



ISSN: (e-dergi: 2822-3330)

# MEVZUAT

Fiyatı: 230 TL

ISSN: 2148-2047

*Aylık; Bilim, Haber, Yorum, Mevzuat ve Aktüalite Dergisi*



**4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 6. Maddesi Kapsamında Artırmalı ve Ek Fiyat Farkı Hesabı ile Sözleşmenin Feshi**



**2022 Yılında Belediye Başkanları ile Belediye ve İl Genel Meclisi Üyelerinin Yurtdışında Görevlendirilmelerinde Ödenecek Harcırak**



**Elektrikli Scooter'lar Hakkında Hukuksal Düzenlemeler ve Belediyelerin Sorumlulukları -2**



**Alt Yüklenici İş Deneyim Hakkı ve Sözleşme Bedelinin En Az % 81 Altında Gerçekleşme Şartı**



**Sayıştay'da Uzman Görüşü**



**Belediye Şirketleri Açısından Bölünme Müessesesi ve Türleri**

**Nisan-Mayıs - Sayı:259-260**

**22.  
Yıl**

## EĞİTİM VE DANIŞMANLIK KONULARI

BELEDİYE MEVZUATI EĞİTİMİ ve DANIŞMANLIĞI

SU VE KANALİZASYON İDARELERİ EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI

KAMU ZARARI ile İLGİLİ EĞİTİM ve DANIŞMANLIK

İÇ KONTROL EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI

İHALE MEVZUATI EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI

PERSONEL MEVZUATI ile İLGİLİ, EĞİTİM ve DANIŞMANLIK

BELEDİYE ŞİRKETLERİ EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI

MALİ YÖNETİM EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI

İŞ ve SOSYAL GÜVENLİK MEVZUATI EĞİTİM VE DANIŞMANLIĞI

KATI ATIK EĞİTİM ve DANIŞMANLIĞI



**Adres:** Zübeyde Hanım Mahallesi Sarma Cad. No: 11/1 İskitler- Altındağ / ANKARA

**Tel:** (0 312) 229 16 60 **Faks:** (0 312) 229 16 65 **Gsm:** 0 533 770 51 70

**www.mevzuatedergi.com • idarimalimevzuat@gmail.com**



## EĞİTİM VE DANIŞMANLIK KONULARI

### EĞİTİM VE DANIŞMANLIK

### KAPSAMINDA

## SUNDUĞUMUZ HİZMETLER...

Eğitimler Hakkında Detaylı Bilgi İçin 0312 229 16 60

#### Eğitim ve Danışmanlık Alanları

- Mali Yönetim Danışmanlığı
- Stratejik Yönetim Danışmanlığı
- Kurumsal Yönetim Danışmanlığı
- Muhasebe Danışmanlığı
- Ön Mali Kontrol Danışmanlığı
- Bütçe Danışmanlığı
- Gelir Danışmanlığı
- Gider Danışmanlığı
- Denetim Danışmanlığı
- İhale Danışmanlığı
- Performans Programı Danışmanlığı
- İç Kontrol Danışmanlığı
- İç Kontrol Uyum Eylem Planı Hazırlama Danışmanlığı
- Süreç Danışmanlığı
- Eğitim İhtiyaç Analiz Danışmanlığı
- Hassas Görev ve Risk Danışmanlığı
- Arşiv, Dosya Yönetimi ve Resmi Yazışma Danışmanlığı
- Şirket Kurulum ve Yönetim Danışmanlığı
- Evsel Katı Atık Danışmanlığı
- AB, Dünya Bankası ve Kalkınma Ajansları Proje Danışmanlığı
- İş ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı Danışmanlığı
- Sosyal Yardım ve Sosyal Hizmetler Danışmanlığı

#### Mevzuat Eğitim Konuları

- 5018 sayılı Kamu Mali Yönetim ve Kontrol Kanunu
- 6360 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu
- Devlet Muhasebesi
- Bütçeleme ve Performans Esaslı Bütçe
- Belediye Gelirleri
- İhale ve İhale Sözleşmeleri
- Damga Vergisi Uygulamaları
- İç Kontrol
- Ön Mali Kontrol
- Harcama Belgeleri
- Taşınır Mal Yönetmeliği
- Taşınmaz Mal Yönetmeliği
- Sayıştay Denetim
- Faaliyet Raporu Hazırlama
- 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu
- Zabıta Mevzuatı
- Disiplin İşlemleri
- Memur Soruşturama Usulleri
- Kamu Zararı
- Tebligat İşlemleri
- Kabahatler Kanunu ve İdari Para Cezaları
- Belediye Para Cezaları
- Kamulaştırma Mevzuatı
- İmar Planı ve Kent Planlaması
- Resmi Yazışma Kuralları ve Arşiv Mevzuatı
- İş Yeri Açma ve Çalıştırma Ruhsatları Mevzuatı
- İş ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı
- İş Sağlığı ve Güvenliği Mevzuatı

#### Kişisel Gelişim Eğitim Konuları

- Liderlik ve Etkin Yöneticilik
- Toplum Önünde Başarılı Konuşma
- Etkili İletişim
- Kurum Kültürü
- Etik İlkeleri
- Kriz Yönetimi
- Zaman ve Toplantı Yönetimi
- Ekip Çalışması
- Müzakere Teknikleri
- Stres Yönetimi
- Verimli Çalışma ve Motivasyon
- İkna Etme Yöntemleri
- Zor İnsanla Başa Çıkma
- Telefonda Etkili ve Doğru İletişim
- Prezantasyon Teknikleri

İdari ve Mali Mevzuat  
Yayıncılık İnşaat Eğitim  
Danışmanlık Organizasyon Turizm  
San. ve Tic. Ltd. Şti. Adına Sahibi  
**Uğur DURUŞ**

"Dergimiz ayda bir yayımlanan yerel süreli yayındır"



**Yazı İşleri Müdürü**  
**Genel Yayın Yönetmeni**  
**Uğur DURUŞ**  
ugurdurus73@gmail.com

#### Yönetim Yeri ve İletişim Bilgileri



**Adres:** Zübeyde Hanım Mah.  
Sarma Cad. No: 11/1  
İskitler-Altındağ/ANKARA  
**Tel :** (0312) 229 16 60  
**Fax :** (0312) 229 16 65

**KEP Hesap:** idarimalimevzuat@hs01.kep.tr

**Web:** www.mevzuatedergi.com

**E-Mail:** idarimalimevzuat@gmail.com

#### Satış ve Abone Bilgileri:

**Fiyatı:** 230 TL

**Yıllık Abonelik:** 1390 TL

idarimalimevzuat@gmail.com

**Tel:** 0 312 229 16 60

**Gsm:** 0 533 770 51 70

**ISSN:** 2148-2047

**Basım Tarihi :** 20.05.2022



**Baskı:** PROJE OFSET LTD. ŞTİ.  
İvedik OSB. 2284. Caddesi No:72  
Yenimahalle / ANKARA  
**Tel :** (0554) 160 58 68

# İçindekiler

NİSAN-MAYIS 2022 • Yıl: 22 • Sayı: 259-260 •

Değişen **MEVZUAT**'ta Öne Çıkanlar



**Osman KILIÇ**  
*Kamu İhale Uzmanı*  
*LL.M. Uzman Arabulucu*

4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 6. Maddesi Kapsamında Artırmalı ve Ek Fiyat Farkı Hesabı ile Sözleşmenin Feshi

4



**Salim DEMİRHAN**  
*E. Devlet Bütçe Uzmanı*

2022 Yılında Belediye Başkanları ile Belediye ve İl Genel Meclisi Üyelerinin Yurtdışında Görevlendirilmelerinde Ödenecek Harcırah

11

#### Belediye / Belediye Gelirleri Mevzuatı



**Mehmet ÇAPAN**  
*İçişleri Bakanlığı E. Başkontrolörü*

Elektrikli Scooter'lar Hakkında Hukuksal Düzenlemeler ve Belediyelerin Sorumlulukları -2

32

#### İhale Mevzuatı



**Av. Atilla İNAN**  
*E. Sayıştay Uzman Denetçisi*



**A. Uğur CEBECİ**  
*Y.M.M. E. Muhasebat Başkontrolör*



**Yusuf KURT**  
*Serbest Muhasebeci Mali Müşavir*

Alt Yüklenici İş Deneyim Hakkı ve Sözleşme Bedelinin En Az % 81 Altında Gerçekleşme Şartı

43

#### Sayıştay Mevzuatı



**Av. Atilla İNAN**  
*E. Sayıştay Uzman Denetçisi*

Sayıştay'da Uzman Görüşü

49

#### Türk Ticaret Mevzuatı



**Dr. Soner ALTAŞ**  
*Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı*  
*Başmüfettişi*

Belediye Şirketleri Açısından Bölünme Müessesesi ve Türleri

51

**MEVZUAT'TAN HABERLER** 55

**GENELGELER** 55

**GÖRÜŞLER** 69



## Değişen **MEVZUAT**'ta Öne Çıkanlar (1)



**Yazar**

**Osman KILIÇ**

*Kamu İhale Uzmanı - LL.M.*

*Uzman Arabulucu*

# **4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 6. Maddesi Kapsamında Artırmalı ve Ek Fiyat Farkı Hesabı ile Sözleşmenin Feshi**

## 1. GİRİŞ

Bilindiği üzere 2021 yılında girdi fiyatlarındaki beklenmeyen artışlar nedeniyle 19/1/2022 tarihinde TBMM'de kabul edilen ve 22/1/2022 tarihli ve 31727 sayılı Resmi Gazete'de (RG) yayımlanan 7351 sayılı Kanun'un 11'inci maddesi ile 5/1/2002 tarihli 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu'na "Ek fiyat farkı ve/veya sözleşmelerin devri" başlıklı Geçici 5'inci madde eklenmiş, maddenin uygulanmasına ilişkin esaslar 24/2/2022 tarihli ve 31760 sayılı RG'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Ancak, fiyat artışları 2022 yılında da devam etmiş, geçici 5 kapsamında verilen ek fiyat farkı ile sözleşmenin devredilmesine yönelik kolaylaştırıcı düzenlemeler sorunun çözümü noktasında yetersiz kalmıştır. Bunun üzerine, 7394 sayılı Kanunla 4735 sayılı Kanun'a, artırımlı fiyat farkı ve ek fiyat farkı verilmesi ile sözleşmenin feshi, yapım işlerinde ise ayrıca süre uzatımı verilmesine ilişkin geçici 6 ncı madde eklenmiştir. Maddenin uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri tespiti Cumhurbaşkanlığı yetkili kılınmış olup, bu kapsamda 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 6 ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esasların (Esaslar) Yürürlüğe Konulmasına dair 12/5/2022 tarihli ve 5546 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı 13/5/2022 tarihli ve 31834 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Gerek 4735 sayılı Kanun'un geçici 6 ncı maddesinde gerekse maddenin uygulanmasına ilişkin Esaslarda artırımlı fiyat farkı, ek fiyat farkı, yapım işlerinde süre uzatımı ile sözleşmenin feshine yönelik düzenlemelere yer verilmiş olup, bu çalışmada getirilen yeni düzenlemeler üzerinde durulacaktır.

## 2. ARTIRMALI FİYAT FARKI

Artırımlı fiyat farkı, Esasların 2 nci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirlenen sözleşmeler için bu Esaslara göre hesaplanacak fiyat farkı olarak tanımlanmıştır. Bu tanımın tam olarak anlaşılabilmesi için Esasların "Artırımlı Fiyat Farkı Hesabına İlişkin Hükümler" başlıklı ikinci bölümündeki hükümlerin dikkate alınması gerekir. Esaslardaki tanım ve ilgili bölümdeki hükümler dikkate alındığında "Artırımlı Fiyat Farkı", kapsamdaki sözleşmelerden; sözleşmesinde fiyat farkı verile-

ceğine ilişkin hüküm bulunanlar için sözleşmedeki hükme göre hesaplanan fiyat farkının artırılarak ödenmesi, sözleşmesinde fiyat farkı verilmeyeceğine ilişkin hüküm bulunmayanlar için ise Esaslardaki formüle göre hesaplanarak ödenen fiyat farkı olarak tanımlanabilir. Görüldüğü üzere artırımlı fiyat farkı, ek fiyat farkından dışında, yeni bir müessese olup her iki müessesenin karıştırılmaması gerekir.

Bu noktada artırımlı fiyat farkı hesabının hangi sözleşmeler için yapılacağı hususu üzerinde durulmalıdır.

Esasların 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (a) bendine göre; artırımlı fiyat farkı yapılacak sözleşmenin;

1- 1/4/2022 tarihinden önce 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale edilen mal ve hizmet alımı ile yapım işleri ihalelerine ilişkin olması,

2- Türk Lirası üzerinden yapılmış olması,

3- Kanun maddesinin yürürlüğe girdiği 15/04/2022 tarihi itibarıyla devam etmesi (kabulü/geçici kabulü onaylanmamış olan) gerekmektedir.

Artırımlı fiyat farkı söz konusu sözleşmelerin 1/1/2022 tarihi ile 31/1/2023 tarihleri arasındaki dönemde gerçekleştirilen kısımları için verilecektir.

Esaslarda artırımlı fiyat farkı hesabı yapılacak sözleşmeler iki maddede düzenlenmiştir. Bunlardan Esasların 5 inci maddesinde, ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunan sözleşmelerde uygulanacak kurallar düzenlenmiş, Esasların 6 ncı maddesinde ise, ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunmayan sözleşmelerde uygulanacak kurallar belirlenmiştir.

Bu noktada hemen belirtelim ki, Esasların 7 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca Esasların yürürlüğe girdiği 13/5/2022 tarihinden önce düzenlenen hakedişlere ilişkin olarak artırımlı fiyat farkı hesaplanabilmesi için yüklenicinin idareye 30 gün içinde yazılı olarak başvurması gerekmektedir. Ancak Esasların yürürlüğe girdiği tarihten sonra düzenlenen hakedişlerde yüklenicinin artırımlı fiyat farkı için ayrıca başvurusu olmaksızın hesaplanmanın yapılarak yükleniciye ödenmesi gerekir.

Artırımlı fiyat farkı hesabı yapılmayacak sözleşmeler Esaslarda düzenlenmiştir. Buna göre; 1/1/2022 tarihinden önce iş veya teslim süresi sona eren ancak bu tarihten sonra gecikme cezası uygulanarak devam eden sözleşmelerde; Hizmet Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esasların kapsamında bulunmayan araştırma ve geliştirme, piyasa araştırması ve anket, tanıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, mesleki eğitim, fotoğraf, film, fikri ve güzel sanatlar gibi nitelikleri itibarıyla kısa süreli hizmetler ile sigorta (6 ncı maddenin beşinci fıkrasında belirtilen sigorta hizmeti alımları hariç), muhasebe ve 4734 sayılı Kanununun 48 inci maddesinde yer alan danışmanlık hizmetlerinden mali ve hukuki nitelikteki hizmet alımlarında; ihale tarihi (son teklif verme tarihi) ile teslim tarihi arasındaki süre 60 gün ve altında olan mal alımları (kısmi teslim yapılan mal alımlarında bu sürede teslim edilen kısımlar için) ile ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanacağı düzenlenen elektrik, ilaç, petrol ürünleri ve sıvılaştırılmış petrol gazı ürünleri alımlarında artırımlı fiyat farkı hesaplanmaz. Anılan iş ve alımlara ilişkin sözleşmelerde varsa sözleşmesindeki fiyat farkına ilişkin hükümler uygulanmalıdır.

Ek fiyat farkı hesabından farklı olarak artırımlı fiyat farkı hesabında, temel endeks olarak ihalenin hangi tarihte yapıldığına bakılmaksızın ihalenin içinde bulunduğu aya ait endeks esas alınarak hesaplama yapılacaktır.

Ayrıca artırımlı fiyat farkı hesabına ilişkin olarak bu bölümde hüküm bulunmayan hallerde Fiyat Farkına İlişkin Esaslar uygulanacaktır.

## **2.1. İhale Dokümanında Fiyat Farkı Hesaplanmasına İlişkin Hüküm Bulunan Sözleşmelerde Artırımlı Fiyat Farkı**

Bilindiği üzere, yapım işleri ve hizmet alımlarında fiyat farkı  $F = A_n \times B_x (P_n - 1)$  formülüne göre hesaplanarak verilmektedir. B sabit katsayısı ise 0,90 olarak belirlenmiştir.

Artırımlı fiyat farkı uygulamasında, sözleşmesinde fiyat farkı verileceği düzenlenen yapım işi ile hizmet alımı sözleşmelerinde, 1/1/2022 - 31/12/2023 tarihleri arasındaki gerçekleştirilen işler için

formüldeki 0,90 katsayısı 1,00 olarak uygulanacaktır. Görüldüğü üzere burada katsayı 0,90'dan 1,00'e çıkarılmış olup, bu nedenle "artırımlı fiyat farkı" kavramı kullanılmıştır.

Mal alımlarında yer alan fiyat farkı formülünde, yapım işi ve hizmet alımlarındaki benzer bir B sabit katsayısı bulunmadığından, sözleşmesindeki hükümlere göre hesaplanan fiyat farkının % 10 artırılarak ödenmesi öngörülmüştür.

Örneğin bir personel taşıma hizmet alımı sözleşmesinde idare tarafından, fiyat farkı hesabına esas olmak üzere girdi katsayılarının  $a_2=0,25$ ,  $b_1=0,25$ ,  $c=0,5$  şeklinde belirlendiğini,  $b_1$  katsayısına uygulanacak endeks için 23.2 nolu (Yİ-ÜFE Tablosunun 19.2 no.lu sütunundaki sayı) sütundaki sayının, c katsayısına uygulanacak endeks için 29 nolu (Yİ-ÜFE Tablosunun 28 no.lu sütunundaki sayı) sütundaki sayının belirlendiğini, bu sözleşmeye esas ihalenin ise 2021 yılının Haziran ayında yapıldığını, Mart 2022 ayında yapılan hizmetler için artırımlı fiyat farkı hesabının yapılmasının talep edildiğini kabul edelim.

Bu sözleşmede fiyat farkının Hizmet Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esasların 5 inci maddesine göre,  $P_n = a_1 + a_2 \frac{I_n}{I_o} + b_1 \frac{Y_n}{Y_o} + b_2 \frac{G_n}{G_o} + c \frac{M_n}{M_o}$  olmak üzere,  $F = A_n \times B \times (P_n - 1)$  formülü kullanılarak yapılması gerekmektedir.

Dönem	Hakediş KDV hariç (An)	İşçilik endeksi ( $a_2=0,25$ )	Akaryakıt Endeksi ( $b_1=0,25$ )	Makine Amr. Endeksi ( $c=0,5$ )	$P_n$	B	Artırımlı Farkı Tutarı KDV Hariç TL
Haziran - 2021		3577,50	1426,78	566,53			
Mart -2022	1.000.000	5004,00	4118,83	879,21	1,84734647	1,00	847.346,47

Örneğimizdeki hesaba göre Mart 2022 yılı için ödenmesi gereken artırımlı fiyat farkı tutarı 847.346,47 TL olarak hesaplanmıştır.

Söz konusu örnekte Mart ayında fiyat farkının  $B=0,90$  üzerinden hesaplandığını ve ödendiğini kabul edelim. Bu durumda, Mart ayında artırımsız fiyat farkı (yani B katsayısı 0,90 alınarak) 762.611,82 TL olarak bulunmaktadır. Yüklenicinin başvurusu üzerine daha önce ödenen 762.611,82 TL fiyat farkına ilave olarak artırımlı fiyat farkı hesabı kapsamında 84.734,65 TL'nin ayrıca ödenmesi gerekmektedir.

## 2.2. İhale Dokümanında Fiyat Farkı Hesaplanmasına İlişkin Hüküm Bulunmayan veya Sadece İşçilik İçin Fiyat Farkı Verileceğine Yönelik Hüküm Bulunan Sözleşmelerde Artırımlı Fiyat Farkı

İhale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunmayan sözleşmelerde yeni bir formül geliştirilmiştir. Söz konusu formül esasen ek fiyat farkı hesabındaki formüle benzerlik göstermektedir. Formüle göre, ihale dokümanında fiyat farkı verilmeyen mal veya hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin sözleşmelerde, genel endeksteki değişim oranı üzerinden bir hesaplama yapılması öngörülmüştür.

Yapım işlerinde, 1/1/2022 - 31/12/2023 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) gerçekleştirilen kısımları için fiyat farkı hesaplanmasında;  $P_n = \frac{G_n}{G_o} \frac{G_n}{G_o}$  olmak üzere,  $F_d = A_n \times D \times (P_n - 1)$  formülünün; hizmet alımlarında, 1/1/2022 - 31/12/2023 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) gerçekleştirilen kısımları için fiyat farkı hesaplanmasında; ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hü-

küm bulunmayan sözleşmeler için,  $P_n = \frac{G_n}{G_o} \frac{G_n}{G_o}$  olmak üzere,  $F_d = A_n \times D \times (P_n - 1)$  formülünün; ihale dokümanında sadece Hizmet Alımlarında Uygulanacak Fiyat Farkına İlişkin Esasların 6 ncı maddesine göre fiyat farkı hesaplanacağı düzenlenen sözleşmeler için,  $P_n = a1 + (1 - a1) \frac{G_n}{G_o}$  olmak üzere,  $F_d = A_n \times D \times (P_n - 1)$  formülünün; ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunmayan mal alımlarında, 1/1/2022 - 31/12/2023 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) teslim edilen kısımları için fiyat farkı hesaplanmasında  $F_d = (M \times B) \times D \times \left[ \left( \frac{G_n}{G_o} \right) - 1 \right]$  formülünün kullanılması öngörülmüştür.

Formülde üzerinde durulması gereken en önemli noktanın D katsayısının olduğu değerlendirilmiştir. Gerçekten de D katsayısı verilecek artırımlı fiyat farkı katsayısı doğrudan etkilemektedir. Esasların ilgili maddesine göre D katsayısı 2022 yılı için 0,25; 2023 yılı için 0,15 olarak belirlenmiştir. Bu belirleme şu anlama gelmektedir: Sözleşmesinde fiyat farkı verilmeyeceğine ilişkin hüküm bulunan ve Esaslardaki koşulları sağlayan sözleşmelerde, 2022 yılında yapılan işler sonucunda düzenlenen hakedişlerin, uygulama ayına ait genel endeks ile ihalenin içinde bulunduğu aya ait genel endekse göre değişiminin yüzde 25'i hesaplanarak ödenecektir.

Yukarıda verilen örnekte belirtilen ihalede, ihale dokümanında fiyat farkı verilmeyeceğine ilişkin düzenleme bulunduğunu kabul edelim. Bu sözleşmeye esas ihalenin 2021 yılının Haziran ayında yapıldığını, Mart 2022 ayında yapılan 1.000.000 TL'lik hizmet için artırımlı fiyat farkı hesabının yapılmasının talep edildiğini kabul edelim.

Dönem	Hakediş KDV hariç (An)	Genel Endeks	Pn	D	Artırımlı Farkı Tutarı KDV Hariç TL
Haziran - 2021		566,53			
Mart -2022	1.000.000	1321,90	1,906018398	0,25	226.504,60

Örnek tabloda da görüldüğü üzere, esasen Haziran 2021 ayına göre genel endeks % 90'ın üzerinde artmış olmasına rağmen, D katsayısının formüle uygulanması sonucunda 1 Milyonluk bir hakediş için 226.504,60 TL'lik tutarın artırımlı fiyat farkı kapsamında hakedişe ilave olarak ödemesi gerecektir.

### 3. EK FİYAT FARKI

Esasların 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine göre; ek fiyat farkı yapılacak sözleşmenin;

- 1- 1/4/2022 tarihinden önce 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre ihale edilen mal ve hizmet alımı ile yapım işleri ihalelerine ilişkin olması,
- 2- Türk Lirası üzerinden yapılmış olması,
- 3- Kanun maddesinin yürürlüğe girdiği 15/04/2022 tarihi itibarıyla devam etmesi (kabulü/geçici kabulü onaylanmamış olan) gerekmektedir.

Artırımlı fiyat farkından farklı olarak, ek fiyat farkı söz konusu sözleşmelerin 1/1/2022 tarihi ile 31/3/2022 tarihleri arasındaki dönemde gerçekleştirilen kısımları için verilecektir.

Ek fiyat farkı hesabında, ihale dokümanında fiyat farkı hesaplanmasına ilişkin hüküm bulunup bulunmadığına bakılmaksızın; 01/07/2021 ile 31/03/2022 tarihleri arasında (bu tarihler dâhil) ihalesi yapılan işlerde ihale tarihinin (son teklif verme tarihi) içinde bulunduğu aya ait endeks, 01/07/2021 tarihinden önce ihale edilen işlerde ise 2021 yılı Haziran ayına ait endeks temel endeks olarak kabul edilerek ve sözleşme fiyatları kullanılarak ek fiyat farkı ödemesinin yapılacağı düzenlenmiştir.

Geçici 6 ncı madde kapsamında ek fiyat farkı hesabına ilişkin alınan 18/05/2022 tarihli ve 2022/DK.D-171 sayılı Kurul kararı ile 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 5 inci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esasların “Tereddütlerin giderilmesi” başlıklı 12 nci maddesi uyarınca görüş talep edilen konular ile ilgili alınan Kamu İhale Kurulu kararlarının, 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 6 ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar kapsamında ek fiyat farkı uygulamaları bakımından geçerli olup olmadığı hususuna ilişkin verilen görüşte, 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 5 inci Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esasların “Tereddütlerin giderilmesi” başlıklı 12 nci maddesi uyarınca görüş talep edilen konular ile ilgili alınan Kamu İhale Kurulu kararlarının, farklılık arz eden ve yukarıda yer verilen hususlar hariç olmak üzere, 4735 Sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununun Geçici 6 ncı Maddesinin Uygulanmasına İlişkin Esaslar bakımından yapılacak ek fiyat farkı hesabı için de geçerli olduğu belirtilmiştir.

Gerçekten de geçici 6 ncı madde kapsamındaki Esasların ek fiyat farkı hesabına ilişkin hükümleri ile geçici 5 inci madde kapsamındaki Esasların ek fiyat farkı hesabına ilişkin hükümleri karşılaştırıldığında, kapsam yönüyle, ek fiyat farkı için 1/12/2021 tarihinden önce 4734 sayılı Kanuna göre ihale edilme kriterinin, 1/4/2022 tarihine kadar genişletildiği, ancak 15/4/2022 tarihi itibarıyla devam etme şartı getirilerek, bu tarihten önce kabulü/geçici kabulü yapılmış sözleşmeler için ek fiyat farkı verilmesi imkânının kaldırıldığı; ek fiyat farkı hesabı yapılacak dönemin 1/1/2022 ile 31/3/2022 tarihleri arasında (bu tarihler dahil) gerçekleştirilen kısımlar ile sınırlandırıldığı, ayrıca mal alımları için geçerli olan ihale tarihi (son teklif verme tarihi) ile teslim tarihi arasındaki süre 60 takvim günü ve altında olan mal alımlarında (kısmi teslim yapılan mal alımlarında bu sürede teslim edilen kısımlar için) ek fiyat farkı hesaplanmayacağı hükmündeki 60 günlük sürenin 30 güne indirildiği, diğer hususlar bakımından ise benzer hükümlere yer verildiği görülmektedir.

Bu tespit karşısında geçici 5 inci maddenin uygulanmasına ilişkin Esaslara ilişkin ek fiyat farkı hesabı hususunda, derginin bir önceki sayısında yayımlanan makalemizin incelenmesinin yeterli olacağı değerlendirilerek, geçici 6 ncı madde kapsamında yapılacak ek fiyat farkı hesabı için ayrıntılı açıklamalara yer verilmesine gerek görülmemiştir.

Ancak yeri gelmişken, geçici 5 inci maddenin uygulanmasına ilişkin Esasların “Tereddütlerin giderilmesi” başlıklı 12 nci maddesinde “(1) Bu Esasların uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Kamu İhale Kurumu yetkilidir.” hükmüne istinaden Kamu İhale Kurumuna intikal eden uygulamadaki tereddütlere ilişkin 24/03/2022 tarihli ve 2022/DK.D-94 sayılı, 30/03/2022 tarihli ve 2022/DK.D-101 sayılı, 6/4/2022 tarihli ve 2022/DK.D-114 sayılı, 13/04/2022 tarihli ve 2022/DK.D-129 sayılı, 28/04/2022 tarihli ve 2022/DK.D-145 sayılı ile 18/05/2022 tarihli ve 2022/DK.D-169 sayılı, Kamu İhale Kurulu kararları 08/06/2022 ve 2022/DK.D-201 sayılı Kamu İhale Kurulu kararlarının alındığını, söz konusu Kurul kararlarında belirtilen hususların dikkate alınarak ek fiyat farkı hesabının yapılması gerektiğini belirtmenin yararlı olacağını değerlendirmekteyiz.

Söz konusu Kurul kararlarının zaman içinde alındığı, alındığı tarihlerden önceki tarihlerde idareler tarafından farklı bir hesaplama yapılarak ek fiyat farkı ödemelerinin yapılmış olabileceği, sonradan yapılan denetimlerde herhangi bir sorumluluk ile karşılaşmamak için, bahse konu Kurul kararlarının incelenerek, varsa burada belirtilen hususlara aykırı ödemelerin istirdat edilmesinin yerinde olacağı değerlendirilmektedir.

#### ○ 4. SÖZLEŞMENİN FESHİ

Geçici 6 ncı madde sözleşmenin feshedilmesi için sözleşmenin;

- 1- 01/01/2022 tarihinden önce 4734 sayılı Kanuna göre ihale edilen mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin bir sözleşme olması,
- 2- Türk lirası üzerinden bağtlanmış olması,
- 3- 15/04/2022 tarihi itibarıyla devam ediyor olması,
- 4- 15/04/2022 tarihi itibarıyla gerçekleşme oranı ilk sözleşme bedelinin yüzde 15’ini (bu oran dahil) geçmemesi,

5- Yüklenicinin Esasların yürürlüğe girdiği 13/5/2022 tarihinden itibaren 30 gün başvuruda bulunması gerekir.

Bu koşulların tamamını birlikte karşılamayan sözleşmelerin bu madde kapsamında feshi mümkün değildir.

Sözleşmenin feshi hususunda üzerinde durulması gereken en önemli konusu gerçekleşme oranının ne şekilde tespit edileceğidir. Gerçekleşme oranı ilk sözleşme bedelinin yüzde 15'ini geçip geçmediği hususunun ne şekilde tespit edileceğine ilişkin olarak Esasların 13 üncü maddesinin 2 nci fıkrasında *"...Gerçekleşme oranının tespitinde bu tarihe kadar gerçekleştirilen imalatlara/işlere/teslimatlara ilişkin onaylanan hakedişlerin ilk sözleşme bedeline oranı dikkate alınır. Onaylanan hakedişten; yapım işleri ile hizmet alımları için hakediş raporunun yüklenici veya vekili tarafından imzalanıp idareye verilmesini müteakip yetkili makamlar tarafından varsa gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra imzalanması, mal alımları için ise kabule/kısmi kabule ilişkin belgenin yetkili makam tarafından onaylanması anlaşılır. Gerçekleşme oranının yüzde 15'i geçtiğinin tespit edilmesi halinde başvuru reddedilir. Kesin hesap sonucunda tespit edilen gerçekleşme oranı bu maddenin uygulanmasında dikkate alınmaz."* hükmüne yer verilmiştir.

Konuya ilişkin olarak yapılan bir başvuru üzerine alınan 18/05/2022 tarihli ve 2022/DK.D-171 sayılı Kurul kararında *"...4735 sayılı Kanunun geçici 6 ncı maddesinde, sözleşmenin fesh ve tasfiyesinde bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih (15/4/2022) itibarıyla gerçekleşme oranı ilk sözleşme bedelinin yüzde 15'ine (bu oran dâhil) kadar olan sözleşmelerin yüklenicinin başvurusu üzerine feshedilip tasfiye edileceği, Esasların 13 üncü maddesinde ise gerçekleşme oranının tespitinde onaylanan hakedişlerin ilk sözleşme bedeline oranının dikkate alınacağı hükme bağlanmıştır. Söz konusu hükümler karşısında, Esaslar kapsamında sözleşmenin feshedilebilmesi için %15 oranının (bu oran dahil) tespitinde; 15/4/2022 tarihi itibarıyla onaylanmış olan hakedişlerin toplam tutarının (iş artışları dahil, fiyat farkları ve KDV hâriç, sözleşme fiyatları ile yapılan iş/teslimat tutarının) ilk sözleşme bedeline (iş artışları, fiyat farkları ve KDV hâriç) bölünmesi suretiyle bulunan oranın dikkate alınması gerektiği..."* açıklamasına yer verilmiştir.

Söz konusu Kurul kararına göre, gerçekleşme oranının tespitinde yüklenici tarafından ifa edilen sözleşme kısmının bir öneminin bulunmadığı, önemli olan, idarenin ifa edilen kısma ilişkin hakediş düzenleyip onaylama işlemi yapıp yapmadığıdır. Örneğin, bir mal alımı sözleşmesinde 15/4/2022 tarihi itibarıyla yüklenici tarafından sözleşmesine göre malların % 25'lik kısmı teslim edildiği, ancak idare tarafından sadece % 5'lik kısım için hakediş onaylandığı bir durumda, Esaslara göre sözleşmenin hakedişlerin onaylanması şartına bağlandığı dikkate alındığında, örnekte gerçekleşmenin % 5 olduğu kabul edilerek, sözleşmenin feshi başvurusunun olumlu sonuçlandırılması gerekecektir. Esasların 13 üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlesine göre, kesin hesap sonucunda tespit edilen gerçekleşme oranının, feshes esas alınan gerçekleşme oranından farklı çıkması durumunda, feshes esas işlemlerde kesin hesap sonucunda bulunan oran dikkate alınmayacaktır.

Sözleşmenin feshine ilişkin başvuru, Esasların yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde yapılmalıdır. Her ne kadar fesih başvurusu ve idarenin bu başvuru üzerine vereceği kararın Esasların yürürlüğe girdiği tarihten sonra yapılması gerekse de, Esasların yayımlandığı 13/5/2022 tarihinden önce sözleşmenin feshedilmesi konusunda yapılan yüklenici başvuruları ile bu başvurular üzerine idarelerce alınan fesih kararlarının geçerliliğine ilişkin olarak alınan 08/06/2022 tarihli ve 2022/DK.D-200 sayılı Kurul kararında ilgili Kanun maddesinin yayımından sonra ve fakat Esasların yayımından önce sözleşmenin feshine ilişkin yapılan başvuruların ve bu başvurular üzerine alınan kararların, ilgili Kanun maddesi ile Esaslarda belirtilen hükümlere uygun olması şartıyla geçerli olduğu belirtilmiştir.

Sözleşmenin feshine ilişkin Esaslarda bir dizi hüküm öngörülmüştür. Buna göre, 4735 sayılı Kanunun Geçici 5. maddesine göre devredilen sözleşmeler için fesih başvurusunda bulunulamaz. Sözleşmenin feshi halinde yüklenici hakkında fesihten kaynaklanan kısıtlama ve yaptırımlar uygulanmaz ve yüklenicinin teminatı iade edilir. Sözleşmenin feshi halinde 4734 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin (j) fıkrasının (1) numaralı bendi uyarınca tahsil edilen KİK bedeli iade edilmez. Bu mad-

de kapsamında düzenlenecek fesihnamelerden damga vergisi alınmayacaktır. Feshedilen sözleşmelere konu edilen mal ve hizmet alımları ile yapım işleri, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine yeniden ihale edilebilir.

Fesih tarihine kadar gerçekleştirilen imalatlar dışında idareden herhangi bir mali hak talebinde bulunulamaz. Bu kapsamda ek fiyat farkı ve artırımlı fiyat farkı hesaplanamaz. Ancak gerçekleştirilen kısma ilişkin olarak ilgili mevzuatına göre iş deneyim belgesi düzenlenebilir.

## ○ 5. YAPIM İŞLERİNDE SÜRE UZATIMI

Geçici 6 ncı madde ile sadece yapım işleri ile sınırlı olarak yüklenicilere süre uzatımı isteme hakkı getirilmiştir. Süre uzatımı verilebilmesi için ihalenin 01/04/2022 tarihinden önce yapılması, sözleşmenin Türk lirası üzerinden imzalanması ve 15/04/2022 tarihi itibarıyla devam ediyor olması gerekmektedir.

Süre uzatımı verilebilmesi için yüklenicinin bu Esasların yürürlüğe girdiği tarih olan 13/5/2022 tarihinden itibaren 30 gün içerisinde idareye yazılı olarak başvurması zorunludur.

Uzatılacak süre, 1/1/2022 ile 31/3/2022 tarihleri arasındaki (bu tarihler dâhil) iş programına göre; gerçekleştirilemeyen iş miktarının, bu tarihler arasındaki günlük iş miktarına bölünmesiyle tespit edilecektir. Konuya ilişkin olarak alınan 08/06/2022 tarihli ve 2022/DK.D-200 sayılı Kurul kararında, süre uzatımı kararına esas olarak, idare tarafından öncelikle iş programına göre 1/1/2022 ile 31/3/2022 tarihleri arasında gerçekleştirilmesi gerekirken herhangi bir sebeple gerçekleştirilemeyen imalatların tespit edilmesi, ardından gerçekleştirilemeyen iş miktarının bu tarihler arasındaki günlük iş miktarına bölünmesiyle verilecek ek sürenin tespit edilmesi gerektiği, diğer taraftan Esasların 12 nci maddesinin dördüncü fıkrasında 1/1/2022 tarihinden önce işin süresi sona eren ancak bu tarihten sonra cezalı çalışılan işlerde süre uzatımı verilemeyeceğinin hüküm altına alındığı bunun dışında süre uzatımı kararına esas olacak imalatların gerçekleştirilmemesinde yüklenici kusurunun bulunup bulunmaması yahut söz konusu imalatların hakedişe bağlanıp bağlanmaması yönünde bir kısıtlama getirilmediği, öte yandan süre uzatımı kararı verilmesi halinde ödenek aktarımına ihtiyaç olması durumunda işlemlerin ilgili mali mevzuata göre yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Süre uzatımı verilmesi halinde, uzatılan sürede gerçekleştirilen imalatlar için de artırımlı fiyat farkı hükümleri uygulanacaktır.

## ○ 6. SONUÇ

Sonuç olarak, geçici 5 inci madde kapsamında verilen ek fiyat farkının yetersiz kalması üzerine 4735 sayılı Kanun'a geçici 6 ncı madde eklenerek, artırımlı fiyat farkı, ek fiyat farkı, sözleşmenin feshi ve yapım işlerinde sözleşmenin feshi imkanı getirilmiştir.

Bunlardan artırımlı fiyat farkı 2023 yılının sonuna kadar uygulanması gerekmekte olup, ek fiyat farkı sadece 1/1/2022 – 31/3/2022 tarihleri arasında uygulanacaktır. Dolayısıyla, 1/1/2022 – 31/3/2022 tarihleri arasındaki dönemle sınırlı olarak, hem ek fiyat farkı hem de artırımlı fiyat farkı ödemesi yapılması gerekmektedir.

Sözleşmenin feshine ilişkin olarak getirilen en önemli kriter olan sözleşmenin ilk sözleşmenin % 15'ini geçip geçmediği hususunda tespitin 15/4/2022 tarihi itibarıyla onaylanmış hakedişlere bağlandığı, bu tarihe kadar yüklenici tarafından ifa edilen sözleşme kısımlarının fiziki olarak % 15'ten fazla olsa da, bu tarih itibarıyla onaylı hakedişlerin tutarının ilk sözleşme bedelinin % 15'inden az olması halinde bu sözleşmelerin de feshedilebileceği, fesih sonrası yapılacak kesin hesap işlemlerinde gerçekleşme oranının %15'in üzerinde olduğu anlaşılrsa da fesih işleminin geçerliliğini koruyacağı anlaşılmaktadır.

Son olarak, Esaslar'ın uygulanmasında ortaya çıkabilecek tereddütleri gidermeye Kamu İhale Kurumu yetkili kılındığı, idarelerce Kurum tarafından bu kapsamda yapılacak açıklama veya düzenlemelerin takip edilerek buna uygun hareket etmesi gerektiğinin önem arz ettiği değerlendirilmektedir.



## Değişen **MEVZUAT**'ta Öne Çıkanlar (2)



**Yazar**  
**Salim DEMİRHAN**  
*E.Devlet Bütçe Uzmanı*

## **2022 Yılında Belediye Başkanları ile Belediye ve İl Genel Meclisi Üyelerinin Yurtdışında Görevlendirilmelerinde Ödenecek Harcırak**

Yurtdışı geçici görevlendirilmeler de ilgililere harcırak unsurlarından sadece yol gideri, gündelik, konaklama gideri, nakil vasıtası gideri (ikametgâh-terminal, terminal-konaklama yeri), varsa bagaj ve hamal gideri ödenmektedir.

6245 sayılı Harcırak Kanununun ilk halinde memur ve hizmetlilere verilecek yurtdışı gündelikler yurtiçi yevmiyelerin en çok kaç katı olacağını belirleyecek şekilde her yıl bütçe kanunlarına ekli (H) işaretli cetvellerde belirlenmekteydi. Bu esastan hareketle buradaki katlar aşılmamak kaydıyla yine her yıl yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararları ile yurtdışında memur ve hizmetlilere verilecek gündelikler aylık ve ücret tutarlarına göre tespit edilmekteydi.

1981 yılında 2562 sayılı Kanunla 6245 sayılı Kanunun 34 üncü maddesinde yapılan değişiklikle, yurtdışı gündeliklerin gidilecek ülkeye, bulunulan unvanlara, ek göstergelere, memur ve hizmetlilerin aylık derecelerine ve gönderilme nedenlerine göre Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenme esası getirilmiş ve bu usule göre günümüze kadar uygulama yapılmıştır.

Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine geçişle birlikte Hazine ve Maliye Bakanlığı teklifi üzerine her yıl yurtdışı gündeliklerine dair karar yayınlanmaktadır. Günümüzde Cumhurbaşkanlığı Personel ve Prensipier Genel Müdürlüğünün bu gündelikleri belirleme yetkisi bulunmasına karşın bu uygulamaya devam edilmektedir. 2022 yılı için uygulanacak Cumhurbaşkanlığı Kararı ise 11/01/2022 tarihli ve 31716 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış bulunmaktadır.

Yurtdışı gündelikler, geçici, sürekli veya tedavi amacıyla yurtiçinden yurtdışına, yurtdışında sürekli görevli iken yurtdışında başka bir ülkeye geçici veya sürekli görevle, yine yurtdışında sürekli görevli iken yurtiçinde bir göreve gönderilenlere verilecek yabancı para cinsinden gündelikleri kapsamaktadır.

Memur ve hizmetlilere konaklama gideri ödenmesi ise, yurtiçinde hemen önce yurtdışında uygulanmaya başlanmış olmasına karşın Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde yurtiçi konaklama gideri ödemesinden sonraki bir tarihte 2006 yılında uygulamaya konulmuştur.

## YURTDIŞI GÜNDELİKLERİ

Yurtdışı gündelikler, geçici, sürekli veya tedavi amacıyla yurtiçinden yurtdışına, yurtdışında görevli iken yurtdışında başka bir ülkeye ve yurtdışında görevli iken yurtiçinde bir göreve gönderilenlere verilecek yabancı para cinsinden gündelikleri kapsamaktadır. Bu şekilde gönderilenlere verilecek gündelikler 6245 sayılı Kanununun 34 üncü maddesi uyarınca, her yıl Cumhurbaşkanlığı Kararı ile belirlenmekte olup, yukarıda da ifade edildiği üzere 2022 yılı için uygulanacak gündeliklere ilişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı 11/01/2022 tarihli ve 31716 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış bulunmaktadır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde de Türk Lirası kullanıldığından, sadece bu ülkede görevlendirilenlere verilecek gündelik miktarları Türk Lirası olarak belirlenmiştir.

KKTC'nde verilecek gündelikler aşağıdaki gibidir.

### Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere İlişkin Cetvel

#### GÖREV UNVANI/KADRO DERECESİ GÜNDELİK MİKTARI (TL)

1. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı, Cumhurbaşkanlığı Yardımcıları	300
2. Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, T.B.M.M. Genel Sekreteri, Orgeneral ve Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Bakan Yardımcıları, Kamu Başdenetçisi	250
3. Yükseköğretim Kurulu Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Korgeneral ve Koramiraller, Cumhurbaşkanlığına bağlı kurum ve kuruluşların başkanları, merkezde sürekli görevle bulunanlar dışındaki Büyükelçiler	220
4. Yukarıdakiler dışında kalan memur ve hizmetlilerden;	
a) Aylık/kadro derecesi 1 olanlar (Belediye Başkanları için üst sınır)	190
b) Aylık/kadro derecesi 2-4 olanlar	160
c) Aylık/kadro derecesi 5-15 olanlar	130

KKTC'ne yapılan sürekli görevlendirmelerde, görevlendirilenlere 6245 sayılı Harcırâh Kanununun 46 ncı maddesi uyarınca verilecek sürekli görev yolluğunun unsuru olan yer deđiŐtirme giderinin hesabında, ekli cetvelde gösterilen gündelik miktarlarının % 50 fazlası esas alınmaktadır. Ancak, Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karardaki gibi burada artırımlı gündelik uygulanmamaktadır. Ayrıca, konaklama gideri ödemelerinde de gündeliğin yarısı esas alınmaktadır.

KKTC dışındaki ülkeler için gündelikler 1982 yılından bu yana ilgili ülkelerde kullanılan döviz kurları esas alınarak belirlenmektedir. 2022 yılı için belirlenmiş yurtdışı gündelikleri yandaki tablodaki gibidir.

## Yurtdışı Gündeliklerinin Hesaplanmasında Esas Alınacak Cetvel

GÖREV UNVANI / KADRO DEREJESİ	T.B.M.M. Başkanı, Cumhurbaşkan Yardımcıları	Anayasa Mahkemesi Başkanı, Bakanlar, Genelkurmay Başkanı, Milletvekilleri, Kuvvet Komutanları, Jandarma Genel Komutanı, Sahil Güvenlik Komutanı, Cumhurbaşkanlığı İdari İşler Başkanı, T.B.M.M. Genel Sekreteri, Orgeneral ve Oramiraller, Yargıtay, Danıştay, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Sayıştay Başkanları, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, Danıştay Başsavcısı, Bakan Yardımcıları, Kamu Başdenetçisi	Yükseköğretim Kurulu Başkanı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreteri, Düzenleyici ve Denetleyici Kurul ve Kurum Başkanları, Koramiraller, Cumhurbaşkanlığı İğna Başkanlığı Kurum ve Kuruluşlarının başkanları, merkezde sürekli görevle bulunanlar dışındaki Büyükelçiler, Askeri Temsil Heyeti Başkanı, Hükümeti Temsilen Kararname ile Görevlendirilen Heyet Başkanları	Ek göstergesi 7000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar (Belediye Başkanları için üst sınır)	Ek göstergesi 5300 ile 7000 e kadar olan kadrolarda bulunanlar	Aylık/ kadro derecesi 1-4 olanlar	Aylık/ kadro derecesi 5-15 olanlar	Tedavi Amacıyla Erbaş ve Erler
ÜLKELER (PARA BİRİMLERİ)	I SÜTUN	II SÜTUN	III SÜTUN	IV SÜTUN	V SÜTUN	VI SÜTUN	VII SÜTUN	VIII SÜTUN
A.B.D. (A.B.D. Doları)	220	182	146	124	117	110	93	46
Almanya (Euro)	198	164	131	111	105	99	83	41
Avustralya (Avustralya Doları)	342	283	227	192	181	171	143	71
Avusturya (Euro)	199	166	132	112	106	100	84	42
Belçika (Euro)	194	161	128	109	103	97	81	41
Danimarka (Danimarka Kronu)	1.491	1.238	988	838	791	746	627	310
Finlandiya (Euro)	179	148	119	100	95	90	74	38
Fransa (Euro)	192	160	127	108	102	96	81	40
Hollanda (Euro)	187	156	125	106	100	94	80	39
İngiltere (Sterlin)	139	115	91	78	74	69	59	29
İrlanda (Euro)	186	155	124	105	99	94	78	39
İspanya (Euro)	191	158	126	107	101	95	80	40
İsveç (İsveç Kronu)	1.637	1.359	1.085	919	867	819	687	341
İsviçre (İsviçre Frangı)	341	283	226	192	181	171	143	71
İtalya (Euro)	183	152	122	104	98	92	77	38
Japonya (Japon Yeni)	37.801	31.405	25.127	21.325	20.118	18.901	15.914	7.880
Kanada (Kanada Doları)	295	244	195	165	156	147	125	61
Kuveyt (Kuveyt Dinarı)	61	50	40	35	33	31	25	12
Lüksemburg (Euro)	194	161	128	109	103	97	82	40
Norveç (Norveç Kronu)	1.437	1.193	952	808	762	719	604	299
Portekiz (Euro)	186	155	124	105	99	93	78	39
Suudi Arabistan (Suudi A.Riyali)	744	617	492	418	395	372	313	155
Yunanistan (Euro)	191	158	126	107	101	95	80	40
Kosova (Euro)	148	123	98	83	78	74	63	31
Diğer AB Ülkeleri (Euro)	152	127	101	86	81	76	65	32
Diğer Ülkeler (A.B.D. Doları)	190	157	125	106	100	95	80	40

2009 yılından başlayarak günümüze kadar Yurtdışı Gündeliklerine Dair Kararda belirlenen gündeliklerde herhangi bir değişikliğe gidilmemiş bulunmaktadır. Ancak, 2009 yılında çıkarılan ikinci Kararda hükümeti temsilen kararname ile gönderilen heyet üyeleri kısmı çıkarılmış, bu heyetin başkanları sözkonusu Cetvelin III numaralı sütununa eklenmiş, 2012 yılında Kosova için verilecek olan gündelikler Cetvele dahil edilmiş ve 2013 yılında ek göstergesi 7.000 ve daha yüksek olan kadrolarda bulunanlar için bir sütun oluşturulmuştur.

Yurtdışı Gündeliklerine Dair Karar hükümlerine göre yurtdışına veya sürekli görevle yurtdışında iken başka ülkelere geçici görevle gönderilenlere, Türkiye'den veya sürekli görevle buldukları ülkelere her çıkışlarında, seyahat ve ikamet süresinin ilk on günü için ödenecek gündelikler, ekli cetveldeki miktarların % 50 artırılması suretiyle hesaplanmaktadır. İndirimli gündelik belirlenmesi halinde de 35 Seri Nolu Harcırah Genel Tebliği uyarınca % 50 artırımlı gündelik uygulanması gerekmektedir.

Diğer taraftan, askeri personelle ilgili olarak 6245 sayılı Kanununun 17 inci maddesinde yurtdışı gündeliklerle ilgili olarak bazı özel düzenlemelere yer verilmiş bulunmaktadır. Sözkonusu maddenin birinci fıkrasında uluslararası anlaşmalar gereğince askeri birlikler halinde yabancı ülkelere gönderilecek Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarına verilecek harcırahın esasları ve miktarının Bakanlar Kurulunca tespit olunacağı, üçüncü fıkrasında yabancı ülkelere gönderilen birliklere mensup bulunan subay, astsubay, sivil memur ve memur ve hizmetlilerin hava değişimi amacıyla yurda gelmeleri ve yurt dışına dönmeleri halinde verilecek olan harcırahın esasları, dördüncü fıkrada hastalık gereği başka bir mahalde oturmaları zaruri olan Türk Silahlı Kuvvetleri mensuplarının bu yerlere gelmek isteyecek olan aile fertlerine verilecek olan harcırahın esasları ve beşinci fıkrada uluslararası tatbikat ve manevralara katılan askeri personele verilecek harcırahın esasları belirlenmiştir.

Uluslararası nitelikteki tatbikat ve manevralara katılmak, açık deniz eğitimi veya Türk Silahlı Kuvvetlerinin temsili gibi maksatlarla yabancı ülkelere gönderilecek askerî birliklerin (Deniz Kuvvetlerine ait gemilerle gidişte, denizde seyir hâlinde bulunulan günler hariç, münhasıran yabancı ülke limanlarında geçirilen günler için) subay, astsubay, askerî öğrenci, sivil memur, uzman jandarma, uzman erbaş/er, sözleşmeli erbaş/er ve hizmetlilerin aylık derecelerine (Askerî öğrencilere teğmen rütbesine) göre yurt dışı gündeliği verilmektedir. Aynı şekilde Deniz Kuvvetlerine ait gemilerle gidişte, denizde seyir halinde bulunulan günler hariç, münhasıran yabancı ülke limanlarında geçirilen günler için de aynı gündelikler uygulanmaktadır. Yukarıda belirtilen haller ile eğitim veya gemi, uçak, tank ve sair savaş araç ve gereci ve her türlü yedek parça ve ikmal maddesinin teslim ve tesellümü ve benzeri görevler için yabancı ülkelere birlik veya grup hâlinde veya münferiden gönderilecek erbaş ve erlere de teğmen yurt dışı gündeliğinin 1/3'ü, yurt dışından gemi tedariki için görevlendirilen erbaş ve erlere gemilerin tesellümünden itibaren yabancı ülke limanlarında geçirecekleri günler için teğmen yurt dışı gündeliğinin 1/5'i tutarında gündelik ödenmesi gerekmektedir.

### **BELEDİYE BAŞKANLARI İLE BELEDİYE VE İL GENEL MECLİSİ ÜYELERİNE ÖDENECEK YURTDIŞI GÜNDELİKLERİ**

Harcırah Kanununa göre Belediye Başkanları da hizmetli tanımına girmekte olup, kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlar olarak ifade edilmektedir. Ödenek mukabili çalışanlar yukarıda da ifade edildiği üzere, genellikle seçim yoluyla tayin edilen ve özlük hakları belirli mercilerce saptanan kamu görevlileridir. Bunları,

- TBMM Üyeleri,
- Belediye Başkanları,
- İl Genel Meclisi Üyeleri,
- İl Encümen Üyeleri,
- Belediye Meclisi Üyeleri,
- Belediye Encümeni Üyeleri şeklinde saymak mümkündür.

6245 sayılı Kanun kapsamına giren kurumlarda yalnız ödenek almak suretiyle çalışanlar kapsamına; TBMM Üyeleri, Büyükşehir dahil Belediye Başkanları, İl Encümen Üyeleri ve Büyükşehir Belediye Encümeni ile Belediye Encümeni üyeleri girmekte ancak yine seçimle gelen İl Genel Meclisi Üyeleri, Büyükşehir Belediye Meclisi Üyeleri ve Belediye Meclisi Üyeleri hizmetli tanımı kapsamında yer almamaktadır.

Bunlara ödenecek gündeliklerle ilgili olarak 6245 sayılı Kanunun 7 nci maddesinde hizmetlilere verilen gündeliklerin 4 üncü derecedeki memurlara verilen miktarı aşamayacağına dair bölümde hariç tutulması dışında açıklayıcı başka bir düzenleme olmaması nedeniyle uygulamada farklılıklara neden olmaktadır.

Ödenek mukabili çalışanlar arasında yer alan Belediye Başkanları ile ilgili olarak Maliye Bakanlığının 25/1/1988 tarihli ve BÜMKO-KY-14-115528-336/1258 sayılı yazısında;

“Bilindiği gibi, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 7 nci maddesinin 2 nci fıkrasında hizmetlilerin harcırahı aldıkları aylık ücret veya ödeneklerine; gündelik ile çalışanların harcırahları da gündeliklerinin 30 katına en yakın memur aylık tutarı üzerinden hesaplanır. Şu kadarki (ödenek mukabili çalışanlar hariç) bunların harcırahları hiçbir suretle 4 üncü derecedeki memurlara verilen miktarı geçemeyeceği açıklanmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan, aynı Kanunun 2562 sayılı Kanunla değişik 3 üncü maddesinde “Hizmetli” Personel Kanunlarına göre yardımcı hizmetliler sınıfına dahil personeli, kurumlarda yalnız ödenek mukabili çalışanlarla kurumlarda çalıştırılan Tarım ve Orman İşçileri ve İş Kanunlarına göre işçi sayılan kimseler olarak tanımlanmıştır.

Bu hükümde belirtilen ödenek karşılığı çalışan kimseler, genellikle seçim yolu ile tayin edilen ve özlük hakları belli mercilerce saptanan kamu görevlileri olup, Belediye Başkanları ile İl Daimi Encümeni Üyeleri de bu tanım içine girmektedir.

Öte yandan, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 34 üncü maddesi gereğince, yabancı memleketlerde yapılacak sürekli görev yolculukları ile geçici görev yolculuk ve ikametlerde ödenecek gündelikler, Bakanlığımız teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca her yıl yürürlüğe konulan Kararnameyle tespit olunmaktadır.

Bu nedenle, 6245 sayılı Harcırah Kanununun 1 inci maddesi uyarınca Harcırah Kanunu hükümlerinin uygulanması gereken kurumlardan biri de belediyeler olduğundan, Belediye Başkanlarına, anılan Kanunun 7 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince ödeneklerine en yakın memur aylığı tutarı esas alınarak tespit edilen miktarlar üzerinden yurtiçi ve yurtdışı harcırahı ödenmesi gerekmektedir.”

denilmektedir. Ancak, gündelikler belirlenirken memurlar için belirlenen aylık/kadro derece dışında ek göstergelerin de dikkate alınıp alınmayacağı yazıda açıkça belirtilmemiş olmasına karşın 6245 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin 2 nci fıkrası gereğince ödeneklerine en yakın memur aylığı tutarı esas alınarak tespit edilen miktarlar üzerinden yurtiçi ve yurtdışı harcırahı ödenmesi gerektiği ifade edildiğinden, Belediye Başkanlarının gündeliklerinin memur aylıkları ile mukayesesi sonunda bulunacak dereceye (ek gösterge dahil) göre belirlenmesi gerekmektedir.

Burada kıyaslanacak memur aylığının belirlenmesinde aylık unsurlarından hangilerinin dikkate alınacağı önem arz etmektedir. Bu çerçevede Danıştay’ın iki kararında bahsetmekte yarar bulunmaktadır. Danıştay 5. Dairesinin 28/2/1989 tarihli ve E. 87/2391, K. 89/338 sayılı Kararında “657 sayılı yasanın 155. maddesinde “aylık” kavramının; “Bu Kanunun 36. maddesinde yer alan sınıflara ait gösterge tablosundaki rakamların, Genel Bütçe Kanununda o yıl için tespit edilen katsayı ile çarpılması sonunda bulunacak miktarı ifade ettiği açıklanmış olup, Kanunun 43.maddesinde de göstergelerin aylık ve ek göstergelerden oluştuğu belirtilmiş bulunmaktadır. bu durumda aylık ücret kavramının gösterge (ek gösterge dahil) rakamlarının Genel Bütçe Kanununda o yıl için tespit edilen katsayı ile çarpılması sonucunda bulunacak miktarı ifade ettiğinde duraksamaya yer bulunmadığından” belirtilmiş ve karar tesis edilmiştir. Danıştay 1. Dairesinin 6.5.1999 tarihli ve E.

1999/55, K. 1999/81sayılı Kararında da “aylık tanımının; 657 sayılı Kanunda her derece için tespit edilen göstergeler ile varsa görevin niteliğine göre belirlenen ek göstergeler toplamının kanunlar gereği saptanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan tutarı ifade ettiği anlaşılmaktadır.” demiştir.

Bu kararlar gözönünde tutulduğunda, Belediye Başkanlarının almış oldukları aylık ödenekler Gösterge + Ek Gösterge x Memur Maaş Katsayısı sonucu bulunacak miktarın (2022 yılı Ocak ayı itibariyle 8.000 ek gösterge için bu miktar 2.236 TL) çok üstünde bulunduğundan 2022 yılı için Karar bağlı Cetvelin IV nolu sütunu üzerinden gündelik ödenmesi gerekmektedir.

Öte yandan, ödenek mukabili çalışan milletvekilleri Yurtdışı Gündeliklerine Dair Kararda ayrı ele alınarak iki numaralı sütunda gösterilmesine karşın uluslararası toplantılara katılmak veya kurumunu veya ülkeyi temsilen yurtdışında bulunan Belediye Başkanlarının cetvelde yer almaması ve ödenek mukabili çalıştıkları için gündeliklerinin Cetvelin IV nolu sütununda yer alan miktarı aşmaması, gündelikler konusunda bir haksızlık meydana getirdiğini söylemek mümkündür.

Ödenek mukabili çalışmadığı yukarıda ifade edilen İl Genel Meclisi Üyeleri, Büyükşehir Belediye Meclisi Üyeleri ve Belediye Meclisi Üyelerine ödenecek yurtdışı gündeliklerinin ise Cetvelin VII nolu sütunu esas alınarak esas alınarak ödenmesi gerekmektedir.

### **YURTDIŞI GEÇİCİ GÖREVLENDİRME ÖRNEKLER**

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetine Yapılan Görevlendirmeler

*Yol dahil 2-6 Temmuz 2022 tarihleri arasında Girne’de düzenlenen toplantıya katılmak üzere görevlendirilen Milletvekili, Belediye Başkanı, Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek harcırah ne kadardır?*

#### **a) Milletvekili**

##### **VERİLER**

Gündelik	250,00 TL	(KKTC Cetvel 2. sıra)
Uçak Bileti	650,00 TL	
Taksi (Ankara)	40,00 TL	
Taksi (Girne)	50,00 TL	
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	10,00 TL	
HAVAŞ	20,00 TL	
Konaklama (Günlük kişi başı)	100,00 TL	

##### **1- Gündelik**

**1.250,00 TL**

Milletvekiline ödenecek yol gündeliği 250,00 TL x 2 gün = 500,00 TL

Milletvekiline ödenecek görev gündeliği 250,00 TL x 3 gün = 750,00 TL

*Milletvekiline ödenecek toplam gündelik* **1.250,00 TL**

##### **2- Yol Gideri**

**1.520,00 TL**

##### **Havaalanı Ulaşım**

Ankara Taksi

(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte)	40,00 TL	x	2 kez	=	80,00 TL	
HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte)	20,00 TL	x	2 kez	=	40,00 TL	
Girne Taksi (Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte)	50,00 TL	x	2 kez	=	100,00 TL	
<b>Ankara-Girne Ulaşım</b>						
Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte)	650,00 TL	x	2 kez	=	1.300,00 TL	
Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti	(10,00 TL)	ödenmeyecektir.				
<i>Milletvekiline ödenecek toplam yol gideri</i>						<b>1.520,00 TL</b>

**3- Konaklama Gideri****500,00 TL**

Milletvekilinin ödediği konaklama gideri	100,00 TL	x	4 gün	=	400,00 TL
Milletvekiline ödenecek günlük konaklama gideri	250,00 TL	/	2	=	125,00 TL
<i>Milletvekiline ödenecek konaklama gideri</i>	125,00 TL	x	4 gün	=	<b>500,00 TL</b>

**TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH****3.270,00 TL****b) Belediye Başkanı****VERİLER**

Gündelik	190,00 TL	(KKTC Cetvel 4/a. sırası)
Uçak Bileti	650,00 TL	
Taksi (Ankara)	40,00 TL	
Taksi (Girne)	50,00 TL	
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	10,00 TL	
HAVAŞ	20,00 TL	
Konaklama (Günlük kişi başı)	100,00 TL	

**1- Gündelik****950,00 TL**

Belediye Başkanına ödenecek yol gündeliği	190,00 TL	x	2 gün	=	380,00 TL	
Belediye Başkanına ödenecek görev gündeliği	190,00 TL	x	3 gün	=	570,00 TL	
<i>Belediye Başkanına ödenecek toplam gündelik</i>						<b>950,00 TL</b>

**2- Yol Gideri****1.520,00 TL****Havaalanı Ulaşım**

Ankara Taksi

● **Harcırah** Mevzuatı

(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte)	40,00 TL	x	2 kez	=	80,00 TL
HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte)	20,00 TL	x	2 kez	=	40,00 TL
Girne Taksi (Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte)	50,00 TL	x	2 kez	=	100,00 TL
<b>Ankara-Girne Ulaşım</b>					
Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte)	650,00 TL	x	2 kez	=	1.300,00 TL
Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti	(10,00 TL)			ödenmeyecektir.	
<i>Belediye Başkanına ödenecek toplam yol gideri</i>					<b>1.520,00 TL</b>

**3- Konaklama Gideri**

Belediye Başkanının ödediği konaklama gideri	100,00 TL	x	4 gün	=	400,00 TL
Belediye Başkanına ödenecek günlük konaklama gideri	190,00 TL	/	2		95,00 TL
<i>Belediye Başkanına ödenecek konaklama gideri</i>	95,00 TL	x	4 gün	=	<b>380,00 TL</b>

**TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH**

**2.850,00 TL**

**c) Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesi**

*(Gündelikleri aynı olduğu için birlikte verilmiştir.)*

**VERİLER**

Günlük	160,00 TL	(KKTC Cetvel 4/c. sırası)
Uçak Bileti	650,00 TL	
Taksi (Ankara)	40,00 TL	
Taksi (Girne)	50,00 TL	
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	10,00 TL	
HAVAŞ	20,00 TL	
Konaklama (Günlük kişi başı)	100,00 TL	

**1- Günlük**

**800,00 TL**

Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek yol gündeliği	160,00 TL	x	2 gün	=	320,00 TL
Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek görev gündeliği	160,00 TL	x	3 gün	=	480,00 TL

*Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek toplam gündelik*

**800,00 TL**

**2- Yol Gideri** **1.520,00 TL****Havaalanı Ulaşım**

Ankara Taksi

(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte) 40,00 TL x 2 kez = 80,00 TL

HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte) 10,00 TL x 2 kez = 20,00 TL

Girne Taksi

(Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte) 50,00 TL x 2 kez = 100,00 TL

**Ankara-Girne Ulaşım**

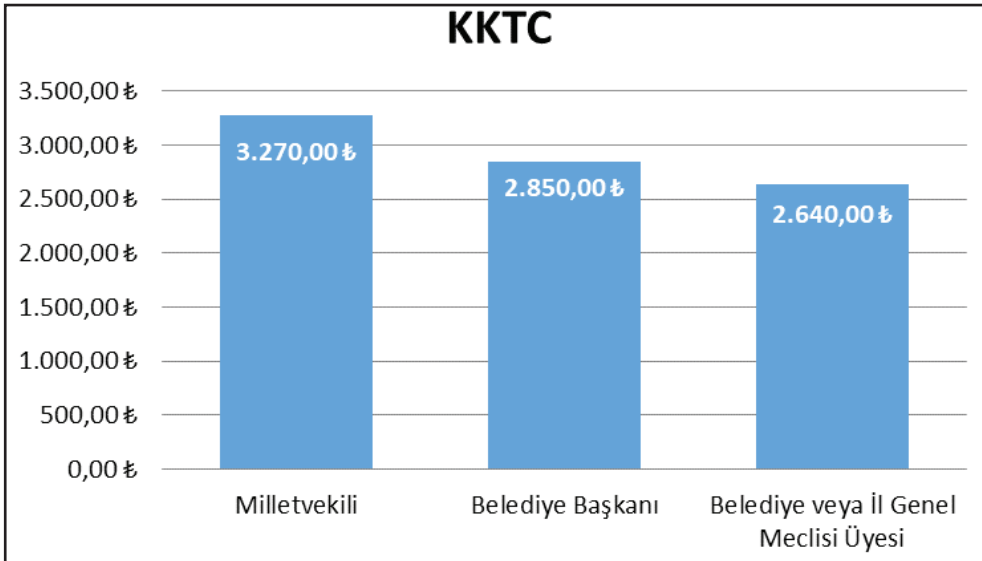
Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte) 650,00 TL x 2 kez = 1.300,00 TL

Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti (10,00 TL) ödenmeyecektir.

**Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek toplam yol gideri** **1.520,00 TL****3- Konaklama Gideri** **320,00 TL**

Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesinin ödediği konaklama gideri 100,00 TL x 4 gün = 400,00 TL

Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek günlük konaklama gideri 160,00 TL / 2 = 80,00 TL

**Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek konaklama gideri** 80,00 TL x 4 gün = **320,00 TL****TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH** **2.640,00 TL**

Yukarıdaki grafikten de anlaşılacağı gibi Milletvekilleri gibi Belediye Başkanları, Belediye ve İl Genel Meclisi Üyeleri seçimle iş başına gelmelerine ve Belediye Başkanları Milletvekilleri gibi

ödenek mukabili çalışanlar arasında yer almalarına karşın ödenen harcırak miktarları açısından bir haksızlığın olduğunu söylemek mümkündür. Milletvekilleri 3.270,00 TL alırken Belediye Başkanları bunlardan 2.850,00 TL, Belediye ve İl Genel Meclisi Üyeleri ise 2.640,00 TL daha az harcırak almaktadırlar.

### Türki Cumhuriyetlerine (Azerbaycan-Bakü) Yapılan Görevlendirmeler

*Yol dahil 2-6 Temmuz 2022 tarihleri arasında Bakü'de düzenlenen toplantıya katılmak üzere görevlendirilen Milletvekili, Belediye Başkanı, Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek harcırak ne kadardır? (AZM, Manat'ın, \$, ABD Dolarının simgesidir.)*

#### a) Milletvekili

##### VERİLER

Günderlik	\$157,00	(Yurtdışı Günderlik Cetvel II. Sütun)
Yol Gideri (Ankara-Bakü)	4.300,00 ₺	
Taksi (Ankara)	40,00 ₺	
Taksi (Bakü)	85,00 AZM	
HAVAŞ	20,00 ₺	
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	30,00 AZM	
Konaklama (Günderlik kişi başı)	200,00 AZM x	\$0,59 = \$118,00
Döviz Kuru (ABD Doları TL)	16,40 ₺	
Döviz Kuru (Manat TL)	9,71 ₺	
Döviz Kuru (Manat ABD Doları)	\$0,59	

<b>1- Günderlik</b>	<b>\$1.177,50</b>	x	<b>16,40 ₺</b>	=	<b>19,311,00 ₺</b>
Milletvekilinin artırımı günderliği	\$157,00	x	% 50 artırımı	=	\$235,50
Milletvekiline ödenecek yol günderliği	\$235,50	x	2 gün	=	\$471,00
Milletvekiline ödenecek görev günderliği	\$235,50	x	3 gün	=	\$706,50
<i>Milletvekiline ödenecek toplam günderlik</i>					\$1.177,50

<b>2-Yol Gideri</b>	<b>8.720,00 ₺</b>	+	<b>1.649,90 ₺</b>		<b>10.369,90 ₺</b>
---------------------	-------------------	---	-------------------	--	--------------------

##### Havaalanı Ulaşım

Ankara Taksi					
(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte)	40,00 ₺	x	2 kez	=	80,00 ₺
HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte)	20,00 ₺	x	2 kez	=	40,00 ₺
Bakü Taksi					
(Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte)	85,00 AZM	x	2 kez	=	170,00 AZM
Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti	(\$30,00)				ödenmeyecektir.

**Ankara-Bakü Ulaşım**

Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte)	4.300,00 ₺	x	2 kez	=	8.600,00 ₺
Milletvekiline ödenecek yol gideri			8.720,00 ₺	+	170,00 AZM

**3- Konaklama Gideri**

	<b>\$66,64</b>	x	<b>16,40 ₺</b>	=	<b>1.092,90 ₺</b>
Milletvekilinin ödediği konaklama gideri	200,00 AZM	x	4 gün	=	800,00 AZM
Milletvekilinin artırımlı gündeliğinin %40'ı	\$235,50	x	%40'ı	=	\$94,20
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısım	\$118,00	-	94,20 €	=	\$23,80
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısmın %70'i	\$23,80	x	%70'i	=	\$16,66
Milletvekiline ödenecek konaklama gideri	\$16,66	x	4 gün	=	\$66,64

**TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH****30.773,80 ₺****b) Belediye Başkanı****VERİLER**

Gündelik	\$106,00	(Yurtdışı Gündelik Cetvel IV. Sütun)
Yol Gideri (Ankara-Bakü)	4.300,00 ₺	
Taksi (Ankara)	40,00 ₺	
Taksi (Bakü)	85,00 AZM	
HAVAŞ	20,00 ₺	
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	30,00 AZM	
Konaklama (Günlük kişi başı)	200,00 AZM	x \$0,59 = \$118,00
Döviz Kuru (ABD Doları)	6,50 ₺	
Döviz Kuru (ABD Doları)	1,70 AZM	

**1- Gündelik**

	<b>\$795,00</b>	x	<b>16,40 ₺</b>	=	<b>13.085,00 ₺</b>
Belediye Başkanının artırımlı gündeliği	\$106,00	x	% 50 artırımlı	=	\$159,00
Belediye Başkanına ödenecek yol gündeliği	\$159,00	x	2 gün	=	\$318,00
Belediye Başkanına ödenecek görev gündeliği	\$159,00	x	3 gün	=	\$477,00
Belediye Başkanına ödenecek toplam gündelik					\$795,00

**2- Yol Gideri****8.720,00 ₺ + 1.649,90 ₺ = 10.369,90 ₺****Havaalanı Ulaşım**

Ankara Taksi					
(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte)	40,00 ₺	x	2 kez	=	80,00 ₺

● **Harcırah Mevzuatı**

HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte)	20,00 ₺	x	2 kez	=	40,00 ₺
Bakü Taksi (Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte)	85,00 AZM	x	2 kez	=	170,00 AZM
Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti	30,00 AZM			ödenmeyecektir.	
<b>Ankara-Bakü Ulaşım</b>					
Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte)	4.300,00 ₺	x	2 kez	=	8.600,00 ₺
Belediye Başkanına ödenecek yol gideri			8.720,00 ₺	+	170,00 AZM
<b>3- Konaklama Gideri</b>	<b>\$152,32</b>	<b>x</b>	<b>16,40 ₺</b>	<b>=</b>	<b>2.498,05 ₺</b>
Belediye Başkanının ödediği konaklama gideri	200,00 AZM	x	4 gün	=	800,00 AZM
Belediye Başkanının artırımlı gündeliğinin %40'ı	\$159,00	x	%40'ı	=	\$63,60
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısım	\$118,00	-	63,60 €	=	\$54,40
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısmın %70'i	\$54,40	x	%70'i	=	\$38,08
Belediye Başkanına ödenecek konaklama gideri	\$38,08	x	4 gün	=	\$152,32
<b>TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH</b>					<b>25.905,95 ₺</b>

**c) Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesi**

(Gündelikleri aynı olduğu için birlikte verilmiştir.)

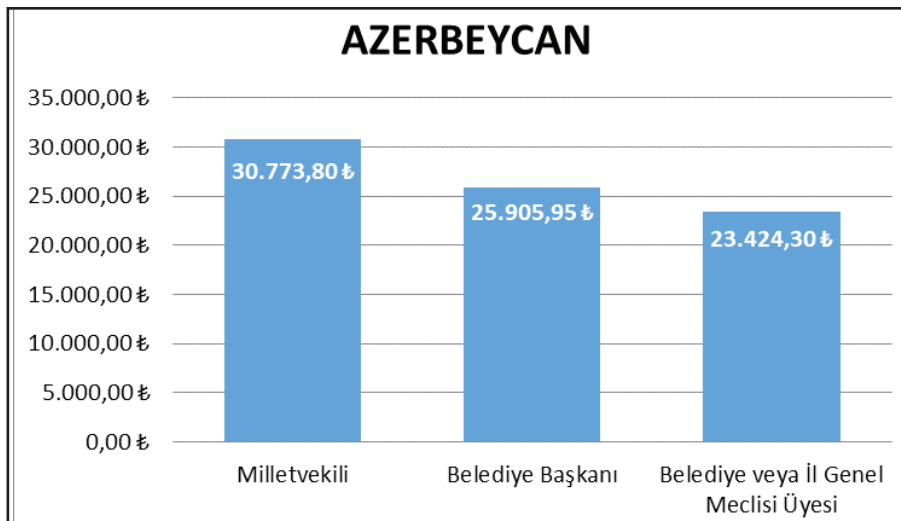
**VERİLER**

Gündelik	\$80,00	(Yurtdışı Gündelik Cetvel VII. Sütun)
Yol Gideri (Ankara-Bakü)	4.300,00 ₺	
Taksi (Ankara)	40,00 ₺	
Taksi (Bakü)	85,00 AZM	
HAVAŞ	20,00 ₺	
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	30,00 AZM	
Konaklama (Günlük kişi başı)	200,00 AZM	x \$0,59 = \$118,00
Döviz Kuru (ABD Doları TL)	16,40 ₺	
Döviz Kuru (Manat TL)	9,71 ₺	
Döviz Kuru (Manat ABD Doları)	\$0,59	

<b>1- Gündelik</b>	<b>\$600,00</b>	<b>x</b>	<b>16,40 ₺</b>	<b>=</b>	<b>9.840,00 ₺</b>
Meclis Üyesinin artırımlı gündeliği	\$80,00	x	% 50 artırımlı	=	\$120,00
Meclis Üyesine ödenecek yol gündeliği	\$120,00	x	2 gün	=	\$240,00
Meclis Üyesine ödenecek görev gündeliği	\$120,00	x	3 gün	=	\$360,00
Meclis Üyesine ödenecek toplam gündelik					\$600,00

<b>2- Yol Gideri</b>	<b>8.720,00 ₺</b>	<b>+</b>	<b>1.649,90 ₺</b>	<b>=</b>	<b>10.369,90 ₺</b>
<b>Havaalanı Ulaşım</b>					
Ankara Taksi					
(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte)	40,00 ₺	x	2 kez	=	80,00 ₺
HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte)	20,00 ₺	x	2 kez	=	40,00 ₺
Bakü Taksi					
(Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte)	85,00 AZM	x	2 kez	=	170,00 AZM
Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti	30,00 AZM				ödenmeyecektir.
<b>Ankara-Bakü Ulaşım</b>					
Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte)	4.300,00 ₺	x	2 kez	=	8.600,00 ₺
<i>Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek yol gideri</i>			8.720,00 ₺	+	170,00 AZM

<b>3- Konaklama Gideri</b>	<b>\$196,00</b>	<b>x</b>	<b>16,40 ₺</b>	<b>=</b>	<b>3.314,40 ₺</b>
<i>Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesinin ödediği konaklama gideri</i>	200,00 AZM	x	4 gün	=	800,00 AZM
Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesinin artırımlı gündeliğinin %40'ı	\$120,00	x	%40'ı	=	\$48,00
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısım	\$118,00	-	\$48,00	=	\$70,00
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısmın %70'i	\$70,00	x	%70'i	=	\$49,00
<i>Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek konaklama gideri</i>	\$49,00	x	4 gün	=	\$196,00

**TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH****23.424,30 ₺**

Yukarıdaki grafikten de anlaşılacağı gibi Milletvekilleri gibi Belediye Başkanları, Belediye ve İl Genel Meclisi Üyeleri seçimle iş başına gelmelerine ve Belediye Başkanları Milletvekilleri gibi

ödenek mukabili çalışanlar arasında yer almalarına karşın ödenen harcırâh miktarları açısından bir haksızlığın olduğunu söylemek mümkündür. Milletvekilleri 30.773,80 TL alırken Belediye Başkanları bunlardan 25.905,95 TL, Belediye ve İl Genel Meclisi Üyeleri ise 23.424,30 TL daha az harcırâh almaktadırlar.

### Avrupa Birliği (Avro Bölgesi-Belçika) İçinde Yapılan Görevlendirmeler

Yol dahil 2-6 Temmuz 2022 tarihleri arasında Brüksel’de düzenlenen toplantıya katılmak üzere görevlendirilen Milletvekili, Belediye Başkanı, Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek harcırâh ne kadardır? (€, Avro’nun simgesidir.)

#### a) Milletvekili

##### VERİLER

Gündelik	161,00 € (Yurtdışı Gündelik Cetvel II. Sütun)
Yol Gideri (Ankara-Brüksel)	375,00 €
Taksi (Ankara)	40,00 TL
Taksi (Brüksel)	50,00 €
HAVAŞ	20,00 TL
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	10,00 €
Konaklama (Günlük kişi başı)	200,00 €
Döviz Kuru (Avro)	17,56 TL

<b>1- Gündelik</b>	<b>1.207,50 €</b>	<b>x</b>	<b>17,56 TL</b>	<b>=</b>	<b>21.203,70 TL</b>
Milletvekilinin artırımlı gündeliği	161,00 €	x	% 50 artırımlı	=	241,50 €
Milletvekiline ödenecek yol gündeliği	241,50 €	x	2 gün	=	483,00 €
Milletvekiline ödenecek görev gündeliği	241,50 €	x	3 gün	=	724,50 €
<i>Milletvekiline ödenecek toplam gündelik</i>					<i>1.207,50 €</i>

<b>2- Yol Gideri</b>	<b>120,00 TL</b>	<b>+</b>	<b>14.926,00 TL</b>		<b>15.046,00 TL</b>
----------------------	------------------	----------	---------------------	--	---------------------

##### Havaalanı Ulaşım

Ankara Taksi					
(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte)	40,00 TL	x	2 kez	=	80,00 TL
HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte)	10,00 TL	x	2 kez	=	20,00 TL
Brüksel Taksi					
(Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte)	50,00 €	x	2 kez	=	100,00 €
Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti	(10,00 €)				ödenmeyecektir.

##### Ankara-Brüksel Ulaşım

Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte)	375,00 €	x	2 kez	=	750,00 €
<i>Milletvekiline ödenecek yol gideri</i>			<i>120,00 TL</i>	<b>+</b>	<i>850,00 €</i>

<b>3- Konaklama Gideri</b>	<b>9,52 € x</b>	<b>7,40 TL =</b>	<b>70,45 TL</b>
<i>Milletvekilinin ödediği konaklama gideri</i>	200,00 € x	4 gün =	800,00 €
Milletvekilinin artırımlı gündeliğinin %40'ı	241,50 € x	%40'ı =	96,60 €
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısım	200,00 € -	96,60 € =	103,40 €
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısmın %70'i	103,40 € x	%70'i =	72,38 €
<i>Milletvekiline ödenecek konaklama gideri</i>	72,38 € x	4 gün =	289,52 €
<b>TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH</b>			<b>41.333,67 TL</b>

## b) Belediye Başkanı

### VERİLER

Gündelik	109,00 € (Yurtdışı Gündelik Cetvel IV. Sütun)
Yol Gideri (Ankara-Brüksel)	375,00 €
Taksi (Ankara)	40,00 TL
Taksi (Brüksel)	50,00 €
HAVAŞ	20,00 TL
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	10,00 €
Konaklama (Günlük kişi başı)	200,00 €
Döviz Kuru (Avro)	17,56 TL

<b>1- Gündelik</b>	<b>817,50 € x</b>	<b>17,56 TL =</b>	<b>14.355,30 TL</b>
Belediye Başkanının artırımlı gündeliği	109,00 € x	% 50 artırımlı =	163,50 €
Belediye Başkanına ödenecek yol gündeliği	163,50 € x	2 gün =	327,00 €
Belediye Başkanına ödenecek görev gündeliği	163,50 € x	3 gün =	490,50 €
<i>Belediye Başkanına ödenecek toplam gündelik</i>			<i>817,50 €</i>

<b>2- Yol Gideri</b>	<b>120,00 TL +</b>	<b>14.926,00 TL</b>	<b>15.046,00 TL</b>
----------------------	--------------------	---------------------	---------------------

### Havaalanı Ulaşım

Ankara Taksi			
(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte)	40,00 TL x	2 =	80,00 TL
HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte)	20,00 TL x	2 =	40,00 TL
Brüksel Taksi			
(Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte)	50,00 € x	2 =	100,00 €
Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti	(10,00 €)	ödenmeyecektir.	

### Ankara-Brüksel Ulaşım

Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte)	375,00 € x	2 =	750,00 €
<i>Belediye Başkanına ödenecek yol gideri</i>		<i>120,00 TL +</i>	<i>850,00 €</i>

<b>3- Konaklama Gideri</b>	<b>376,88 €</b>	<b>x</b>	<b>17,56 TL</b>	<b>=</b>	<b>6.618,01 TL</b>
<i>Belediye Başkanının ödediği konaklama gideri</i>	200,00 €	x	4 gün	=	800,00 €
Belediye Başkanının artırımlı gündeliğinin %40'ı	163,50 €	x	%40'ı	=	65,40 €
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısım	200,00 €	-	65,40 €	=	134,60 €
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısmın %70'i	134,60 €	x	%70'i	=	94,22 €
<i>Belediye Başkanına ödenecek konaklama gideri</i>	94,22 €	x	4 gün	=	376,88 €
<b>TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH</b>					<b>36.019,31 TL</b>

### **c) Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesi**

(Gündelikleri aynı olduğu için birlikte verilmiştir.)

#### **VERİLER**

Gündelik	81,00 €	(Yurtdışı Gündelik Cetvel VII. Sütun)
Yol Gideri (Ankara-Brüksel)	375,00 €	
Taksi (Ankara)	40,00 TL	
Taksi (Brüksel)	50,00 €	
HAVAŞ	10,00 TL	
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	10,00 €	
Konaklama (Günlük kişi başı)	100,00 €	
Döviz Kuru (Avro)	7,40 TL	

<b>1- Gündelik</b>	<b>607,50 €</b>	<b>x</b>	<b>7,40 TL</b>	<b>=</b>	<b>10.667,70 TL</b>
Meclis Üyesinin artırımlı gündeliği	81,00 €	x	% 50 artırımlı	=	121,50 €
Meclis Üyesine ödenecek yol gündeliği	121,50 €	x	2 gün	=	243,00 €
Meclis Üyesine ödenecek görev gündeliği	121,50 €	x	3 gün	=	364,50 €
<i>Meclis Üyesine ödenecek toplam gündelik</i>					<i>607,50 €</i>

<b>2- Yol Gideri</b>	<b>100,00 TL</b>	<b>+</b>	<b>14.926,00 TL</b>	<b>=</b>	<b>15.046,00 TL</b>
----------------------	------------------	----------	---------------------	----------	---------------------

#### **Havaalanı Ulaşım**

Ankara Taksi					
(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte)	40,00 TL	x	2	=	80,00 TL
HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte)	20,00 TL	x	2	=	40,00 TL
Brüksel Taksi					

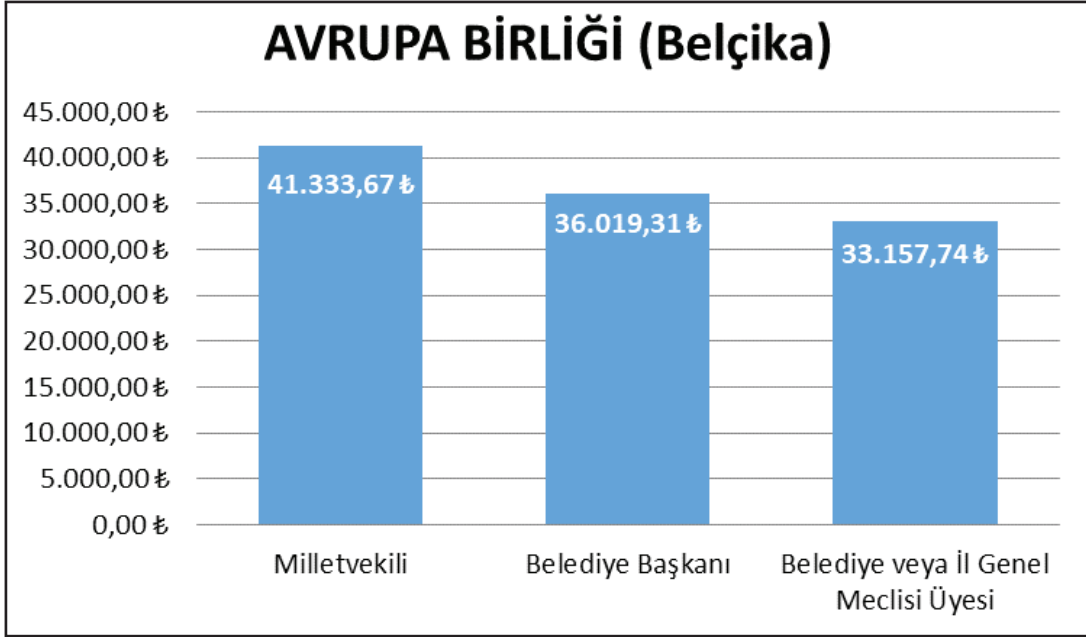
(Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte)	50,00 €	x	2	=	100,00 €
Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti	(10,00 €)				ödenmeyecektir.

**Ankara-Brüksel Ulaşım**

Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte)	375,00 €	x	2	=	750,00 €
<i>Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek yol gideri</i>			120,00 TL	+	850,00 €

**3- Konaklama Gideri 423,90 € x 17,56 TL = 7.444,04 TL**

<i>Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesinin ödediği konaklama gideri</i>	200,00 €	x	4 gün	=	800,00 €
Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesinin artırımlı gündeliğinin %40'ı	121,50 €	x	%40'ı	=	48,60 €
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısım	200,00 €	-	48,60 €	=	151,40 €
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısmın %70'i	151,40 €	x	%70'i	=	105,98 €
<i>Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek konaklama gideri</i>	105,98 €	x	4 gün	=	423,92 €

**TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH****33.157,74 TL**

Yukarıdaki grafikten de anlaşılacağı gibi Milletvekilleri gibi Belediye Başkanları, Belediye ve İl Genel Meclisi Üyeleri seçimle iş başına gelmelerine ve Belediye Başkanları Milletvekilleri gibi ödenek mukabili çalışanlar arasında yer almalarına karşın ödenen harcırah miktarları açısından bir haksızlığın olduğunu söylemek mümkündür. Milletvekilleri 41.333,76 TL alırken Belediye Başkanları bunlardan 36.019,31 TL, Belediye ve İl Genel Meclisi Üyeleri ise 33.157,74 TL daha az harcırah almaktadırlar.

## Çin Halk Cumhuriyeti İçinde Yapılan Görevlendirmeler

Yol dahil 2-6 Temmuz 2022 tarihleri arasında Pekin'de düzenlenen toplantıya katılmak üzere görevlendirilen Milletvekili, Belediye Başkanı, Belediye Meclisi ve İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek harcırak ne kadardır?( ¥, Yuan'ın, \$, ABD Dolarının simgesidir.)

### a) Milletvekili

#### VERİLER

Günderlik	\$157,00	(Yurtdışı Günderlik Cetvel II. Sütun)		
Yol Gideri (Ankara-Pekin)	\$1.200,00			
Taksi (Ankara)	40,00 TL			
Taksi (Pekin)	¥340,00 / ¥6,75	=		\$50,37
HAVAŞ	20,00 TL			
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	¥204,00 / ¥6,75	=		\$30,22
Konaklama (Günderlik kişi başı)	¥1.020,00 / ¥6,75	=		\$151,11
Döviz Kuru (ABD Doları)	16,40 TL			
Döviz Kuru (ABD Doları)	¥6,75			

<b>1- Günderlik</b>	<b>\$1.177,50</b>	<b>x</b>	<b>16,40 TL</b>	<b>=</b>	<b>19.311,00 TL</b>
Milletvekilinin artırımlı günderliği	\$157,00	x	% 50 artırımlı	=	\$235,50
Milletvekiline ödenecek yol günderliği	\$235,50	x	2 gün	=	\$471,00
Milletvekiline ödenecek görev günderliği	\$235,50	x	3 gün	=	\$706,50
<i>Milletvekiline ödenecek toplam günderlik</i>					<i>\$1.177,50</i>

<b>2- Yol Gideri</b>	<b>120,00 TL</b>	<b>+</b>	<b>41.012,15 TL</b>	<b>=</b>	<b>41.132,15 TL</b>
----------------------	------------------	----------	---------------------	----------	---------------------

#### Havaalanı Ulaşım

Ankara Taksi

(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte) 40,00 TL x 2 kez = 80,00 TL

HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte) 20,00 TL x 2 kez = 40,00 TL

Pekin Taksi

(Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte) \$50,00 x 2 kez = \$100,00

Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti (\$30,22) ödenmeyecektir.

#### Ankara-Pekin Ulaşım

Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte) \$1.200,00 x 2 kez = \$2.400,00

*Milletvekiline ödenecek yol gideri* 120,00 TL + \$2.500,74

<b>3- Konaklama Gideri</b>	<b>\$159,35</b>	<b>x</b>	<b>16,40 TL</b>	<b>=</b>	<b>2.613,36 TL</b>
<i>Milletvekilinin ödediği konaklama gideri</i>	\$151,11	x	4 gün	=	\$604,44
Milletvekilinin artırımlı gündeliğinin %40'ı	\$235,50	x	%40'ı	=	\$94,20
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısım	\$151,11	-	94,20 €	=	\$56,91
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısmın %70'i	\$56,91	x	%70'i	=	\$39,84
<i>Milletvekiline ödenecek konaklama gideri</i>	\$39,84	x	4 gün	=	\$159,35
<b>TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH</b>					<b>63.056,51 TL</b>

### b) Belediye Başkanı

#### VERİLER

Gündelik	\$106,00	(Yurtdışı Gündelik Cetvel IV. Sütun)
Yol Gideri (Ankara-Pekin)	\$1.200,00	
Taksi (Ankara)	40,00 TL	
Taksi (Pekin)	¥340,00 /	¥6,75 = \$50,37
HAVAŞ	20,00 TL	
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	¥204,00 /	¥6,75 = \$30,22
Konaklama (Günlük kişi başı)	¥1.020,00 /	¥6,75 = \$151,11
Döviz Kuru (ABD Doları)	16,40 TL	
Döviz Kuru (ABD Doları)	¥6,75	

<b>1- Gündelik</b>	<b>\$795,00</b>	<b>x</b>	<b>16,40 TL</b>	<b>=</b>	<b>13.038,00 TL</b>
Belediye Başkanının artırımlı gündeliği	\$106,00	x	% 50 artırımlı	=	\$159,00
Belediye Başkanına ödenecek yol gündeliği	\$159,00	x	2 gün	=	\$318,00
Belediye Başkanına ödenecek görev gündeliği	\$159,00	x	3 gün	=	\$477,00
<i>Belediye Başkanına ödenecek toplam gündelik</i>					<i>\$795,00</i>

<b>2- Yol Gideri</b>	<b>120,00 TL</b>	<b>+</b>	<b>41.012,15 TL</b>	<b>=</b>	<b>41.132,15 TL</b>
----------------------	------------------	----------	---------------------	----------	---------------------

#### Havaalanı Ulaşım

Ankara Taksi					
(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte)	40,00 TL	x	2 kez	=	80,00 TL
HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte)	20,00 TL	x	2 kez	=	40,00 TL
Pekin Taksi					
(Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte)	\$50,37	x	2 kez	=	\$100,74
Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti	(\$30,00)		ödenmeyecektir.		

**Ankara-Pekin Ulaşım**

Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte)	\$1.200,00	x	2 kez	=	\$2.400,00
<i>Belediye Başkanına ödenecek yol gideri</i>			120,00 TL	+	\$2.500,74

**3- Konaklama Gideri**

<b>3- Konaklama Gideri</b>	<b>\$245,03</b>	<b>x</b>	<b>16.40 TL</b>	<b>=</b>	<b>4.018,51 TL</b>
<i>Belediye Başkanının ödediği konaklama gideri</i>	\$151,11	x	4 gün	=	\$604,44
Belediye Başkanının artırımlı gündeliğinin %40'ı	\$159,00	x	%40'ı	=	\$63,60
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısım	\$150,11	-	63,60 €	=	\$87,51
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısmın %70'i	\$87,51	x	%70'i	=	\$61,26
<i>Belediye Başkanına ödenecek konaklama gideri</i>	\$61,26	x	4 gün	=	\$245,03

**TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH**

**58.188,66 TL**

**c) Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesi**

*(Gündelikleri aynı olduğu için birlikte verilmiştir.)*

**VERİLER**

Gündelik	\$80,00	(Yurtdışı Gündelik Cetvel VII. Sütun)
Yol Gideri (Ankara-Pekin)	\$1.200,00	
Taksi (Ankara)	40,00 TL	
Taksi (Pekin)	¥340,00 /	¥6,75 = \$50,37
HAVAŞ	20,00 TL	
Taksi (Konaklama yeri-Toplantı yeri)	¥204,00 /	¥6,75 = \$30,22
Konaklama (Günlük kişi başı)	¥1.020,00 /	¥6,75 = \$151,11
Döviz Kuru (ABD Doları)	16,40 TL	
Döviz Kuru (ABD Doları)	¥6,75	

**1- Gündelik**

<b>1- Gündelik</b>	<b>\$600,00</b>	<b>x</b>	<b>16,40 TL</b>	<b>=</b>	<b>9.840,00 TL</b>
Meclis Üyesinin artırımlı gündeliği	\$80,00	x	% 50 artırımlı	=	\$120,00
Meclis Üyesine ödenecek yol gündeliği	\$120,00	x	2 gün	=	\$240,00
Meclis Üyesine ödenecek görev gündeliği	\$120,00	x	3 gün	=	\$360,00
<i>Meclis Üyesine ödenecek toplam gündelik</i>					<i>\$600,00</i>

**2- Yol Gideri**

**120,00 TL + 41.012,15 TL = 41.132,15 TL**

**Havaalanı Ulaşım**

Ankara Taksi					
(İkamet-HAVAŞ Terminal 1 gidiş 1 dönüşte)	40,00 TL	x	2 kez	=	80,00 TL
HAVAŞ (1 gidiş 1 gelişte)	20,00 TL	x	2 kez	=	40,00 TL
Pekin Taksi					

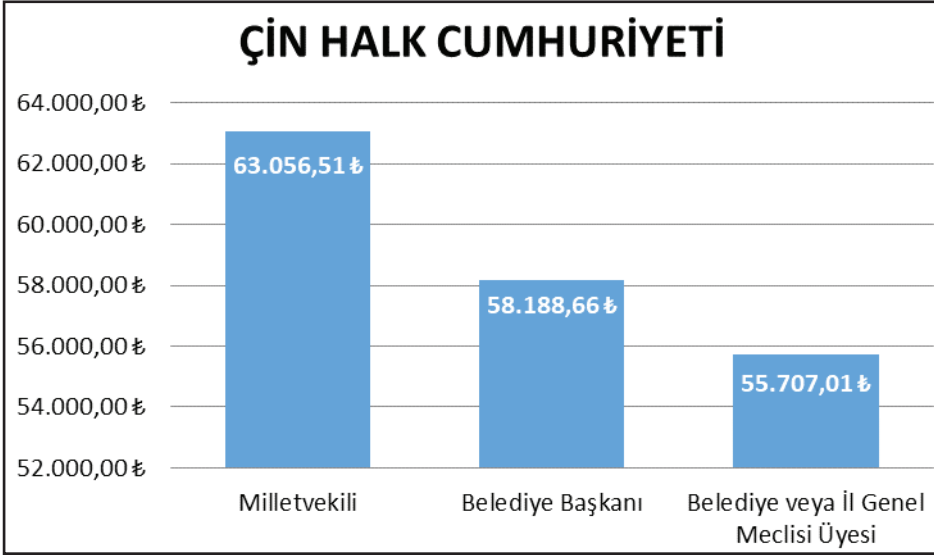
(Terminal-İkametgah 1 gidiş 1 dönüşte)	\$50,37	x	2 kez	=	\$100,74
Konaklama yeri-toplantı yeri taksi ücreti	(\$30,22)		ödenmeyecektir.		

**Ankara-Pekin Ulaşım**

Uçak Bileti (1 gidiş 1 gelişte)	\$1.200,00	x	2 kez	=	\$2.400,00
<i>Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek yol gideri</i>			120,00 TL	+	\$2.500,74

**3- Konaklama Gideri**

<b>3- Konaklama Gideri</b>	<b>\$288,71</b>	<b>x</b>	<b>16,40 TL</b>	<b>=</b>	<b>4.734,86 TL</b>
<i>Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesinin ödediği konaklama gideri</i>	\$151,11	x	4 gün	=	\$604,44
Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesinin artırımlı gündeliğinin %40'ı	\$120,00	x	%40'ı	=	\$48,00
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısım	\$151,11	-	48,00 €	=	\$103,11
Artırımlı gündeliğin %40'ını aşan kısmın %70'i	\$103,11	x	%70'i	=	\$72,18
<i>Belediye veya İl Genel Meclisi Üyesine ödenecek konaklama gideri</i>	\$72,18	x	4 gün	=	\$288,71

**TOPLAM ÖDENECEK HARCIRAH****55.707,01 TL**

Yukarıdaki grafikten de anlaşılacağı gibi Milletvekilleri gibi Belediye Başkanları, Belediye ve İl Genel Meclisi Üyeleri seçimle iş başına gelmelerine ve Belediye Başkanları Milletvekilleri gibi ödenek mukabili çalışanlar arasında yer almalarına karşın ödenen harcırah miktarları açısından bir haksızlığın olduğunu söylemek mümkündür. Milletvekilleri 63.056,51 TL alırken Belediye Başkanları bunlardan 58.188,66 TL, Belediye ve İl Genel Meclisi Üyeleri ise 55.707,01 TL daha az harcırah almaktadırlar.

Buradaki temel sebep gündelikler olup, milletvekillerinden daha fazla oy alarak seçilen Belediye Başkanları ile Belediye ve İl Genel Meclisi üyelerinin de yapılacak değerlendirmeler çerçevesinde KKTC'ne Yapılacak Yolculuklarda Verilecek Gündeliklere İlişkin Cetvel ve Yurtdışı Gündeliklerinin Hesaplanmasında Esas Alınacak Cetvelde yer verilmesi gerekmektedir.



Yazar

**Mehmet ÇAPAN**

İçişleri Bakanlığı E. Başkontrolörü

## Elektrikli Scooter'lar Hakkında Hukuksal Düzenlemeler ve Belediyelerin Sorumlulukları - 2



### 1. GİRİŞ

İdari ve Mali Mevzuat Dergisinin bundan önceki sayısında yayınlanan **“Elektrikli Scooter'lar Hakkında Hukuksal Düzenlemeler ve Belediyelerin Sorumlulukları”** Başlıklı Makalemizin ilk bölümünde belirtildiği gibi, elektrikli scooterlar yolların artık bir unsuru haline geldi ve hayatımıza çoktan girdi bile! Aslında önce İngilizce bir cümleyi Türkçe ek ile birlikte kullanmak yerine, gelin e-scooter kelimesinin Türkçe karşılığının ne olabileceği konusuna birlikte biraz kafa yoralım.

İngilizcedeki “er” eki, bir fiilin sonuna geldiğinde, o fiili yerine getiren kişi ya da nesnenin adı yapar. Örneğin “play” oyun manasında iken “player” kelimesi “oyuncu” ya da “oyuncu” manasına gelir. O sebeple scooter kelimesini “scoot” ve “-er” olarak ikiye ayıralım. Sonrasında “scoot” fiilinin ne anlama geldiğine bakalım. “Scoot” fiili “acele ile kaçmak” demek. Aynı zamanda “tabanları yağlamak” deyimini için de kullanan bir terimdir.

Yani bir anlamda elektrikli skuterlara elektrikli kayak yada elektrikli kızak da denil-

mektedir ancak mevzuatımıza elektrikli skuter<sup>1</sup> terimi girdiği için biz de bu terimi kullanacağız.

14 Nisan 2021 tarih ve 31454 Sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Elektrikli Skuter Yönetmeliğinin 9 uncu maddesi;

#### Yetki Belgesi Verilmesi ve Verilen Yetki Belgesinin İptali

Yetki belgesi almak veya yenilemek isteyen gerçek ve tüzel kişiler, Yönetmeliğin 7 ve 8 inci maddelerde belirtilen şartların sağlandığını gösteren belgelerle İdareye başvurur.

Yetki belgesi verilirken, verilen izne; iznin verilmiş tarihi, geçerlilik süresi, numarası ile belge sahibinin ticaret unvanı, varsa kısa unvanı, adresi, ticaret odası/esnaf odası sicil numarası, bağlı bulunduğu vergi dairesinin adı ve vergi kimlik numarası (gerçek kişilerde T.C. kimlik numarası) ve benzeri bilgiler yazılır.

Her bir gerçek veya tüzel kişiye sadece bir yetki belgesi verilir.

Burada dikkat edilecek husus Adi ortaklıklara yetki belgesi verilmeyecektir.

<sup>1</sup> Bakınız 14 Nisan 2021 tarih ve 31454 Sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Elektrikli Skuter Yönetmeliği

İdare tarafından verilecek yetki belgeleri e-Devlet üzerinden düzenlenir.

İdarece, sunulan belgelerin gerçeğe aykırı olduklarının tespiti halinde, gerçek veya tüzel kişilerin yetki belgesi iptal edilir ve faaliyetleri durdurulur.

### **Yönetmeliğin 10 uncu Maddesi; Paylaşımlı E-Skuter İzni Verecek Merciler**

(1) Bu Yönetmelik kapsamında yetki belgesi almış olan gerçek veya tüzel kişilerin, paylaşımlı e-skuter faaliyetlerinde kullanacakları e-skuterler için;

a) Büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerde **UKOME'**den,

b) Büyükşehir belediyesi bulunmayan illerde **il trafik komisyonundan**,

c) (a) ve (b) bentlerinde belirtilen mercilerin görevli ve yetkili olmadığı ve özel kanunlar ile belirlenmiş alanlarda, kendilerine yetki verilmiş ilgili kurum ve işletmelerden,

İzin almaları ve 24 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirtilmiş olan verilecek yetki belgesi için 10.000 TL tutarındaki **harcı** ödemeleri zorunludur.

Bahse konu Yönetmeliğin 10 uncu maddesinde **Paylaşımlı e-skuterler ile ilgili olarak** 2464 Sayılı Belediye Gelirleri Kanununun<sup>2</sup> 56 ncı maddesine de atıf yapılarak **Paylaşımlı e-skuterlerin işgal harcına tabi oldukları**,

**Yönetmeliğin 24 ncü maddesinin** ikinci fıkrası uyarınca, bu Yönetmelik kapsamında yetki belgesi almış firmalardan faaliyetlerinde kullanacakları e-skuterler için 2464 Sayılı Kanunun 56 ncı maddesine göre, işgal harcı ilgili belediyeye ödenir. Yetki belgesi almış firmalardan bu fıkarda belirtilen harçların konusunu oluşturan hususlarda ayrıca ücret alınmaz.

Uygulamaya açıklık getirip, amacıyla da Çevre Şehircilik Ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğüne 30.12.2021 tarih ve E-14399437-010.06.01-1239071 sayılı **"Skuter İşletmeciliğinde İşgal Harcı"** konulu genelge<sup>3</sup> yayımlanmış bulunmaktadır.

<sup>2</sup> 29/05/1985 tarih ve 17354 Sayılı R.G de yayımlanan Belediye Gelirleri Kanununu Md 56

<sup>3</sup> <https://yeryonetimler.csb.gov.tr/genelgeler-i-90284#:~:text=2021/26-,7,%C2%A0,-8>

Bahse konu genelgede, 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 56 ncı maddesinde, "Kullanıcılara kısa süreli elektrikli skuter kiralama imkânı veren paylaşımlı elektrikli skuter işgallerinde harç tutarı, her üç skuterin bir metrekare alan işgal ettiği kabul edilerek, beher metrekare için tarifenin (1) numaralı bendindeki en az tarife üzerinden hesaplanır." hükmüne yer verilmiştir.

Mezkûr maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendine göre, 52 nci maddenin (1) ve (2) numaralı bentlerinde yazılı işgallerde beher metrekare için günde en az 0,5 TL, en çok 2,5 TL harç alınacağı düzenlenmiştir. Konu ile ilgili olarak alınan Hazine ve Maliye Bakanlığının (Gelir İdaresi Başkanlığı) 24.06.2021 tarihli ve 74471 sayılı görüşünde;

"Kullanıcılara kısa süreli elektrikli skuter kiralama imkânı veren paylaşımlı elektrikli skuter işgal harcı tutarlarının, 2464 Sayılı Kanunun 56 ncı maddesinde belirtildiği üzere, her üç skuter bir metrekare alan işgal ettiği kabulü ile beher metrekare için tarifenin (1) numaralı bendinde en az tutar olarak belirlenen 0,5 TL üzerinden hesaplanarak tahsil edilmesi, paylaşımlı elektrikli skuter park ve şarj istasyonlarının, yaya yollarının ve gürültü bariyerlerinin planlanması, projelendirilmesi, yapımı, bakımı ve onarımıyla ilgili işlerin yürütülmesinin *büyükşehir belediyelerince* yerine getirilecek olması nedeniyle de *büyükşehir olan illerde elektrikli skuter işgalleri nedeniyle doğan işgal harcının büyükşehir belediyelerince alınması gerektiği yönünde görüş verilmiştir.*

Buna göre e-skuter işgallerinde 3 adet skuter 1 m2 işgal sayılarak 0,50 krş işgal harcını Büyükşehir Belediye sınırları içinde büyükşehir belediyeleri diğer yerlerde ise işgalin gerçekleştiği yer belediyeleri makbuz ile tahsil edeceklerdir.

### **Yönetmeliğin 11 inci Maddesi; Paylaşımlı E-Skuter İzni Verilmesine İlişkin Esaslar**

Paylaşımlı e-skuter izni verilmesinde, özellikle toplu taşıma hatları ile entegrasyon, arz/talep dengesi ve haksız rekabete ya da piyasada tekelleşmeye mahal verilmemesi hususları esas alınır.

Büyükşehirlerde izin verilecek her bir ilçedeki nüfusun, büyükşehir olmayan yerlerde belediye nüfusunun en fazla 200'de biri kadar olacak şekilde e-skuter izni verilebilir.

Nüfusun mevsimsel veya dönemsel değişiminin kullanım talebini artırması ile kapasite kullanım durumu ve benzeri gerekçelerle ikinci fıkra ile belirlenen sayı %50'ye kadar artırılabilir.

Nüfusu 20.000'in altında olan belediyelerde ikinci fıkra ile belirlenen e-skuter izni sayısı 3 katına kadar artırılabilir.

Her bir yetki belgesi sahibine, ikinci fıkra da belirlenen e-skuter sayısının beşte birini aşmamak kaydıyla e-skuter izni verilir.

Özel kanunlar ile korunan ve yetkili kurum/işletme uhdesindeki alanlarda (havalimanları, üniversite kampüsleri, hastaneler, milli parklar ve benzeri) verilebilecek e-skuter izin sayısı için bu maddede belirtilen sınırlamalar uygulanmaz.

### **Yönetmeliğin 12 nci Maddesi Paylaşımli E-Skuter İzni Verilmesi**

11 inci maddedeki esaslar çerçevesinde UKOME ve il trafik komisyonlarınca, sorumluluk sahalarında verilecek e-skuter sayıları,

Her bir yetki belgesi sahibinin başvuruda bulunabileceği azami e-skuter izni sayısı, e-skuterlerin kullanılmayacağı alanlar, başvuru süreci ve talep edilebilecek diğer şartlara ilişkin karar alınır ve alınan bu karar son başvuru tarihinden en az 10 gün önce ilgili kurumların internet sayfasında duyurulur.

Başvurular büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerde **UKOME**, büyükşehir belediyesi kurulu bulunmayan yerlerde **il trafik komisyonu başkanlığına** yapılır. Başvurular her bir belediye için ayrı ayrı değerlendirilir, 60 gün içinde karar alınarak sonuçlandırılır ve duyurulur. Yapılan değerlendirme sonucunda; talep edilen e-skuter izni sayısının, verilebilecek e-skuter izin sayısının;

a) Üstünde olduğu durumlarda, yetki belgesi sahibi başvurucular arasında talep ettikleri sayılar ile orantılı olarak eşit şekilde e-skuter izni verilir.

b) Altında olduğu durumlarda, e-skuter izni düzenlenmesini müteakip 6 ay içerisinde ilgisine göre UKOME veya il trafik komisyonlarınca varsa ilave talepler alınır. E-skuter izni alan yetki belgesi sahipleri haricinde yeni talep olmaması durumunda, 11 inci maddenin beşinci fıkrasındaki kısıtlamaya bakılmaksızın izin alan yetki belgesi sahiplerinin ilave e-skuter izni talepleri (a) bendinde belirtilen usule göre karşılanır.

Bu maddeye göre alınacak kararlarda;

a) Her bir yetki belgesi sahibi için verilecek e-skuter izni sayısı ile hangi ilçe veya belediyede faaliyet gösterileceğinin,

b) E-skuter izni verilen gerçek veya tüzel kişiliğin yazılı olduğu listenin,

c) İzin verilen e-skuterlerin varsa kullanılmayacağı yasaklı bölgelerin,

ç) E-skuterler için, 25 km/saati aşmamak kaydıyla bölgelere göre belirlenen azami hız sınırının,

Belirtilmesi zorunludur.

Bu maddeye göre alınan kararlar; olumlu ise üçüncü fıkrada belirtilen bilgiler ile birlikte 7 iş günü içerisinde U-Net'e, olumsuz ise 15 iş günü içerisinde gerekçesiyle birlikte yazılı olarak İdareye bildirilir.

UKOME/il trafik komisyonları tarafından verilen paylaşımli e-skuter izin sayısının, verilebilecek azami sayıya ulaşmadığı durumlarda, her 6 ayda bir yeniden değerlendirme yapılarak e-skuter izni talepleri bu maddeye göre değerlendirilir.

E-skuter izni verilen yetki belgesi sahipleri, bu maddeye göre e-skuter izninin düzenlendiği tarihten itibaren en geç 45 gün içerisinde e-skuterlerini sahada bulundurmamak zorundadır.

### **Yönetmeliğin 13 ncü Maddesi; Yetki Belgesi ve E-Skuter İzin Süresi ile Yenilenmesi**

(1) Bu Yönetmelik kapsamında verilen ve yenilenen yetki belgelerinin süresi 5 yıldır. Ancak süresi bitmeden yenilenen yetki belgeleri için, yetki belgesinde kalan süre, yenilenen belgenin geçerlilik süresine ilave edilir.

(2) 12 nci maddeye göre verilecek e-skuter izin süresi, e-skuter izninin verildiği karar tarihinden itibaren 2 yıldır. Ancak 2 yılın sonunda yeni başvuru olmaması durumunda ve 24 üncü maddenin ikinci fıkrasında belirlenen harcın ödenmesi kaydıyla, bu fıkrayla belirlenmiş süre başka bir işleme gerek kalmaksızın izni veren merci tarafından 1 yıl daha uzatılabilir.

(3) Mevsimsel veya dönemsel nüfus değişikliklerinin olduğu yerlerde ilgili merciler tarafından 2 yıldan daha kısa süreyi kapsayan e-skuter izni verilebilir.

### **Yönetmeliğin 14 ncü Maddesi; Bölünme, Birleşme ve Tür Değişikliği**

(1) Tüzel kişiliklerin, bölünmeleri, birleşmeleri ve tür değiştirmeleri halinde aşağıdaki kurallar uygulanır:

a) Yetki belgesi verilmiş bir tüzel kişiliğin 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununa uygun olarak bölünmesi halinde; tüzel kişiliğe verilmiş yetki belgesi, yeni ortaya çıkan tüzel kişiliklerden sadece birine verilebilir. Bunun için, bölünme sonucunda ortaya çıkan tüzel kişiliklerin, yetki belgesinin verileceği tüzel kişilik lehine noter onaylı muvafakatname vermeleri şarttır. Bu bentle ilgili İdare tarafından ayrıca düzenleme yapılabilir.

b) Yetki belgesi verilmiş veya verilmemiş bir tüzel kişiliğin 6102 sayılı Kanuna uygun olarak aktif ve pasifiyle bir başka yetki belgesi sahibi tüzel kişiyle birleşmesi halinde; bu birleşmeye göre birleşilen tüzel kişilik adına yetki belgesi yeniden verilir.

c) Yetki belgesi verilmiş bir tüzel kişiliğin 6102 sayılı Kanuna uygun olarak tür değiştirmesi halinde; yetki belgesi, yeni ortaya çıkan tüzel kişiliğe verilir.

(2) Bu maddeye göre yapılan/yapılacak işlemler için;

a) Bu Yönetmelikle belirlenmiş tüm şartların sağlanmış olması,

b) Bu Yönetmeliğe göre yetki belgesinin faaliyetinin durdurulmamış olması,

Şarttır.

(3) Bu maddeye göre verilecek yetki belgeleri kapsamında daha önce izin alınmış e-skuterler için 24 üncü maddenin ikinci fıkrasına göre ayrıca harç alınmaz.

### **Yönetmeliğin 15 nci Maddesi; Hizmet Sözleşmesi**

(1) *Bu Yönetmelik kapsamındaki faaliyetlerle ilgili yetki belgesi sahipleri ile hizmetten yararlananlar arasında sözleşme yapılması zorunludur.*

(2) *Yapılacak sözleşmenin elektronik olarak yapılması ve onaylanması mümkündür.*

(3) *Bu madde kapsamında yapılacak sözleşmede, yetki belgesi sahibinin adı/unvanı, yetki belgesi numarası, adresi, vergi kimlik numarası (gerçek kişilerde T.C. kimlik numarası), hizmetten yararlanan tarafın adı, soyadı, cinsiyeti, Türk vatandaşı ise T.C. kimlik numarası, Türk vatandaşı değilse uyruğu, pasaport numarası veya varsa ya-*

*bancı kimlik numarası ile hizmetten yararlanma bedelinin bulunması şarttır.*

E-skuter işletmeciliği ve kiralınması bir hizmet işi olduğu için mutlaka hizmeti sunan işletmeci ile hizmetten yararlanan kişi/kişiler arasında 28/11/2013 tarih ve 28835 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve bu kanuna dayanılarak çıkarılmış bulunan yönetmelik ikincil mevzuat uyarınca mutlaka elektronik ortamda bir hizmet sözleşmesi yapılması ve bu sözleşme de, yetki belgesi sahibinin adı/unvanı, yetki belgesi numarası, adresi, vergi kimlik numarası (gerçek kişilerde T.C. kimlik numarası), hizmetten yararlanan tarafın adı, soyadı, cinsiyeti, Türk vatandaşı ise T.C. kimlik numarası, Türk vatandaşı değilse uyruğu, pasaport numarası veya varsa yabancı kimlik numarası ile hizmetten yararlanma bedelinin bulunması gerekmektedir.

### **Yönetmeliğin 16 ncı Maddesi Yetki Belgesi Verilenlerin Yükümlülükleri**

(1) Yetki belgesi sahipleri, sadece izin aldıkları belediye/bölge sınırları içerisinde faaliyette bulunabilirler. E-skuterlerin izin alınmayan bir belediye/bölge sınırları içerisinde kullanılması durumunda, söz konusu e-skuterlerin 48 saat içerisinde izin alınan belediye/bölge sınırları içerisinde getirilmesi zorunludur.

(2) Yetki belgesi sahipleri, yapacakları faaliyetlerle ilgili olarak, e-skuterlerin Seri/Plaka/İd numaraları ve konum bilgileri ile 15 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen bilgileri, verilen hizmetin bitişine kadar U-Net'e işlemek/iletmek zorundadırlar.

(3) Yetki belgesi sahipleri, firmalarında meydana gelen unvan, adres ve sermaye şartını kaybedecek şekildeki sermaye azaltışlarını, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren doksan takvim günü içinde İdareye elektronik olarak bildirmekle yükümlüdürler.

(4) *Yetki belgesi sahipleri, 24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununda ön görülen tedbirler, kaideler ve yasaklamalara uygun olarak faaliyette bulunmaktan sorumludurlar. Bu fıkraya aykırılığın tespiti halinde, bu durum ilgili mercilere iletir.*

(5) Yetki belgesi sahipleri, çevreyi ve insan sağlığını koruma, çevre kirliliğini önleme amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerini

bilmek ve faaliyetlerini bunlara uygun olarak yürütmekten sorumludurlar.

(6) Yetki belgesi sahiplerinin, hizmet alanlara ait bilgilerin gizliliği ve güvenliğine ilişkin; her türlü bilgiyi açığa vurmaları, üçüncü kişilere bilgi vermeleri veya herhangi birinin bunları yapmasına neden olmaları yasaktır. Bu fıkra aykırılığın tespiti halinde, 24/3/2016 tarihli ve 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu hükümleri çerçevesinde ilgili mercilere bilgilendirme yapılır.

(7) Yetki belgesi sahipleri, hizmetten yararlananlara hizmetleriyle ilgili çevrimiçi (mobil/internet) eğitim vermek ve bu eğitimin tamamlanıp tamamlanmadığını kontrol etmekle yükümlüdürler.

(8) Yetki belgesi sahipleri, e-skuterin kullanımını sırasında kask, dizlik, reflektörlü ceket gibi koruyucu ve görünürlüğü artırıcı ekipmanların giyilmesi konusunda hizmetten yararlananları bilgilendirmekle yükümlüdürler.

**(9) Yetki belgesi sahipleri, 15 yaşını bitirmemiş olanlara hizmet veremez.**

**(10) Yetki belgesi sahipleri, UKOME/il veya ilçe trafik komisyonu tarafından belirlenen hız sınırları çerçevesinde e-skuterlerin kullandırırılar. Girilmesi yasak bölgeler ve hız limitleri için coğrafi çitleme uygulanır ve coğrafi çitleme verileri U-Net üzerinden İdare ile paylaşılır.**

(11) Yetki belgesi sahipleri, faaliyet gösterdikleri il için aldıkları toplam e-skuter izin sayısını aşmamak kaydıyla, faaliyet gösterdikleri ilçe/bölgede izni aldıkları toplam e-skuter sayısının %70'inden az (Kasım-Şubat döneminde %40 olarak uygulanır) %130'undan fazla e-skuter bulunduramazlar. Bu uygulamada e-skuter sayısı kontrolü için 00:00-23:59 saatleri esas alınarak bir tam günlük izleme yapılır.

(12) Yetki belgesi sahipleri, kullanıcılarına 7 gün 24 saat esasına göre hizmet verebilecek kapasitede bir çağrı merkezi veya aynı amaçla hizmet edecek mobil uygulama bulundurmakla yükümlüdürler.

(13) Yetki belgesi sahipleri, kamu nizamını bozacak, özel mülkiyeti ihlal edecek ve yaya- lar, engelliler ve hareket kısıtlılığı olan kişilerin güvenli ve bağımsız hareketlerini, araç ve yaya trafiğini engelleyecek şekilde park edilen e-skuterlerini iki saat içerisinde toplamakla yükümlüdürler.

(14) Yetki belgesi sahipleri, hizmet verecekleri e-skuterlerin en az % 30'u için, e-skuterlerin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanacak tebliğ ile belirlenecek yerlilik esaslarına uygunluğunu gösteren **TSE Uygunluk Belgesi** almakla yükümlüdürler.

(15) Yetki belgesi sahipleri, unvan veya varsa kısa unvanlarını ve seri, plaka veya id numaralarından birini izni aldıkları e-skuterlerin en az bir yerine görülebilecek şekilde yazdırmak zorundadırlar.

(16) Yetki belgesi sahipleri, e-skuterlerle ilgili hizmetten yararlananların yapmış oldukları trafik kural ihlallerinin 2918 Sayılı Kanun kapsamında işlem yapılacağını kullanıcılara bildirmekle yükümlüdürler.

(17) Yetki belgesi sahipleri, kullandıracakları e-skuterleri 5 inci maddenin ikinci fıkrasına uygun olarak teçhiz etmek zorundadırlar.

(18) Yetki belgesi sahipleri, faaliyetleriyle ilgili olarak İdarece yayımlanan düzenleyici işlemlere uymakla yükümlüdürler.

#### **Yönetmeliğin 17 nci Maddesi; Hizmetten Yararlananların Hakları**

Bu Yönetmelik kapsamındaki paylaşım- lı e-skuter hizmetinden yararlananların, 7/11 /2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korun- ması Hakkında Kanun hükümlerinden doğan hakları saklıdır. Yetki belgesi verilenler, hizmet- ten yararlananlara kusursuz hizmet vermek zo- rundadırlar. Kusursuz hizmet, hizmetten yararla- nanların hakkıdır.

Bahse konu Yönetmeliğin 17 nci maddesi e-skuter hizmetinden yararlananların haklarını düzenlemekte olup birinci fıkrasında *"Bu Yönet- melik kapsamındaki paylaşım- lı e-skuter hizmetin- den yararlananların, 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun hü- kümlerinden doğan hakları saklıdır."* Diye genel bir düzenleme yapılarak 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanuna<sup>4</sup> genel bir atıf ya- pılmış ve e-skuter kullanıcılarının hakları da bu kanuna atıf yapılarak güvence altına alınmış bu- lunmaktadır.

Bu meyanda e-skuter işletmeciliği bir hiz- met olduğuna göre bu hizmetin bahse konu Yö- netmeliğin 17 nci maddesinin ikinci fıkrasında,

<sup>4</sup> *Bakınız 28/11/2013 tarih ve 28835 sayılı RG'de yayımlanan 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun*

yetki belgesi verilenler, hizmetten yararlananlara kusursuz hizmet vermek zorundadırlar. Kusursuz hizmet, hizmetten yararlananların hakkıdır denilerek 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 13 nci maddesi göre de; **Ayıplı hizmet, sözleşmede belirlenen süre içinde başlamaması veya taraflarca kararlaştırılmış olan ve objektif olarak sahip olması gereken özellikleri taşımaması nedeniyle sözleşmeye aykırı olan hizmet olarak tanımlandığından yetki belgesi verilenlerin e-skuter hizmetinden yararlanan tüketicilere kusursuz hizmet sunmadıkları taktirde, 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanununun 13 ve devamı maddeleri gereğince ve diğer tüketici mevzuatında belirtilen yaptırımlar ile karşı karşıya kalabileceklerdir.**

Yönetmeliğin 20 nci maddesinde **Denetim** düzenlenmiş bulunmaktadır.

#### **Denetim:**

(1) Yetki belgesi verilenlerin bu Yönetmelik kapsamında yer alan faaliyetleri İdarenin denetimine tâbidir.

(2) İdare yapacağı denetimleri; doğrudan yapabileceği gibi, Kararnamenin<sup>5</sup> 28 inci maddesinin birinci fıkrasının verdiği yetkiye dayanarak bu Yönetmeliğin 21 inci maddesinde belirtilen personel eliyle de yapabilir.

(3) İdare ve yetkili diğer kurum ve kuruluşlar, denetim faaliyetleri sırasında iş birliği içerisinde ve koordineli olarak görev yapar.

(4) Yetki belgesi sahiplerinin, denetim yapmakla görevli/yetkili olanlar tarafından istenilen belgeleri vermesi zorunludur.

(5) Bu Yönetmeliğe göre yapılacak denetimlere ilişkin usul ve esaslar ayrıca belirlenir.

(6) Denetimle ilgili diğer mevzuat hükümleri saklıdır.

#### **Yönetmeliğin 21 nci maddesi Denetimle Görevli ve Yetkili Kuruluşlar**

(1) Paylaşımli e-skuter işletmeciliği faaliyeti yapanlar ile bu faaliyetlerden yararlananlar ve bu faaliyetlerde kullanılan her türlü e-skuterlerle ilgili olarak, İdare ile belediye denetim birimleri, bu Yönetmeliğin kendilerine yüklediği görev ve yetkileri doğrudan yerine getirir ve kullanırlar.

<sup>5</sup> Bakanız 01/11/2011 tarih ve 28102 (Mükerrer) sayılı Rg'de yayımlanan Ulaştırma Ve Altyapı Alanına İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 28 nci maddesi.

(2) Denetimle görevli ve yetkili kılınanlar, Kararname ile bu Yönetmelik esaslarına göre denetim görevlerini yerine getirmek ve denetimler sırasında tespit ettikleri kusurlar için tutanak düzenlemekle yükümlüdürler.

(3) E-skuterlerin 2918 sayılı Kanun kapsamına giren alanlarda mevzuatta belirtilen kuralara, şartlara, hak ve yükümlülüklerine uygun olarak kullanımı hususundaki denetimler Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı kolluk personeline yerine getirilir.

#### **Yönetmeliğin 22 nci maddesinde İdari yaptırımlar yani uygulanacak idari para cezaları düzenlenmiş bulunmaktadır.**

(1) Bu Yönetmelik hükümlerinin ihlali durumunda, Kararnamenin 28 inci maddesinin birinci fıkrasına göre aşağıdaki idari para cezaları uygulanır. Buna göre;

a) 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasına, 10 uncu maddenin birinci fıkrasına veya 16 ncı maddenin on dördüncü fıkrasına aykırı davrananlara on bin Türk Lirası (10.000 TL),

b) 6 ncı maddenin birinci, ikinci, beşinci veya altıncı fıkralarına, 15 inci maddenin birinci fıkrasına, 16 ncı maddenin birinci, ikinci, üçüncü, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, on üçüncü, on beşinci, on altıncı, on yedinci veya on sekizinci fıkralarına aykırı davrananlara bin Türk Lirası (1.000 TL),

c) 16 ncı maddenin on birinci fıkrasına aykırı davrananlara, ilk aykırılıkta bin Türk Lirası (1.000 TL), ikinci aykırılıkta on bin Türk Lirası (10.000 TL), üçüncü aykırılıkta elli bin Türk Lirası (50.000 TL),

ç) 16 ncı maddenin on ikinci fıkrasına aykırı davrananlara beş bin Türk Lirası (5.000 TL) idari para cezası uygulanır.

Ayrıca, bu fıkranın (c) bendine göre üçüncü aykırılık nedeniyle idari para cezası verilenlerin yetki belgesi kapsamındaki faaliyetleri 6 ay süreyle geçici olarak durdurulur.

(2) Bu Yönetmelikte belirtilen kusurları işleyenler hakkında, 21 inci maddede belirtilen görevliler tarafından idari para cezası düzenlenir.

(3) Birden fazla kusurun bir arada işlenmesi halinde her kabahat için ayrı idari para cezası karar tutanağı düzenlenir.

(4) E-skuter ile ihlallerde bulunulması halinde, her bir e-skuter için ayrı ayrı idari para cezası uygulanır.

(5) İdari para cezalarına ilişkin diğer hususlarda ilgili mevzuat hükümleri esas alınır.

(6) Bu maddeye göre düzenlenecek tutanaklar, elektronik olarak da düzenlenebilir. Elektronik olarak düzenlenecek tutanaklara ilişkin hususlar, İdare tarafından düzenlenir.

### **Yönetmeliğin 22 nci maddesi; İdari yaptırımlar**

(1) Bu Yönetmelik hükümlerinin ihlali durumunda, Kararnamenin 28 inci maddesinin birinci fıkrasına göre aşağıdaki idari para cezaları uygulanır. Buna göre;

a) 6 ncı maddenin üçüncü fıkrasına, 10 uncu maddenin birinci fıkrasına veya 16 ncı maddenin on dördüncü fıkrasına aykırı davrananlara on bin Türk Lirası (10.000 TL),

b) 6 ncı maddenin birinci, ikinci, beşinci veya altıncı fıkralarına, 15 inci maddenin birinci fıkrasına, 16 ncı maddenin birinci, ikinci, üçüncü, yedinci, sekizinci, dokuzuncu, onuncu, on üçüncü, on beşinci, on altıncı, on yedinci veya on sekizinci fıkralarına aykırı davrananlara bin Türk Lirası (1.000 TL),

c) 16 ncı maddenin on birinci fıkrasına aykırı davrananlara, ilk aykırılıkta bin Türk Lirası (1.000 TL), ikinci aykırılıkta on bin Türk Lirası (10.000 TL), üçüncü aykırılıkta elli bin Türk Lirası (50.000 TL),

ç) 16 ncı maddenin on ikinci fıkrasına aykırı davrananlara beş bin Türk Lirası (5.000 TL),

İdari para cezası uygulanır. Ayrıca, bu fıkranın (c) bendine göre üçüncü aykırılık nedeniyle idari para cezası verilenlerin yetki belgesi kapsamındaki faaliyetleri 6 ay süreyle geçici olarak durdurulur.

(2) Bu Yönetmelikte belirtilen kusurları işleyenler hakkında, 21 inci maddede belirtilen görevliler tarafından idari para cezası düzenlenir.

(3) Birden fazla kusurun bir arada işlenmesi halinde her kabahat için ayrı idari para cezası karar tutanağı düzenlenir.

(4) E-skuter ile ihlallerde bulunulması halinde, her bir e-skuter için ayrı ayrı idari para cezası uygulanır.

(5) İdari para cezalarına ilişkin diğer hususlarda ilgili mevzuat hükümleri esas alınır.

(6) Bu maddeye göre düzenlenecek tutanaklar, elektronik olarak da düzenlenebilir. Elektronik olarak düzenlenecek tutanaklara ilişkin hususlar, İdare tarafından düzenlenir.

**Denilmiş olmasına rağmen, Ancak tutanaklar ile ilgili olarak Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının sitesinde herhangi bir örnek tutanağa rastlanılmamıştır.**

### **Yönetmeliğin 23 ncü maddesi, Geçici durdurma ve iptal**

Bu Yönetmeliğe göre yapılacak geçici durdurma ve iptal işlemleri, geçici durdurma işleminin ilgili yetki belgesi sahibine bildirim tarihini takip eden otuzuncu günde yürürlüğe girer. Bu durum, işlem tesis edilen yetki belgesi kapsamındaki e-skuter izni veren mercie bildirilir.

### **Yönetmeliğin 24 ncü maddesi Ücretler**

(1) İdare tarafından verilecek yetki belgesi için 10.000 TL ücret alınır. Bu ücret, İdarenin döner sermaye işletmesinin ilgili hesaplarına yatırılır.

(2) Bu Yönetmelik kapsamında yetki belgesi almış firmalardan faaliyetlerinde kullanacakları e-skuterler için işgal harcı 2464 sayılı Kanununun 56 ncı maddesinde belirtildiği şekilde, ilgili belediyeye ödenir. Yetki belgesi almış firmalardan bu fıkrada belirtilen harçların konusunu oluşturan hususlarda ayrıca ücret alınmaz.

(3) Yetki belgesi için ödenmiş olan ücretler iade edilmez.

Şeklinde düzenleme getirilmiştir.

### **Yönetmeliğin 25 ncü maddesi Yeniden Değerleme Oranı**

1) 24 üncü maddenin birinci fıkrası ile belirlenen ücretler her yıl, bir önceki yıla ilişkin olarak 213 sayılı Kanun uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında, takvim yılı başından geçerli olmak üzere artırılarak uygulanır. Bu Yönetmelik kapsamındaki idari para cezaları ise 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 17 nci maddesinin yedinci fıkrası hükümlerine göre yeniden değerlemeye tabi tutulur.

Hükmü getirilmiştir.

### **Yönetmeliğin 26 ncü maddesi Alt düzenleyici işlemler**

Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanması amacıyla alt düzenleyici işlemler yapılabilir.

Denilmiş olmasına rağmen Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca 30.12.2021 tarih ve E-14399437-010.06.01-1239071 sayılı, "Skuter İşletmeciliğinde İşgal Harcı" konulu genelge dışında herhangi bir alt düzenleyici işlem de yapılmadığı görülmüştür.

### **Yönetmeliğin 27 nci maddesi Sürelerin başlangıcı, bitişi ve nüfus sayıları**

(1) Bu Yönetmeliğe göre düzenlenen belgelerde belirtilen geçerlilik tarihleri hariç diğer süreler, işlem tarihini izleyen günden itibaren işlemeye başlar. Tatil günleri süreler dahilidir. Sürenin son gününün tatil gününe rastlaması halinde, süre tatil gününü izleyen ilk iş günü mesai bitimine kadar uzar.

(2) Bu Yönetmelikte belirtilen ve belli bir süre içinde tekrarı halinde idari yaptırım gerektiren fiiller için söz konusu sürenin belirlenmesinde başlangıç tarihi olarak ilk fiilin işlendiği tarih esas alınır.

(3) Bu Yönetmelikle belirlenen nüfus sayılarında, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından yayımlanan yılsonu nüfus sayıları esas alınır.

### **Yönetmeliğin 28 nci maddesi Bildirim**

Bu Yönetmeliğe göre idari para cezaları, geçici durdurma ve iptallere ilişkin bildirimler, 11/2/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanununa ve ilgili diğer mevzuat hükümlerine göre yapılacaktır.

**Yönetmeliğin Geçici Birinci Maddesi;** Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 60 gün içerisinde 12 nci maddenin birinci fıkrası gereği ilgili kurumların karar alması zorunludur. Denilmek sureti ile Yönetmeliğin 12 maddesinin ikinci fıkrasına atıf yapılmıştır.

Buna göre, *“Başvurular büyükşehir belediyesi kurulu bulunan illerde UKOME, büyükşehir belediyesi kurulu bulunmayan yerlerde il trafik komisyonu başkanlığına yapılır. Başvurular her bir belediye için ayrı ayrı değerlendirilir, 60 gün içinde karar alınarak sonuçlandırılır ve duyurulur. Yapılan değerlendirme sonucunda; talep edilen e-skuter izni sayısının, verilebilecek e-skuter izin sayısının;*

a) *Üstünde olduğu durumlarda, yetki belgesi sahibi başvuruçular arasında talep ettikleri sayılar ile orantılı olarak eşit şekilde e-skuter izni verilir.*

b) *Altında olduğu durumlarda, e-skuter izni düzenlenmesini müteakip 6 ay içerisinde ilgisine göre UKOME veya il trafik komisyonlarınca varsa ilave talepler alınır. E-skuter izni alan yetki belgesi sahipleri haricinde yeni talep olmaması durumunda, 11 inci maddenin beşinci fıkrasındaki kısıta bakılmaksızın izin alan yetki belgesi sahiplerinin ilave e-skuter izni talepleri (a) bendinde belirtilen usule karşılanır.*

Şeklinde düzenlenerek skuter iznin de belirsizliğin önüne geçilmiştir.

### **Yönetmeliğin Geçici İkinci Maddesi; Yerlilik oranı**

16 ncı maddenin on dördüncü fıkrası, 31/12/2024 tarihine kadar uygulanmaz denilerek Yönetmeliğin 16 ncı maddesine atıf yapılmış ve *“Yetki belgesi sahipleri, hizmet verecekleri e-skuterlerin en az % 30’u için, e-skuterlerin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanacak tebliğ ile belirlenecek yerlilik esaslarına uygunluğunu gösteren TSE Uygunluk Belgesi almakla yükümlüdürler” hükmü 31/12/2024 yılına kadar ertelenmiştir.*

### **Yönetmeliğin Geçici Üçüncü Maddesi**

01/01/2022 tarihinden önce yapılan yetki belgesi başvurularında, 8 inci maddenin birinci fıkrasının (d) bendinde belirtilen belgelere ilişkin başvuru yapılmış olması ve başvuruya ilişkin belgelerin sunulması kaydıyla söz konusu belgelerin ibraz edilmesi zorunlu değildir. Hükmü getirilmiş ve Yönetmeliğin 8 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) fıkrasına atıf yapılarak; 01/01/2022 tarihinden önce yapılan yetki belgesi başvurularında, güncel hali esas olmak üzere başvuru yapılmış olması ve başvuruya ilişkin belgelerin sunulmuş olması kaydıyla TS EN ISO 9001, TS EN ISO 14001, TS ISO/IEC 27001, ISO 45001 kalite belgelerin ibraz edilmesi zorunlu tutulmamıştır.

### **Yönetmeliğin Geçici Dördüncü Maddesi**

Özel kanunlar ile korunan ve yetkili kurum/işletme uhdesindeki alanlar hariç olmak üzere, bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce paylaşımlı e-skuter işletmeciliği yapan gerçek veya tüzel kişiler; 31/07/2021 tarihine kadar bu Yönetmelik hükümlerinden muaf tutulmuş, Ancak bu Yönetmelik kapsamında e-skuter izinleri düzenlenen ilçeler/bölgeler için muafiyetler iptal edilir. Şeklinde düzenleme yapılmıştır.

### **SONUÇ VE DEĞERLENDİRME**

Son yıllarda ülkemizde kullanımı gün geçtikçe daha da yaygınlaşan ancak mevzuatta bir tanımı bulunmayan elektrikli scooterların (“E-skuter”) yasal altyapısı, 30 Aralık 2020 tarihli ve 31350 sayılı Resmî Gazete ’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile oluşturulmuştur.

Yukarıda da açıklandığı üzere; 14 Nisan 2021 tarihli ve 31454 sayılı Resmî Gazete’de

yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrikli Skuter Yönetmeliği ile de, E-skuterlere ilişkin uygulama esasları belirlenmiştir.

Kanun kapsamında, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa “E-skuter” ve “Bisiklet şeridi” tanımları eklenmiş olup;

**Elektrikli skuter (e-skuter):** Hızı en fazla 25 km/saate ulaşan, tekerlekli, ayak tahtası ve tutamağı olabilen, dikey bir direksiyon mekanizması içerebilen ve ayakta kullanılan taşıtlar olarak tanımlanmıştır.

**“Bisiklet şeridi:** Yol seviyesinde bisiklet ve elektrikli skuter kullanımı için özel olarak belirlenmiş ve yer işaretlemesi ile ayrılmış bölümdür.” Diye tanım yapılmıştır.

Kanun kapsamında belirlenen E-Skuter Kullanım Kuralları ise aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

1- E-skuter kullananların, 15 yaşını doldurmuş olmaları ve bedensel ve ruhsal bakımdan sağlıklı bulunmaları zorunludur.

2- E-skuter ile sırtta taşınabilen kişisel eşya harici yük ve yolcu taşınması yasaktır.

3- E-skuter; otoyol, şehirlerarası karayolları ve azami hız sınırı 50 km/s üzerinde olan karayollarında kullanılamaz.

4- E-skuter sürenlerin manevra için işaret verme hali dışında iki elleri ile taşıtlarını sürmeleri zorunludur.

5- Ayrı bisiklet yolu veya bisiklet şeridi varsa, bisiklet ve elektrikli skuterlerin taşıt yolunda, bisiklet, elektrikli skuter, motorlu bisiklet ve motosikletlerin yayaların kullanmasına ayrılmış yerlerde, bunlardan ikiden fazlasının taşıt yolunun bir şeridinde yan yana, sürülmesi yasaklanmıştır.

14 Nisan 2021 tarihli ve 31454 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Elektrikli Skuter Yönetmeliği ile, E-skuterlere ilişkin uygulama esasları belirlenmiş olup, Yönetmelik kapsamında;

- **Yetki Belgesi ve E-skuter İzni Almanın Genel ve Özel Şartları,**

- **E-skuter Kullanımına ve Paylaşımlı E-Skuter İşletmeciliğine İlişkin Şartlar,**

- **E-skuter İşletmecilerinin Yükümlülükleri,**

- **Hizmet Sözleşmesi,**

- **E-skuter Sürücülerinin Uyacakları Kurallar,**

- **İdari Yaptırımlar düzenlenmiştir.**

**Paylaşımlı E-Skuter İşletmeciliğine İlişkin Şartlar**

Yönetmelik’te kullanıcılara kısa süreli E-skuter kiralama imkanı veren elektronik sistemin kullanıldığı hizmetler olarak tanımlanan paylaşımlı E-skuter işletmeciliği faaliyetlerinin sadece yetki belgesi ve paylaşımlı E-skuter izni sahibi gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılabileceği, Yönetmeliğe göre düzenlenecek yetki belgeleri ile verilecek E-skuter izinlerinin, satılmayacağı ve devredilemeyeceği, yetki belgesi alanların, verdikleri hizmetlerden ayırım yapmaksızın, haksız rekabete imkan vermeyecek şekilde, herkesin yararlanmasını ve hizmetin sürekliliğini sağlamak zorunda olduğu, Yönetmelik kapsamında yürütülecek paylaşımlı E-skuter işletmeciliği faaliyetlerinin yerine getirilmesinin üçüncü şahıslar tarafından engellenemeyeceği belirtilmiştir.

**Yetki Belgesi ve E-Skuter İzni Almanın Genel ve Özel Şartları**

Yetki belgesi almak için aranan şartlar aşağıdaki gibidir:

1- Gerçek kişilerin Türkiye Cumhuriyeti tabiiyetinde olmaları,

2- Tüzel kişilerin Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş ve ticaret siciline tescil edilmiş olmaları,

3- Faal vergi mükellefi olmaları,

4- Merkezi adreslerinin bulunduğu yerdeki ticaret odası veya ticaret ve sanayi odası veya esnaf ve sanatkarlar odasından birine kayıtlı olmaları,

5- Elektronik tebligat sistemine üye olmaları,

6- Yönetmelik kapsamında faaliyet gösterecek yabancı gerçek ve tüzel kişilerin ise, Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu hükümleri ile bu Yönetmeliğin belirlediği şartları yerine getirmeleri,

a- 500.000 Türk Lirası sermayeye veya işletme sermayesine sahip olunması,

b- 10.000 TL yetki belgesi ücretinin ödemesi,

c- Standartları İdare tarafından belirlenen ve yapılacak faaliyete uygun bir internet sitesi ile mobil uygulama/uygulamalara sahip olunması,

d- Gerçekleştirecekler faaliyetlere ilişkin verilerin tutulacağı veri tabanının saklanacağı sunucuların Türkiye Cumhuriyeti sınırları içerisinde barındırılması ve İdarenin erişimine açık olması,

e- Seri/plaka/id numaraların Ulaştırma Otomasyon Sistemine ("U-Net") kaydedilmesi koşulu ile kendilerine ait en az 250 adet e-skutere sahip olunması,

f- Güncel hali esas olmak üzere TS EN ISO 9001, TS EN ISO 14001, TS ISO/IEC 27001, ISO 45001 kalite belgelerine sahip olunması gerekmektedir.

Bunun yanında, her bir gerçek veya tüzel kişiye sadece bir yetki belgesi verileceği, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığına, ("İdareye") sunulan belgelerin gerçeğe aykırı olduklarının tespiti halinde, gerçek veya tüzel kişilerin yetki belgesinin iptal edilerek, faaliyetlerinin durdurulacağı, faaliyeti geçici olarak durdurulanlara, kaybedilen şartı/şartları sağlaması/tamamlaması halinde faaliyetlerine yeniden izin verileceği hükme bağlanmıştır.

Paylaşımlı E-Skuter İzni Verecek Merciler ise Yönetmelikte; Yetki belgesinin alınmasının ardından e-skuter izni alınması gerekmekte olup, Büyükşehirlerde UKOME'ye, Büyükşehir belediyesi bulunmayan illerde ise il trafik komisyonuna başvuru yapılabilecektir. Büyükşehirlerde izin verilecek her bir ilçedeki nüfusun, büyükşehir olmayan yerlerde belediye nüfusunun en fazla 200'de biri kadar olacak şekilde e-skuter izni verilebilecek olup, özel kanunlar ile korunan ve yetkili kurum/işletme uhdesindeki alanlarda (havalimanları, üniversite kampüsleri, hastaneler, milli parklar ve benzeri) verilebilecek E-skuter izin sayısı için bu maddede belirtilen sınırlamalar uygulanmayacağı ifade edilmiştir.

Yetki Belgesi ve E-Skuter İzin Süresi: Yönetmelik kapsamında verilen ve yenilenen yetki belgelerinin süresi 5 yıl, E-skuter izin süresi, e-skuter izninin verildiği karar tarihinden itibaren 2 yıldır. Ancak, bu süre, 2 yılın sonunda yeni başvuru olmaması durumunda ve Yönetmelik'te belirlenen harcın ödenmesi kaydıyla, başka bir işleme gerek kalmaksızın izni veren merci tarafından 1 yıl daha uzatılabilecektir.

E-Skuter İşletmecilerinin Yükümlülükleri: Yetki belgesi sahiplerinin Yönetmelik kapsamındaki yükümlülükleri aşağıdaki gibidir:

Sadece izin aldıkları belediye/bölge sınırları içerisinde faaliyette bulunabilirler. E-skuterlerin izin alınmayan bir belediye/bölge sınırları içerisinde kullanılması durumunda, söz konusu E-skuterlerin 48 saat içerisinde izin alınan belediye/bölge sınırları içerisine getirilmesi zorunludur.

1- Yapacakları faaliyetlerle ilgili olarak, E-skuterlerin seri/plaka/id numaraları ve konum bilgilerini, verilen hizmetin bitişine kadar U-Net'e işlemek/iletmek zorundadırlar.

2- Firmalarında meydana gelen unvan, adres ve sermaye şartını kaybedecek şekildeki sermaye azaltışlarını, değişikliğin meydana geldiği tarihten itibaren 90 takvim günü içinde İdareye elektronik olarak bildirmekle yükümlüdürler.

3- Çevreyi ve insan sağlığını koruma, çevre kirliliğini önleme amacıyla yürürlüğe konulan mevzuat hükümlerini bilmek ve faaliyetlerini bunlara uygun olarak yürütmekten sorumludurlar.

4- Hizmet alanlara ait bilgilerin gizliliği ve güvenliğine ilişkin; her türlü bilgiyi açığa vurmaları, üçüncü kişilere bilgi vermeleri veya herhangi birinin bunları yapmasına neden olmaları yasaktır.

5- Hizmetten yararlananlara hizmetleriyle ilgili çevrimiçi (mobil/internet) eğitim vermek ve bu eğitimin tamamlanıp tamamlanmadığını kontrol etmekle yükümlüdürler.

6- E-skuter kullanımı sırasında kask, dizlik, reflektörlü ceket gibi koruyucu ve görünürlüğü artırıcı ekipmanların giyilmesi konusunda hizmetten yararlananları bilgilendirmekle yükümlüdürler.

7- 15 yaşını bitirmemiş olanlara hizmet veremezler.

8- UKOME/il veya ilçe trafik komisyonu tarafından belirlenen hız sınırları çerçevesinde e-skuterlerini kullandırırlar. Girilmesi yasak bölgeler ve hız limitleri için coğrafi çitleme uygulanır ve coğrafi çitleme verileri U-Net üzerinden İdare ile paylaşılır.

9- Faaliyet gösterdikleri il için aldıkları toplam E-skuter izin sayısını aşmamak kaydıyla, faaliyet gösterdikleri ilçede/bölgede izni al-

dıkları toplam e-skuter sayısının %70'inden az (Kasım-Şubat döneminde %40 olarak uygulanır) %130'undan fazla E-skuter bulunduramazlar.

10- Kullanıcılarına 7 gün 24 saat esasına göre hizmet verebilecek kapasitede bir çağrı merkezi veya aynı amaçla hizmet edecek mobil uygulama bulundurmakla yükümlüdürler.

11- Hizmet verecekleri E-skuterlerin en az % 30'u için, e-skuterlerin Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yayımlanacak tebliğ ile belirlenecek yerlilik esaslarına uygunluğunu gösteren TSE Uygunluk Belgesi almakla yükümlüdürler.

Kamu nizamını bozacak, özel mülkiyeti ihlal edecek ve yayalar, engelliler ve hareket kısıtlılığı olan kişilerin güvenli ve bağımsız hareketlerini, araç ve yaya trafiğini engelleyecek şekilde park edilen e-skuterlerini iki saat içerisinde toplamakla yükümlüdürler.

Hizmet Sözleşmesi: Yönetmelik kapsamındaki faaliyetlerle ilgili yetki belgesi sahipleri ile hizmetten yararlananlar arasında sözleşme yapılması zorunluluğu getirilmiş, bu sözleşmenin elektronik olarak yapılması ve onaylanması mümkün kılınmıştır. Buna ek olarak, Yönetmelik kapsamındaki paylaşımlı E-skuter hizmetinden yararlananların, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında tüketici sıfatıyla sahip olduğu haklarının mevcut olduğu belirtilmiştir.

### **E-Skuter Sürücülerinin Uyacakları Kurallar**

#### **a) E-skuterin;**

1) Ayrı bisiklet yolu veya bisiklet şeridi varsa taşıt yolunda sürülmesi,

2) Otoyol, şehirlerarası karayolları ve azami hız sınırı 50 km/s üzerinde olan karayollarında sürülmesi,

3) İkidenden fazlasının taşıt yolunun bir şeridinde yan yana sürülmesi,

4) Yaya yollarında sürülmesi,

5) Başka bir araca bağlanarak, asılıp tutunarak sürülmesi,

6) İzin alınarak yapılan gösteriler dışında, akrobatik hareketler yapılarak sürülmesi,

7) Manevra için işaret verme halleri dışında tek elle sürülmesi,

8) Kamu nizamını bozacak, özel mülkiyeti ihlal edecek ve yayalar, engelliler veya hareket kısıtlılığı olan kişilerin güvenli ve bağımsız hare-

ketlerini, araç ve yaya trafiğini engelleyecek şekilde park edilmesi,

#### **b) E-skuterde;**

1) Diğer araçlar izlenirken, geçilirken, manevra yapılırken; karayolunu kullananların hareketini zorlaştırıcı, tehlike doğurucu davranışlarda bulunulması,

2) Sürücü dışında başka kişilerin taşınması,

3) Sırtta taşınabilen kişisel eşya harici yük ve yolcu taşınması,

Yasaktır.

(2) Kullanılacak e-skuterin; gece diğer araç sürücüleri ve yayalar tarafından rahat bir şekilde fark edilmelerini sağlamak üzere; önde beyaz ışık verecek ve en az 20 metre öne aydınlatılabilecek şekilde bir adet far, arkada, kırmızı renkte ışık veren bir lamba ve kırmızı reflektör ile 30 metreden duyulabilecek ses çıkarabilen zil, korna veya benzeri ses aleti ile teçhiz edilmiş olması zorunludur.

(3) E-skuter kullananlar 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda ve ilgili diğer mevzuatta belirtilen kurallara uymakla yükümlüdürler.

#### **İdari Yaptırımlar**

Yönetmeliğin ihlali sebebiyle oluşabilecek idari para cezaları 1.000 TL ile 10.000 TL arasında olup, ihlalin tekrarlanması halinde ceza 50.000 TL'ye kadar çıkabilecek, ayrıca, bu durumda, idari para cezası verilenlerin yetki belgesi kapsamındaki faaliyetlerinin 6 ay süreyle geçici olarak durdurulmasına karar verilebilecektir.

#### **KAYNAKÇA**

1- Av. Berkay AKBAŞ Elektrikli Scooterların Türkiye'deki Hukuki Durumu Hukuki Haber İnternet sitesi 25 Nisan 2021

2- 14 Nisan 2021 tarih ve 31454 Sayılı Resmî Gazetede yayınlanan Elektrikli Skuter Yönetmeliği

3- 6502 Sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ve Tüketici mevzuatı

4- 30 Aralık 2020 tarihli ve 31350 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Çevre Ajansının Kurulması ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun e-skuter ile ilgili maddeleri.

# Alt Yüklenici İş Deneyim Hakkı ve Sözleşme Bedelinin En Az % 81 Altında Gerçekleşme Şartı



**Av. Atilla İNAN**  
E. Sayıştay Uzman  
Denetçisi



**A. Uğur CEBECİ**  
Y.M.M.  
E. Muhasebat  
Başkontrolör



**Yusuf KURT**  
Serbest Muhasebeci  
Mali Müşavir



## ● GİRİŞ

Alt yüklenici ve taşeron kelimelerinin birlikte kullanıldığı Türkçemizde bu kelimelerin anlamı Türkçe sözlüğe göre; “büyük bir işin bir bölümünü yaptırmayı, asıl üstleniciden üzerine alan ikinci üstlenici” anlamını taşımaktadır.<sup>1</sup> Taahhüt sektöründe yüklenicilerin yetiştiği bir okul olan alt yüklenicilik kurumu, iş deneyimi açısından yükleniciler kadar yaptıkları iş ve büyüklüğü açısından tecrübe sahibi olurlar. Başarılı çalışmaları da kendilerine daha iyi taahhütler alabilmeleri açısından referans olur. Taahhüt sektörünün bu önemli müessesesi Kamu İhale Kanununda da ihmal edilmemiştir. Öz Türkçe bir terimle ifade edilen bu müessesenin Kamu İhale Hukuku açısından anlamı ve kapsamı söz konusu Kanunun 15 inci maddesinde belirlenmiştir. Kamu İhale Kanununun 15 inci maddesinde yapılan tanım aşağıda gösterilmiştir. Buna göre; “...İhale konusu işin özelli-

ği nedeniyle ihtiyaç görülmesi halinde, ihale aşamasında isteklilerden alt yüklenicilere yaptırmayı düşündükleri işleri belirtmeleri, sözleşme imzalamadan önce de alt yüklenicilerin listesini idarenin onayına sunmaları istenebilir. Ancak bu durumda, alt yüklenicilerin yaptıkları işlerle ilgili sorumluluğu yüklenicinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz...” denilerek alt yükleniciliğin tanımı yapıp, çalışma kapsamı da belirlenmiştir.<sup>2</sup>

Konunun iş deneyimi açısından temel kuralları Kamu İhale Kanununun 10 uncu maddesinde, ayrıntılı düzenlemeler ise Kamu İhale Genel Tebliği ile Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde yer almıştır. Konuyla ilgili sağlıklı bir değerlendirme yapabilmek açısından, söz konusu düzenlemeleri göz önünde bulundurmakta yarar görülmüştür.

Çağdaş demokratik toplum, bireylerin yönetime katıldığı, sorunlarını ve çözüm

<sup>1</sup> (Türkçe sözlük TDK yayını, 6. b, Sf 674)

<sup>2</sup> Atilla İnan, Yapım İşlerinde İş Deneyim Belgeleri, Sf: 114, Ankara 2015

önerilerini dile getirebildiği, yönetimi etkileyebildiği gibi yöneticileri de değiştirebildiği, onlardan hesap sorabildiği, yani insanların maddi manevi varlığını geliştirebildiği düzendir.

Bu sürekli devinim ve gelişim isteyen koşullarda, duran geride kalır, durağanlaşan bozular ve çürür. Değinen durum, birey davranışları için geçerli olduğu gibi bütün kurum, kuruluş ve işletmeler için de geçerlidir.

Gerçi telif haklarında olduğu gibi miras yoluyla intikal etmez ve devredilemez ama iş deneyim belgelerinin de manevi değer olduğu açıktır.

İş deneyim belgeleri, bireylerin ve işletmelerin belirli bir alanda iş tecrübeleri olduğunu, o konuda başarılı olduklarını gösteren kanıtlardır.

İş deneyimleri arttıkça gerçek ve tüzel kişiler Kamu İhalelerinde daha büyük projelerin adayı olmaya hak kazanırlar. Bu durum öğrenin alanına benzetilirse yüksek lisans, doktora yapmak gibi kişiye ve işletmeye bir ayrıcalık sağlar.

Bu arada 1.000.000 TL'lik iş deneyiminin sağladığı olanağın 1.000.000 TL'lik sermayeden fazla olduğunu da belirtmeden geçemeyeceğim. Bu nedenle bir işi başarıyla tamamlamakta katkısı olan alt yüklenicilerin iş deneyimi dolayısıyla kazandıkları hakların değerini bilmeleri ve korumaları gerekir.<sup>3</sup>

Ülkemizde yapım işlerinde alt yüklenicilerin de iş deneyim belgesi alma hakkı vardır. Bir başka deyişle hayata alt yüklenici olarak katılan kişi veya kuruluş, aldığı iş deneyimleriyle daha büyük işlere doğrudan katılan yüklenici kimliği kazanabilir.

Aslında hiçbir yapım işi alt yüklenicilerden yararlanılmaksızın başarılamaz. Müteahhitlik bir çeşit organizasyon işidir. O işle ilgili, konuyu bilen ve o işin uzmanı olan alt yüklenicileri bulup, onları örgütleyerek ye-

rine getirilir. Bu nedenle, alt yüklenici çalıştırılmadan herhangi bir yapım işini yerine getirmek mümkün değildir.

İş deneyim belgesi alabilmek için Kamu İhale Kanununun 10/2 b maddesinde yer alan;

*"...Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işlerinde sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetlenen ya da yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler..."*

şeklindeki hükmüne göre, son onbeş yıl içinde gerçekleşme oranı toplam sözleşme bedelinin en az %80'ine ulaşan ve kusursuz olarak gerçekleştirilen veya yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler sunulurken, işin asıl yüklenici tarafından sonlandırma halini birlikte tartışacağız.

## ● SÖZLEŞMEDE ALT YÜKLENİCİ ÇALIŞTIRILMAYACAK İBARESİ

Bazı yapım işiyle ilgili şartnamelerde "alt yükleniciye verilmeyecektir" şeklinde bir ibare yer almakta, bu söz sözleşmelere de konulmaktadır. Böyle bir sözleşme olmasına karşın, yine de müteahhit alt yüklenici çalıştırmakta, idarede bunu sorun yapmamaktadır. Ne var ki, sözleşmelerde yer alan böyle bir ibare nedeniyle, mevcut mevzuata göre, alt yüklenicilerimiz iş deneyim belgesi alamamaktadır.

Hakkı olduğu halde, daha büyük işlere aday olamamaktadır. Bir başka deyişle, bundan hakkı kısıtlanana işletmeci ve işletme iş deneyim belgesi alamadığı için zarar gördüğü gibi, farkında olmayarak demokrasi de büyük zararlar verilmektedir., Bir başka deyişle, alt yüklenicilerin maddi ve manevi varlıklarını geliştirmelerine set çekilmekte onların ilerde bağımsız olarak ihalelere katılma imkanı haksız biçimde engellenmektedir. Bu engelin hukuk kuralları içerisinde nasıl aşılabileceğine ilişkin esas ve yöntemler başlı başına bir yazı oluşturabilecek özellik taşımaktadır.

<sup>3</sup> Atilla İnan, *Alt yüklenicilik ve İş Deneyimi Hakkı*, Sf: 38, Ankara 2018

## ● KAMU YAPIM İHALELERİNDE ALT YÜKLENİCİ ÇALIŞTIRILMASI

Kamu ihale kanuna göre çıkarılan Yapım İşleri İhale Yönetmeliğinin 45 inci maddesi iş deneyim belgesi alabilmek için gerekli belgelerin neler olduğunu ayrıntıları ile düzenlemiştir. Alt yüklenicilerin iş deneyim belgesi alabilmeleri içinde söz konusu maddenin (f) bendinde “...**(Değişik: 08/09/2009-27343 R.G./2 md.) İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara doğrudan tek sözleşme ile taahhüt edilmiş işlerin bir bölümünü yapan alt yükleniciler için; yüklenici ile yaptıkları, yapılacak iş karşılığı bedel içeren sözleşme, yüklenici ile yaptığı sözleşmeye ilişkin fatura örnekleri veya bu örneklerin noter, yeminli mali müşavir, serbest muhasebeci mali müşavir veya vergi dairesi onaylı suretleri, çalıştırdıkları personelin sosyal güvenlik prim ödemelerini gösteren belgeler...**” denilmektedir. Görüldüğü üzere yüklenici ile alt yüklenici arasında düzenlenen sözleşmenin noter onaylı olması şartı aranmamıştır. Oysa söz konusu hükmün 08.09.2009 tarihinden önceki şeklinde değinilen sözleşmenin noter onaylı olması koşulu aranmaktaydı. Kuşkusuz bu değişikliğin yapılması Borçlar hukukunda şekil serbestisi ilkesi ve bu ilkeye göre tarafları akdin içeriği ve şeklini istediği gibi düzenlemekte serbest olması esasına uygun bulunmaktadır.

## ● ÖZEL KURULUŞLARIN YAPIM İŞLERİNDE ALT YÜKLENİCİ ÇALIŞTIRILMASI

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 45 inci maddesinde, özel sektöre taahhütte bulunan yükleniciler için yapılacak iş karşılığı bedel içeren noter onaylı sözleşme koşulu aranmıştır Söz konusu maddenin (b) bendinde; “... **Özel sektöre taahhütte bulunan yükleniciler için; yapılacak iş karşılığı bedel içeren noter onaylı sözleşme, yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi, ilgili sigorta müdürlüğünden onaylı iş yeri bildirgesi, sözleşmeye ilişkin fatura örnekleri veya bu örneklerin noter, yeminli mali müşavir, serbest muha-**

**sebeci mali müşavir veya vergi dairesi onaylı suretleri...**” denilmektedir. Görüldüğü üzere yönetmelik hükmünde, özel sektöre taahhütte bulunan yükleniciler için noter onaylı sözleşme aranmıştır. Yurdumuzda kabul edilen akit serbestisi ilkesi hem akdin konusunu hem de içeriğini kapsamaktadır. Bu konuda sınırlamalar ancak kanunla yapılabilir. Bunun sonucunda da şekil konusunda da şekil serbestisinin ancak kanunla sınırlandırılabileceği sonucuna varılır. Oysa söz konusu Yönetmelikte yasal bir dayanak olmaksızın noterce onay koşulu getirilmiştir. Kanımızca böyle bir hüküm Borçlar Kanuna aykırıdır. Bununla beraber idare yetkililerinin kendiliğinden yönetmelik hükmünün yasaya aykırı olduğunu gerekçe göstererek noter onaylı sözleşmeler için alt yüklenici iş deneyim belgelerini vermeleri olağan değildir. Aksi halde mevzuata uygun davranmadıkları için sorumlu olabilmeleri ihtimali söz konusudur. Kanımızca bu durumda sorunun yargıya taşınmasından başka çözüm görülmemektedir.

### İŞ DENEYİM BELGESİ ÇEŞİTLERİ

İş deneyim belgesinin,

a) İş bitirme belgesi,

b) İş durum belgesi,

c) İş denetleme belgesi,

d) İş yönetme belgesi adında çeşitleri vardır.

#### a) İş Bitirme Belgesi

İş, yurt içinde veya yurt dışında yapım işini doğrudan tek sözleşme ile taahhüt ederek bitirmiş ve geçici kabulünü yaptırmış yüklenicilere ilgili idare tarafından düzenlenir ve verilir. Bu belge yurt içinde ve yurt dışında kamu kurumlarında alt yüklenici olarak çalışanlara da verilir.

#### b) İş Durum Belgesi

İş, yurt içinde veya yurt dışında yapım işini doğrudan tek sözleşme ile taahhüt ederek, sözleşme bedelinin en az yüzde yetmişlik kısmını gerçekleştirmiş, ancak geçici kabulünü yaptırmamış yüklenicilere, ilgili idare tarafından düzenlenerek verilir. İş du-

rum belgesi alma hakkı sadece yüklenicilere tanınmış olup, alt yüklenicilerin bu belgeyi alma hakkı yoktur.

### c) İş Denetleme Belgesi

4734 sayılı Kanun kapsamındaki ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında kendi meslekleri ile ilgili olarak muhallinde ilgili mevzuat gereğince denetledikleri işlerde, sözleşme bedelinin en az yüzde ellilik bölümünde fiilen görev yapmış olmak şartıyla, kontrol mühendisi, şantiye mühendisi, kontrol şefi ve şantiye şefine iş sahibi idare tarafından tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir.

4734 sayılı Kanunun kapsamındaki idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarının veya kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlarının ihale ettikleri işlerde, yurt içinde veya yurt dışında idare adına danışmanlık hizmeti veren kontrol teşkilatında, kendi meslekleri ile ilgili olarak mahallinde denetledikleri işlerde, sözleşme bedelinin en az yüzde ellilik bölümünde fiilen bulunmak şartıyla, kontrol mühendisi veya kontrol şefi olarak görev yapanlara, işin sahibi idare tarafından tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir.

4734 sayılı Kanun kapsamındaki idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına taahhütte bulunan yüklenici bünyesinde, kendi meslekleri ile ilgili olarak yüklenici adına denetledikleri işlerde, sözleşme bedelinin en az yüzde ellilik kısmında fiilen bulunmak şartıyla, şantiye mühendisi ve şantiye şefi olarak görev yapanlara iş sahibi idare tarafından tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir.

Kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara veya özel sektöre taahhütte bulunan işlerde, fenni mesul veya bu işle ilgili yapı denetim görevlisi veya yüklenici bünyesinde şantiye mühendisi ve şantiye şefi olarak kendi meslekleri ile ilgili denetledikleri işlerde, sözleşme bedelinin en az yüzde ellilik kısmında fiilen bulunmak şartıyla, ilgisine göre ilgili belediye, valilik veya serbest bölge müdürlüğü tarafından, ya da organize sanayi bölgesi veya teknoloji geliştirme bölgesinin yetkili makamları tarafından düzenlenmesi

üzerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ilgili birimince onaylanmak suretiyle, tek sözleşme ile ilişkili olarak verilir.

### d) İş Yönetme Belgesi

4734 sayılı Kanun kapsamındaki idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarında sözleşme bedelinin en az yüzde ellilik bölümünde fiilen görev yapmış olmak şartıyla, yapım ve/veya teknik işlerden sorumlu olan; şube müdür, proje müdür, kontrol amiri, inşaat ve tesisat müdürü ve yardımcıları ve bunlarla aynı teknik seviyede görev yapanlar, il müdürü ve yardımcıları, bölge müdürü ve yardımcıları ile yapım ve/veya teknik işler daire başkanı, yapım ve/veya teknik işlerden sorumlu genel müdür yardımcısı ve genel müdür, yapım ve/veya teknik işlerden sorumlu müsteşar ve müsteşar yardımcısı olarak görev yapanlara işin sahibi idare tarafından tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir.

En az 10 yıllık mühendis veya mimarların, 4734 sayılı Kanun kapsamındaki idarelere veya diğer kamu kurum ve kuruluşlarına taahhütte bulunan özel sektör kuruluşlarında sözleşme bedelinin en az yüzde ellilik bölümünde fiilen görev yapmış olmak kaydıyla yönettikleri işlere ilişkin olarak, sözleşme konusu iş kapsamında idareye bildirilmiş olması kaydıyla proje müdürü olarak görev yapanlar ile anonim şirketlerde genel müdür, murahhas müdür, yönetim kurulu üyesi ve yönetim kurulu başkanı, limited şirketlerde şirket müdürü olarak görevlerini aralıksız en az 5 yıl yaptıklarını Türk Ticaret Kanununa göre tevsik edenlere işin sahibi idare tarafından tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir. İş yönetme belgesinin verilmesinde, bu işte ilgilinin işi yöneten olarak çalıştığına ilişkin, ilgilinin sosyal güvenlik prim ödemelerini gösteren belgelerin verilmesi gerekir.

Kamu kurumu niteliğindeki kuruluşlara veya özel sektöre taahhütte bulunan işlerde; işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş ve sözleşme bedelinin en az yüzde ellilik bölümünde fiilen görev yapmış olmak kaydıyla en az 10 yıllık mühendis

veya mimarlara, yönettiklere ilişkin, ilgisine göre ilgili belediye, valilik veya serbest bölge müdürlüğü tarafından, ya da organize sanayi bölgesi veya teknoloji geliştirme bölgesinin yetkili makamları tarafından düzenlenmesi üzerine Sanayi ve Ticaret Bakanlığının ilgili birimince onaylanmak suretiyle, tek sözleşme ilişkili olarak verilir. İş yönetme belgesinin verilmesinde, bu işte ilgilinin sosyal güvenlik prim ödemelerini gösteren belgelerin verilmesi gerekir.

Söz konusu belgeler ilgili kurumlardan birden fazla istenebilir ve noterden tasdikli örnekleri istenildiği kadar çoğaltılabilir. Söz konusu belgelerin kural olarak birden fazla ihalede kullanılmasına engel bir durum yoktur. Bunun yegane istisnası, tüzel kişi istekli tarafından sunulan iş deneyim belgelerinin, aynı tüzel kişinin yarısından fazla hissesine sahip olması halidir.

## ● YAPIM İŞLERİNDE ALT YÜKLENİCİLİKLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

### 1. Kamu İhale Kanundaki Düzenlemeler

İş deneyim belgeleri hakkındaki Kamu İhale Kanundaki temel kural Kamu İhale Kanununun 10 uncu maddesi hükmü, mesleki teknik yeterlilikle ilgili hükümleridir. Konumuzla ilgili olarak söz konusu maddenin (b) bendi ve (c) bendi hükümleri aşağıya alınmıştır.

*"...b) Mesleki ve teknik yeterliğin belirlenmesi için;*

*1) İsteklinin, mevzuatı gereği ilgili odaya kayıtlı olarak faaliyette bulunduğunu ve teklif vermeye yasal olarak yetkili olduğunu kanıtlayan belgeler,*

*2) İstekli tarafından kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt edilen ihale konusu iş veya benzer işlere ilişkin olarak;*

*a) Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleriyle ilgili deneyimi gösteren belgeler,*

*b) Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işlerinde sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetlenen ya da yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,*

*c) Devam eden yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde; ilk sözleşme bedelinin tamamlanması şartıyla, son onbeş yıl içinde gerçekleşme oranı toplam sözleşme bedelinin en az % 80'ine ulaşan ve kusursuz olarak gerçekleştirilen, denetlenen veya yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,*

*Birinci fıkranın (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde belirtilen belgelerden, yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde, denetleme veya yönetim görevi nedeniyle alınanlarda gerçek kişinin mühendis veya mimar olma şartı aranır. İş bitirme, yönetim veya denetim suretiyle elde edilecek belgeler, belge sahibi kişi veya kuruluşların dışındaki istekliler tarafından kullanılamaz, belgeler devredilemez, kiraya verilemez ve satılamaz. Bu belge sahiplerinin kuracakları veya ortak olacakları tüzel kişiliklerin ihaleye girebilmesinde en az bir yıldır tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olmaları, her ihalede bu oranın aranması ve teminat süresince bu oranın muhafaza edilmesi zorunludur. Denetim ve yönetim faaliyetleri nedeniyle alınacak belgeler beşte bir oranında dikkate alınır. Ancak, yapımla ilgili hizmet işlerinden elde edilen belgeler yapım işlerinde kullanılamaz..."*

Görüldüğü üzere, Kamu İhale Kanununun iş deneyimi ile ilgili temel kuralları düzenleyen hükümleri arasında alt yüklenicilik özel olarak düzenlenmiş değildir. Onların da asıl yükleniciler gibi, "...a) Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işleriyle ilgili deneyimi gösteren belgeler,..."i sunması yeterli sayılmış, ayrıntılı düzenlemeler Kamu İhale Genel Tebliği ve Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğine bırakılmıştır.

Madde metninde sözleşme bedelinin en az %80 oranında denetlenen ve yönetilen işlerde, işi yüklenicinin belirtilen oran gerçekleşmeden sona erdirmesi halinde yasadaki şart gerçekleşmiş sayılacak mıdır?

Kanımızca, böyle bir durumda sözleşme bedeli taraflardan biri tarafından değiştirildiğinden, sözleşme bedelini mahkemede belirlemek gerekecektir.

## 2. İkincil Mevzuattaki Düzenlemeler

Alt yüklenicilerin iş deneyimi ile ilgili en ayrıntılı düzenleme Kamu İhale Genel Tebliğindeki düzenlemelerdir. Bunlar arasında Kamu İhale Genel Tebliğinin 41 inci maddesini vurgulamakta yarar bulunmaktadır. Söz konusu madde hükmünde;

**“...Madde 41- Özel sektörde gerçekleştirilen yapım işlerinde iş deneyim belgeleri ile alt yüklenici iş bitirme, iş denetleme ve iş yönetme belgeleri,**

**41.2.** Alt yüklenicilerin iş bitirme belgelerinin değerlendirilmesinde; yapılmış ise alt yükleniciye ait işin kısmi kabul tarihinin, kısmi kabul yapılmamış ise asıl sözleşmeye ilişkin işin geçici kabul tarihinin ilk ilan veya davet tarihinden geriye doğru son on beş yıl içinde olması şartı aranmalıdır.

Alt yüklenicilere iş deneyim belgesi düzenlenebilmesi için, ilgili alt yüklenicinin idarenin onayıyla ihale konusu işin ifasında görev almış olması gerekli olup, bu şartın sağlanmadığı hallerde alt yüklenici iş deneyim belgesi düzenlenemez ve bu kapsamdaki işler idarelerce iş deneyimi olarak kabul edilemez.

**41.3.** Alt yüklenici bünyesinde görev yapan mühendis veya mimarlara, iş denetleme ve iş yönetme belgesi düzenlenmeyecektir...”

İkincil mevzuattaki diğer önemli düzenlemeler Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 45 inci maddesinin (f) bendinde yer almaktadır. Söz konusu madde hükmüne göre,

**“...Belge için başvuru**

**MADDE 45 – (1) İş deneyim belgesi talebinde bulunanlar, yaptıkları işi veya görevi**

*tevsik amacıyla, dilekçelerine aşağıda sayılan belgeleri ekleyerek, belge vermeye yetkili kurum veya kuruluşa başvururlar;*

*f) İş Deneyimi Belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara doğrudan tek sözleşme ile taahhüt edilmiş işlerin bir bölümünü yapan alt yükleniciler için; yüklenici ile yaptıkları, yapılacak iş karşılığı bedel içeren sözleşme, yüklenici ile yaptığı sözleşmeye ilişkin fatura örnekleri veya bu örneklerin noter, yeminli mali müşavir, serbest muhasebeci mali müşavir veya vergi dairesi onaylı suretleri, çalıştırdıkları personelin sosyal güvenlik prim ödemelerini gösteren belgeler...”*

## SÖZLEŞME BEDELİNİN EN AZ % 80'İNİ GERÇEKLEŞTİRME ŞARTI

### 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 10. maddesinin b ve c bentlerinde;

*“...b) Son onbeş yıl içinde geçici kabulü yapılan yapım işleri ile kabul işlemleri tamamlanan yapımla ilgili hizmet işlerinde sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetlenen ya da yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,*

*c) Devam eden yapım ve yapımla ilgili hizmet işlerinde; ilk sözleşme bedelinin tamamlanması şartıyla, son onbeş yıl içinde gerçekleşme oranı toplam sözleşme bedelinin en az % 80'ine ulaşan ve kusursuz olarak gerçekleştirilen, denetlenen veya yönetilen işlerle ilgili deneyimi gösteren belgeler,...*

denilmiştir.

## ● SONUÇ

Yukarıda değinildiği gibi, sözleşme bedeli başlangıçta değiştirilebileceği gibi sonradan taraflardan biri, özellikle asıl yüklenici tarafından da değiştirilebilir. Kanımızca, böyle bir durumda, sözleşme bedelinin belirlenmesi kararını mahkeme vermelidir. İdare sözleşme bedelini kendi iradesiyle tespit ederse yanıltıcı olur. Bu durumda idarenin sözleşme bedelinin %80 altında olması nedeniyle iş deneyim belgesi verme talebini reddetmesi halinde, konu yargıya taşınıp, yargının karar vermesi istenecektir.



**Yazar**

**Av. Atilla İNAN**

*Sayıştay E. Uzman Denetçisi*

## Sayıştay'da Uzman Görüşü



### ● GİRİŞ

Uzman görüşü, bir uyuşmazlığın tarafının, uyuşmazlığı dava konusu yapmadan önce veya sonra, uyuşmazlık konusu hakkında ihtisas sahibi olduğunu bildiği ve bizzat tayin ettiği bir kişiden aldığı, uyuşmazlığın teknik veya hukukî kısımlarını, eğitim ve tecrübe ile kazanılan bilgilere dayanarak aydınlatan, iddia ve savunmasını destekleyen gerekçeli bilgi ve değerlendirmeye içeren ve dava konusu çekişmeli vakıaların gerçek olup olmadığı hakkında yorum ihtiva etmeyen görüştür. Bu görüşü veren kişiye özel uzman veya özel bilirkişi denilir<sup>1</sup>.

<sup>1</sup> Alangoya, Yavuz/Yıldırım, Kâmil/Deren - Yıldırım, Nevhis: *Medeni Usul Hukuku Esasları*, İstanbul 2009, s. 370; Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder/Taşpınar Ayvaz, Sema: *Medeni Usul Hukuku*, Ankara 2016, s. 455; Atalay-Pekcanitez-Usûl s. 1959; Gençcan, Ömer Uğur: *6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Yorumu*, Ankara 2013, s. 1016; Görgün, L. Şanal: *Medeni Usul Hukuku*, Ankara 2015, s. 398; Karşı, Abdurrahim: *Medeni Muhakeme Hukuku*, İstanbul 2014, s. 577; Kuru, Baki: *İstinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku*, Ankara 2016, s. 426; Kuru, Baki/Arslan, Ramazan/Yılmaz, Ejder: *Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı*, Ankara 2014, s. 439; Özbay, İbrahim: *6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu Neler*

Bir başka deyişle, 12.01.2011 tarih ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HM-K)'nın 293.ncü maddesi ile hukuk uygulama alanına giren "uzman görüşü", açılan bir dava ile ilgili olmak üzere konusunda uzman olan bir kimseden alınan bilimsel mütalaadır.

Uzman görüşü Anglo-Sakson hukukundaki taraf bilirkişi veya "uzman tanık" (expertwit-

*Getirdi?*, Ankara 2013, s. 356; Pekcanitez, Hakan: *Özel Uzman (Bilirkişi) Görüşü ve Değerlendirilmesi (Prof. Dr. Saim Üstündağ'a Armağan*, Ankara 2009, s. 397-418), s. 397; Postacıoğlu, İlhan E./Altay, Sümer: *Medeni Usûl Hukuku Dersleri*, İstanbul 2015, s. 755; Sarısözen, M. Serhat: *Özel Bilirkişi (Uzman Görüşü) (Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan*, C. 2, Ankara 2014, s. 1699-1737), s. 1703; Sarısözen, M. Serhat: *Medeni Usul Hukukunda Soru Yöneltilme ve Çapraz Sorgu*, Ankara 2016, s. 347; Sungurtekin Özkan, Meral: *Türk Medeni Yargılama Hukuku*, İzmir 2013, s. 299; Tanrıver, Süha: *Medeni Usûl Hukuku*, C. 1, Temel Kavramlar ve İlk Derece Yargılaması, Ankara 2016, s. 971; Tanrıver, Süha: *Medeni Yargıda Bilirkişilik*, Ankara 2016, s. 33; Tutumlu, Mehmet Akif: *Kuram ve Uygulama Açısından Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun Yeni ve Değişik Hükümlerinin Yorumu*, Ankara 2012, s. 257; Ulukapı, Ömer: *Medeni Usûl Hukuku*, Konya 2014, s. 393; Umar, Bilge: *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, Ankara 2014, s. 840-841; Yılmaz, Ejder: *Hukuk Muhakemeleri Kanunu Şerhi*, Ankara 2013, s. 1314.

ness) kurumu ile paralel bir kavram olarak kabul edilir<sup>2</sup>.

Yapılan tanımlardan da anlaşılacağı gibi uzman görüşünü hazırlayan, yargı organınca değil, yargılananların görevlendirdiği bir kimse olup, onun verdiği rapor mahkemece değerlendirilmektedir.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve Ceza Muhakemeleri Kanunlarında somut olarak düzenlenen uzman görüşü kurallarının Sayıştay Kanununda düzenlenip düzenlemediği tartışılabilir.

Gerçi Sayıştay Kanununun 6 ve 47. maddelerinde uzman görüşleri hakkında özel hükümler bulunmaktadır. İncelememizde değinilen maddelerin uzman görüşüne imkan verip vermediği tartışılacaktır. Ancak, yargılama usulleri kanunlarımızda özel düzenlemeler bulunmadığı halde nasıl söz konusu uygulama uzman mütalaasına yer vermişse, aynı şekilde Sayıştay Mevzuatında yer almasa bile Sayıştay'da yargılananların uzman tayin edebileceği savunulabilir.

Bir başka deyişle, Sayıştay Kanununda hüküm olmasa dahi hukukun genel ilkeleri açısından verilen uzman mütalaalarının geçerli olacağı düşünülmektedir.

## ● I- SAYIŞTAY KANUNUNDAKİ DÜZENLEME

6085 sayılı Sayıştay Kanununun 6/5 maddesinde;

*"...Denetimler sırasında gerekli görülmesi halinde, Sayıştay dışından uzman görevlendirilebilir. Birlikçi ve uzman görevlendirilmesine ilişkin esas ve usuller yönetmelikle belirlenir..."*

denilmiştir.

Bundan başka, aynı Kanunun 47. maddesinde de uzman görevlendirilme başlığıyla;

*"...(1) Sayıştay Başkanı, denetimler sırasında denetçiler tarafından gerekli görülmesi halinde, meslek mensuplarının koordinasyonunda çalışmak ve incelenecek konu ile sınırlı olmak üzere Sayıştay dışından uzman görevlendirmeye yetkilidir. Sayıştay dışından uzman görevlendirilme esas ve usulleri yönetmelikle düzenlenir.*

*(2) Sayıştay Başkanının yazılı talebi üzerine ilgili kamu idaresince uygun görülen uz-*

*man personel görevlendirilir ve her türlü yardım sağlanır. Bu şekilde görevlendirilenler, görevli oldukları sürece kurumlarından izinli sayılır ve aylık, tazminat, yan ödeme ile diğer özlük ve sosyal haklarından yararlanmaya devam eder. Bu personele görevleri süresince (20.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarı geçmemek üzere, aylık ek ödemede bulunulur. Bir aydan kısa süreli görevlendirmeler için kıst hesaplama yapılır. Bu ödemeler damga vergisi hariç herhangi bir kesintiye tabi tutulmaz. Bu kişilere 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre ödeme yapılması gereken hallerde, aynı Kanunun 33 üncü maddesinin (b) bendinde sayılanlar için öngörülen ödemelerden yalnızca yol ve ikamet masrafı ödenir..."*

denilmiştir.

Ancak, değinilen hükümler ve söz konusu hükümlere dayanılarak çıkarılan Sayıştay'ca Birlikçi ve Uzman Görevlendirilmesine İlişkin 17.12.2011 tarih ve 28145 sayılı Genelge'de yayımlanan Yönetmelik de, sözü edilen uzmanların Sayıştay'ca görevlendirilen uzmanlar oldukları, yargılananları kapsamadığı, mevcut düzenlemelerden açıkça anlaşılmaktadır.

## ● II- DİĞER HÜKÜMLER

Yukarıda metni verilen açık düzenlemeler dışında, Sayıştay Kanununun 61. maddesinde ayrı bir düzenleme vardır.

Söz konusu madde hükmünde;

*"...Bu Kanunda yargılama usulüne ve kanun yollarına ilişkin hüküm bulunmayan hallerde 18/6/1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ilgili hükümleri uygulanır..."*

denilmiştir.

Yargılananların uzman atayıp, yargılama da onların raporlarından istifade etmesi, yargılama usullerine ilişkin bir konu olduğuna göre kanımızca Hukuk Muhakemeleri Kanununun 293. maddesi gerektiğinde Sayıştay yargılama-sında kullanılabilir.

Kanımızca, ilk bakışta Sayıştay Kanunundaki düzenlemelerde uzman mütalaasına yer olmadığı kanaatine varılsa bile, Sayıştay Kanununun 61. maddesine göre hareket edildiğinde, yargılananların da uzman görüşlerinden yararlanabileceği düşünülmektedir.

<sup>2</sup> Arslan, R-Yılmaz, E-Ayvaz, T. S Medeni Usul Hukuku, Ank. 2016, s. 459



**Yazar**

**Dr. Soner ALTAŞ**

*Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı  
Başmüfettişi*

# Belediye Şirketleri Açısından Bölünme Müessesesi ve Türleri

## 1. GİRİŞ

Günümüzde şirketlerin sıklıkla ihtiyaç duyduğu ve başvurduğu yeniden yapılandırma (yapı değişikliği) modellerinden birisi bölünmedir. Bölünme, bu yönüyle aşırı büyüyen ve çekirdek işletme konusundan uzaklaşan şirketlerin ana konularına dönebilmelerine olanak sağlayan bir yoldur. Şirketlerde bölünmeye verimliliğin artırılması, mali yapının güçlendirilerek rekabet gücünün artırılması, uzmanlaşma ve yönetimin kolaylaştırılması, ortaklar arasında çıkan anlaşmazlıkların olumsuz etkilerinin giderilmesi, kaynak kullanımında etkinliğin sağlanması, uluslararası pazarlarda rekabet gücü kazanmak ve çağdaş ekonomik koşullara ayak uydurabilmek gibi amaçlarla başvurulabilir<sup>1</sup>.

Bu yönüyle, özellikle büyük ölçekli belediye şirketlerinin de başvurabileceği bir model olarak karşımıza çıkmaktadır. Örneğin, başlangıçta sadece personel ve asfalt işleri için kurulan bir belediye şirketinin zamanla soğuk hava depoculuğu, ulaşım, park, parke vs. gibi hizmetleri de şirket bünyesinde verme yoluna gittiği varsayılırsa, bu şirket soğuk hava depoculuğu, ulaşım, park, parke üretimi için ayrı ayrı şirketleri bölünme yolu ile de kurabilir. Ülkemizde bölünmenin maddi hukuk boyutu

<sup>1</sup> *Ulusan, Hikmet, Koçsoy, Murat, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Kısmi Bölünme İşlemi: Kurumlar Vergisi Kanunu İle Karşılaştırılması ve Muhasebeleştirilmesi, Uluslar arası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, C.9, S.18, 2013, s.256.*

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu<sup>2</sup> (TTK<sup>3</sup>)'nun 159 ilâ 179 maddeleri arasında düzenlenmiştir. Gerçi TTK'dan önce Kurumlar Vergisi Kanunu'nun (KVK) 18 ve 19'uncu maddelerinde bölünme düzenlenmiş ve bu konuda önceden bir uygulama başlamış ise de, TTK, KVK'daki bölünmeye ilişkin hükümlerden farklı olarak, bölünmeyi aynı sermaye konulması ön kabulüne değil, kısmi külli halefiyete dayalı bir yeniden yapılandırma modeli olarak ele alıp düzenlemiştir<sup>4</sup>. İşte bu çalışmada, anonim ve limited şirket statüsündeki belediye şirketleri özelinde bölünme müessesesi ve bölünme türleri üzerinde durulmaktadır.

## 2. BELEDİYE ŞİRKETLERİ YÖNÜNDE BÖLÜNME MÜESSESİNE GENEL BİR BAKIŞ VE BÖLÜNEBİLECEK ŞİRKET TÜRLERİ

Mülga 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun bölünmeye ilişkin hükmü, sadece, 16/6/2009 tarih ve 5904 sayılı Kanunun 30'uncu maddesi ile 404'üncü maddenin ikinci fıkrasına eklenen ve aynı maddenin birinci fıkrasında yer alan "Aynı karşılığı olan hisse senetlerinin şirketin tescilinden itibaren iki yıl geçmeden başkalarına devri hükümsüzdür." ilkesinin 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı

<sup>2</sup> *14 Şubat 2011 tarih ve 27846 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.*

<sup>3</sup> *Çalışmamızda, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu için "TTK" kısaltması kullanılmıştır.*

<sup>4</sup> *Durgut, Ramazan, 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketlerin Bölünmesi ve Bölünmeye Hâkim İlkeler, Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi, S.126, 2012, s.1-2*

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 19'uncu maddesine göre yapılacak bölünmelerde uygulanmayacağına ilişkin düzenlemedir. TTK'nın ise 159 ilâ 179'uncu maddeleri ticaret şirketlerinin bölünmesine ayrılmıştır.

TTK sadece sermaye şirketlerine ve kooperatiflere bölünme izni vermiştir. Dolayısıyla, anonim ve limited şirket statüsündeki belediye şirketleri bölünme müessesesinden faydalanabilirler. Bölünme, her sermaye şirketinin ve kooperatif şirketin kendi genel türü içinde bölüneceği şeklinde yorumlanmaz. Bu itibarla, anonim şirket statüsündeki bir belediye şirketi; bir limited şirkete, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirkete ve kooperatife bölünebilir. Buna karşılık, anonim şirket statüsündeki bir belediye şirketi şahıs şirketlerine, örneğin, bir kolektif yahut adi komandit şirkete, bölünemez.

### 3. BELEDİYE ŞİRKETİNİN BAŞVURABİLECEĞİ BÖLÜNME TÜRLERİ

Bölünmede tek bir model söz konusu değildir; bölünmenin görünüş şekilleri oldukça çeşitlidir. Bu değişik görünüş şekillerinin farklı sonuçları bakımından bölünme, öğretilerde, “kavramsal olmayan” ve “kavramsal olan” bölünme olarak ikiye ayrıldığı gibi; “yatay” ve “dikey” bölünme olarak da ayrılmaktadır. Kavramsal olmayan bölünme de kendi içinde ikiye ayrılmaktadır. Bölünmeye katılacak şirketlerin mevcut olup olmamasına göre, “devralma suretiyle” bölünme ile “yeni kuruluş suretiyle” bölünme; bölünme sonucu elde edilen payların bölünen şirketteki eski paylara eşdeğer olup olmamasına göre “eşdeğer” ve “eşdeğer olmayan” bölünme şeklinde de ayrıma tabi tutulmaktadır<sup>5</sup>.

Aynen bunun gibi yatay ve dikey bölünmenin de kendi içinde alt ayrımları vardır. Yatay bölünme, malvarlığı bölümlerinin devralan taraflara eşit bölünmesi sonucunu doğururken (kardeş şirketler); dikey bölünmede ayrılan malvarlığı bölümleri bağlı ortaklıklara (yavru şirketler) devredilir. Yatay ve dikey bölünme de kendi içlerinde çeşitli ayrımlara tabi tutulmaktadır. Yatay bölünme, tam ve kısmi bölün-

me, devralma ve yeni kuruluş yoluyla bölünme ile simetrik ve asimetrik bölünme olarak ayrılırken; dikey bölünme, ayırma ve işletme bölünmesi olarak iki alt türe ayrılmaktadır<sup>6</sup>.

TTK'nın 159'uncu maddesinde tam ve kısmi bölünme ile ayırma (yavru şirket kurma); m.161/f.2'de ise, oranların korunduğu ve oranların korunmadığı bölünme düzenlenmiştir<sup>7</sup>.

TTK'nın 159'uncu maddesine göre, anonim ve limited şirket statüsündeki belediye şirketleri “tam” ve “kısmî” olmak üzere iki şekilde bölünebilirler.

**Tam bölünmede**, belediye şirketinin tüm malvarlığı bölümlere ayrılır ve diğer şirketlere devrolunur. Böylece, bölünen belediye şirketinin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler; tam bölünüp devrolunan belediye şirketi sona erer ve ticaret unvanı ticaret sicilinden silinir. Bir diğer deyişle, tam bölünmede bölünen belediye şirketinin malvarlığının tümü bölünür ve mevcut veya yeni kurulacak en az iki şirkete geçer. Bölünen belediye şirketi, ortadan kalkar. Bölünen belediye şirketinin ortakları devralan şirketin ortakları olurlar<sup>8</sup>.

**Kısmî bölünmede** ise, belediye şirketinin malvarlığının bir veya birden fazla bölümü, diğer şirketlere devrolunur. Bölünen belediye şirketinin ortakları, devralan şirketlerin paylarını ve haklarını iktisap ederler veya belediye şirketi devredilen malvarlığı bölümlerinin karşılığında devralan şirketlerdeki payları ve hakları elde ederek yavru şirketini oluşturur. Bir başka deyişle; kısmî bölünmede bölünen belediye şirketinin malvarlığının tamamı değil bir veya bir kaç kısmi bölünmeye tâbi tutulur ve bu bölümler şirketten ayrılır ve mevcut veya yeni kurulacak başka bir şirkete veya ortaklara devredilir. Bölünen belediye şirketinin ortakları, devralan şirkette (veya şirketlerde) ortak olurlar. Bölünen belediye şirketi ortadan kalkmaz, elinde kalan malvarlığı ile faaliyetine devam eder ve belediye şirketinin ortakları bölünen şirkette ortak olmaya devam ederler.

<sup>6</sup> Durgut, 2012, s. 3

<sup>7</sup> Durgut, 2012, s. 3

<sup>8</sup> Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu

<sup>5</sup> Durgut, 2012, s. 3

Kısmî bölünme iki şekilde olur:

- (1) Kısmî bölünme,
- (2) Yavru şirket kurma (Ayırma).

**Yavru şirket kurma yönteminde**, bölünen belediye şirketi bölünen malvarlığı parçasını başka şirkete aynî sermaye olarak koyar; yani geçiş, küllî halefiyet yolu ile gerçekleşmez<sup>9</sup>. Öğretide, yavru şirket kurmanın, yani ayırmanın, bölünmenin üçüncü bir türü olduğu açıkça ifade edilmektedir<sup>10</sup>.

Yavru şirket kurma şeklindeki bölünmede, bölünen belediye şirketi devredilen malvarlığı bölümlerinin karşılığında devralan şirket veya şirketlerdeki payları ve hakları elde ederek yavru şirketini oluşturmaktadır. Bu kısmi bölünme şeklinde, belediye şirketinin malvarlığında bir azalma olmaz ve dolayısıyla sermaye azaltımı veya şirket fonlarının işletmeden çekilmesi gibi bir durum da söz konusu değildir<sup>11</sup>.

Tam ve kısmi bölünmenin yanında, *devralan şirkette veya şirketlerde ortaklara tahsis edilecek pay yönünden* bölünmenin aşağıda belirtilen iki türünden de bahsedebiliriz:

- (1) Oranın korunduğu bölünme
- (2) Oranın korunmadığı bölünme.

Bu iki tür bölünme için, **simetrik bölünme** ve **simetrik olmayan (asimetrik) bölünme** terimleri de kullanılmaktadır<sup>12</sup>.

**Simetrik (oranın korunduğu) bölünmede**, ortaklar bölünen belediye şirketine sahip oldukları (mevcut) pay oranını aynen korurlar. Oranın korunduğu bölünme, **eşdeğer bölünme** olarak da adlandırılmaktadır<sup>13</sup>. Bu çeşit bölünme hem devralma hem de yeni kuruluş için geçerlidir. Kavramı açıklamak amacıyla şu örnekler verilebilir:

1. (ABC) Belediye Anonim Şirketi'nde

pay sahipleri olan A Belediyesi % 20, B Belediyesi %25, C Belediyesi %30, D İl Özel İdaresi %5 ve E Meslek Odası %20 paya sahiptir. (ABC) Belediye Anonim Şirketi, yeni kuruluş yolu ile ikiye bölünmüş ve yeni kurulmuş olan (DEF) limited şirketinde A, B, C, D ve E'ye aynı oranda pay tahsis edilmişse oranın korunduğu, yani simetrik bölünme vardır. (ABC) belediye şirketi üç parçaya bölünür ve yeni kurulan (DEF) Limited Şirketi ile (GHI) Anonim Şirketi'nde de A, B, C, D ve E'ye aynı oranda paylar verilirse yine aynı türde bölünme söz konusudur. Dikkat edilecek olursa, pay sahipleri A, B, C, D ve E bölünen şirkette da aynı oranı korumaktadırlar.

2. Diyelim ki (VYZ) Belediye Anonim Şirketi'nin iki ortağı A Belediyesi ve B İl Özel İdaresi'dir ve bunlardan her biri yüzde elli oranında paya sahiptir. (VYZ) anonim şirketi malvarlığını ikiye bölmüş ve bu malvarlığının yüzde ellisini koruyup varlığını devam ettiren, diğer yüzde ellisini halen var olan ve bir pay sahibi bulunan (KLM) Anonim Şirketi'ne, yani tek ortaklı bir anonim şirkete devretmiştir. (KLM) AŞ'nin malvarlığı, (VYZ) A.Ş.'den geçen bu malvarlığı kadar artmış ve artan kısım yarı yarıya pay sahipleri A Belediyesi ve B İl Özel İdaresi'ne tahsis edilmiştir. Burada da oran değişmemiştir; ancak tek kişilik (KLM) AŞ, iki kişilik şirkete dönüşmüştür.

**Asimetrik (oranın korunmadığı) bölünmede** ise, bölünen belediye şirketinin ortaklarına, devralan veya yeni kurulan şirketlerde, mevcut pay oranları değiştirilerek pay tahsis edilmektedir. Oranın korunmadığı bölünme **eşdeğer olmayan bölünme** olarak da adlandırılmaktadır<sup>14</sup>.

Örneğin, (STU) Belediye Anonim Şirketi'nde, pay sahiplerinden A Belediyesi, B Meslek Odası ve C İl Özel İdaresi sırasıyla % 52, % 24 ve % 24 paya sahiptir. Bu belediye şirketi bölünüp bir kısmı (DEF) limited şirketine devrolsa ve devralan limited şirkette A % 60, B ve C'de % 20 paya sahip bulursa, oranın korunmadığı bir birleşme vardır. Ancak bu halde (STU) Anonim Şirketi'ndeki pay oranları da

<sup>9</sup> Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu

<sup>10</sup> Durgut, 2012, s. 5

<sup>11</sup> Ulusan ve Koçsoy, 2013, s. 259

<sup>12</sup> Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu

<sup>13</sup> Erdem, Nuri, 6102 Sayılı Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Pay Sahiplerinin Müktesep (Kazanılmış) Hakları, Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, C. 2, S. 1, 2012, s. 82

<sup>14</sup> Erdem, 2012, s. 82

değişir; B ve C, (DEF) limited şirketinde yitirdikleri oranları (STU) Anonim Şirketi'nde paylarını artırarak kazanırlar. Oranın korunmadığı bölünmede bazı ortaklar, devralan veya yeni kurulan şirkette pay iktisap ederek bölünen (devreden) şirketten tamamen ayrılabilirler.

Yasa, oranın korunduğu ve korunmadığı bölünmeyi geniş bir tarzda düzenleyerek bölünmeye katılan şirketlere ve ortaklara, bölünmeyi şekillendirmede geniş hareket alanı ve olanağı tanımıştır. Bu esneklik, şirketin yeniden yapılandırılmasında kanunî engelleri kaldırma anlayışından kaynaklanmaktadır. Bu esneklik ilkesi sayesinde, gerekli nisap ile karar alınmışsa bölünen (devreden) şirketin ortakları; birleşmeye katılan şirketlerde oranlarını koruyarak veya korumayarak pay iktisap edebilirler; bölünen şirketten çıkabilirler; devralan veya yeni kurulan şirketlerin bazılarında ve tümüne katılmayabilirler; bölünen şirketteki paylarını artırabilirler<sup>15</sup>. Hatta, bu şekilde şirket malvarlığının bölünme yoluyla ortaklar arasında paylaşılması da mümkündür. Böylece bölünmede, somut olayın gerekliliklerine göre çeşitli kombinasyonlar yapılabilir. Şirketlerin bölünmesindeki bu esneklik ve çeşitlilik, bölünme kurumunun şirketlerin yapılarına daha uygun olarak uygulanmasına imkân verecektir<sup>16</sup>.

#### ● 4. ÖZET VE SONUÇ

Belediye şirketi açısından bölünme, şirketin malvarlığını tamamen veya kısmen ayırıp tasfiyesiz olarak ve kısmî küllî halefiyet yoluyla başka sermaye şirketlerine veya kooperatiflere devretmesidir. Bu işlem sonucunda, belediye şirketinin ortakları devralan şirketlerde ortak konumunu kendiliğinden elde etmektedir. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nda sadece sermaye şirketlerine ve kooperatiflere bölünme izni verildiğinden dolayı, belediye şirketi ancak sermaye şirketlerine ve kooperatiflere bölünebilir. Belediye şirketinin şahıs şirketleri olan kolektif ve komandit şirketlere bölünmesi mümkün değildir.

<sup>15</sup> Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu

<sup>16</sup> Durgut, 2012, s. 8

Belediye şirketi, tam ve kısmî olmak üzere iki şekilde bölünebilir. Tam bölünmede, belediye şirketin tüm malvarlığı bölümlere ayrılır ve diğer şirketlere devrolunur. Tam bölünüp devrolunan belediye şirketi sona erer ve ticaret unvanı ticaret sicilinden silinir. Kısmî bölünmede ise, belediye şirketinin malvarlığının bir veya birden fazla bölümü, diğer şirketlere devrolunur. Belediye şirketi bu yolla, devredilen malvarlığı bölümlerinin karşılığında devralan şirketlerdeki payları ve hakları elde ederek yavru şirketini oluşturur. Bunun yanı sıra, TTK, oranın korunduğu ve korunmadığı bölünmeyi de kapsamlı bir şekilde düzenleyerek, belediye şirketlerine bölünmeyi şekillendirmede geniş bir hareket alanı tanımıştır. Bu yönüyle, özellikle büyükşehir belediyelerine ait olan ve zamanla ana işletme konularından uzaklaşıp aşırı şekilde büyüyen ve birkaç alanda faaliyet gösteren büyük ölçekli belediye şirketlerinin bölünme müessesinden faydalanarak çekirdek işletme konularına dönmeleri mümkündür.

#### KAYNAKÇA

– Ulsan, Hikmet, Koçsoy, Murat (2013). 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Kısmi Bölünme İşlemi: Kurumlar Vergisi Kanunu İle Karşılaştırılması ve Muhasebeleştirilmesi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi, C. 9, S. 18, s. 255-282.

– Durgut, Ramazan (2012). 6102 Sayılı Yeni Türk Ticaret Kanunu'na Göre Şirketlerin Bölünmesi ve Bölünmeye Hâkim İlkeler. Hukuk, Ekonomi ve Siyasal Bilimler Aylık İnternet Dergisi, S. 126, s. 1-18.

– Erdem, Nuri (2012). 6102 Sayılı Yeni TTK'ya Göre Anonim Ortaklık Pay Sahiplerinin Müktesep (Kazanılmış) Hakları. Regesta Ticaret Hukuku Dergisi, C. 2, S. 1, s. 29-44.

– T.C. Yasalar (09.07.1956) 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Ankara: Resmi Gazete (9353 sayılı)

– T.C. Yasalar (14.02.2011) 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu, Ankara: Resmi Gazete (27846 sayılı)

– Komisyon Raporu: Türk Ticaret Kanunu Tasarısı ve Adalet Komisyonu Raporu, Esas No: 1/324, TBMM Tutanak Dergisi, Dönem: 23, Yasama Yılı:2, S. Sayısı: 96, Nr. 112



# MEVZUAT TAN HABERLER



## GENELGELER

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü		
<b>R. G. Tarihi</b>	07.02.2022	<b>R. G. Sayı</b>	E-10765071-000[3361.0]-383671
<b>Konu</b>	İhale Komisyon Üyesi		

.....  
*Bilindiği üzere; 2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 13 üncü maddesinde; "İta amirleri, ilgili idarenin memurlarından birinin başkanlığında idareden, yapım işlerinde işin ehli veya uzmanı olmak şartıyla, en az bir kişi ve **maliye memurunun katılımıyla kurulacak komisyonları** görevlendirirler. ...*

Komisyonlara yardımcı olmak üzere, ihale kararlarına katılmamak şartı ile gereği kadar memur ve uzman da görevlendirilebilir." hükmü bulunmaktadır.

*Ayrıca, Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmeliğin,*

*- "Amaç" başlıklı 1 inci maddesinde; "Bu yönetmeliğin amacı; Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, trampası, arsa veya kat karşılığı inşaat yaptırılması, kiraya verilmesi, ön izin verilmesi ve üzerlerinde irtifak hakkı kurulması, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi, ön izin ve kullanma izni verilmesi ile ecrimisil ve tahliye işlemlerine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.",*

*- "Kapsam" başlıklı 2 nci maddesinde; "(1) Bu Yönetmelik; tarihî ve bedii değeri olan taşınmazlar hariç olmak üzere, Hazinesinin özel mülkiyetindeki taşınmazlar ile Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerleri kapsar.",*

*- "İhale komisyonlarının oluşumu ve çalışması" başlıklı 17 nci maddesinde; "1) İhale komisyonlarına, ita amirleri tarafından;*

*Başkan olarak, illerde millî emlak müdürü veya emlak müdürü; ilçelerde millî emlak müdürü, millî emlak müdürlüğü bulunmayan ilçelerde malmüdürü,*

*İdareden üye olarak, illerde millî emlak dairesi başkanlığı veya millî emlak müdürlüğü; ilçelerde millî emlak müdürlüğü veya malmüdürlüğü memurlarından biri,*

*Maliye üyesi olarak, illerde emlak müdürü veya millî emlak müdürünün önereceği millî emlak müdür yardımcısı, emlak müdür yardımcısı, millî emlak uzmanı, millî emlak şefi veya memuru; ilçelerde millî emlak müdürü, emlak müdürü, bunların bulunmadığı yerlerde malmüdürünün önereceği millî emlak müdür yardımcısı, millî emlak uzmanı, millî emlak şefi veya memuru, bunlar bulunmadığı takdirde diğer şef ve memurlardan biri,*

*görevlendirilir.",*

*Hükümleri bulunmaktadır.*

*Bununla birlikte; 1 no.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Karar-*

namesinin "Teşkilat" başlıklı 98 inci maddesinde; "(1) Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı; merkez ve taşra teşkilatından oluşur."

"Hizmet Birimleri" başlıklı 99 uncu maddesinin (b) bendinde; "Milli Emlak Genel Müdürlüğü,"

"Milli Emlak Genel Müdürlüğü" başlıklı 101 inci maddesinde; "(1) Milli Emlak Genel Müdürlüğünün görevleri şunlardır: ..." hükmü,

Yer almaktadır.

Ayrıca, Bakanlığınız tarafından hazırlanan ve 07/03/2002 tarihli ve 24688 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2002/1 sıra sayılı Devlet İhaleleri Genelgesinin "İhale Komisyonları" başlıklı 2 nci maddesinde; askeri ihale komisyonları ile diğer ihale komisyonlarına katılacak maliye memurlarına ilişkin olarak; genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin merkez kuruluşlarındaki ihale komisyonlarına, maliye başkanlığı bulunan kurumlarda maliye başkanı veya görevlendireceği bütçe dairesi başkanı/yardımcısı/servis şefi, diğer kurumlarda ise bütçe dairesi başkanı veya görevlendireceği başkan yardımcısı/servis şefi; genel ve katma bütçeli idarelerin merkez kuruluşları dışındaki birimlerinin yapacakları ihaleler için kurulacak komisyonlarda ise: ihaleyi yapan kuruluşun ödemelerini yapan sayman veya görevlendireceği memur, ihale Maliye Bakanlığına ait ve komisyon başkanının sayman olması halinde ise sayman yardımcısı veya saymanın görevlendireceği memur/Defterdar tarafından görevlendirilecek diğer maliye memurları, ihaleyi yapacak idare ile bu idarenin ödemelerini yapacak saymanlığın başka il veya ilçelerde olması halinde, bu idarelerin oluşturacağı ihale komisyonlarına: idare ilde ise defterdarın görevlendireceği maliye memuru, ilçede ise mal müdürü veya görevlendireceği maliye memuru şeklinde belirtilmiştir.

Görüleceği üzere, 2886 sayılı Kanununun 74 üncü maddesine dayanılarak çıkarılan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelikte, Hazine taşınmazlarının ihale işlerinde ihale komisyonu başkan ve üyelerinin milli emlak çalışanlarından oluşturulması, anılan Kanununun 13 üncü maddesinde ise, ihale işinin mali boyutuyla maliye üyesinin komisyonda yer alması düzenlenmiştir. Kaldı ki, Milli Emlak Genel Müdürlüğünün mülga Maliye Bakanlığı bünyesinde hizmet verdiği dönemde de, her yıl yayımlanan "İhale Komisyonları", "İhale İlanları" gibi konuları açıklayan "Devlet İhaleleri Genelgesi"de kamu idarelerinin ihale komisyonlarına Milli Emlak personelinin üye olarak katılmasını öngörmemiştir.

Buna göre;

-Hazinenin özel mülkiyetindeki taşınmazların satışı, trampası, arsa veya kat karşılığı inşaat yaptırılması, kiraya verilmesi, ön izin verilmesi ve üzerlerinde irtifak hakkı kurulması, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerlerin kiraya verilmesi, ön izin ve kullanma izni verilmesi işlemlerinde Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmeliğin 17 nci maddesi kapsamında, başkan olarak, illerde millî emlak müdürü veya emlak müdürü; ilçelerde millî emlak müdürü, millî emlak müdürlüğü bulunmayan ilçelerde malmüdürü, idareden üye olarak, illerde millî emlak dairesi başkanlığı veya millî emlak müdürlüğü; ilçelerde millî emlak müdürlüğü veya malmüdürlüğü memurlarından biri, maliye üyesi olarak, illerde emlak müdürü veya millî emlak müdürünün önereceği millî emlak müdür yardımcısı, emlak müdür yardımcısı, millî emlak uzmanı, millî emlak şefi veya memuru; ilçelerde millî emlak müdürü, emlak müdürü, bunların bulunmadığı yerlerde malmüdürünün önereceği millî emlak müdür yardımcısı, millî emlak uzmanı, millî emlak şefi veya memuru, bunlar bulunmadığı takdirde diğer şef ve memurlardan birinin katılması gerektiği, diğer kamu idarelerince 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu kapsamın-

da yapılacak ihalelere Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlükleri bünyesinde görev yapan personelin görevlendirilmemesi,

-Diğer kamu idarelerinin kiralama ihalelerinin ise, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine uygun olarak yapılması gerektiğinden, kiralama ihalelerinde oluşturulacak komisyonlara katılacak maliye üyesinin, Hazine ve Maliye Bakanlığı bünyesinde çalışan maliye memurlarından karşılanması gerekmekte olup, Bakanlıklarınca gerekli tedbirlerin alınması,

Hususlarında, yukarıdaki açıklamalar ve mevzuat hükümleri doğrultusunda işle arz/rica ederim.

**Fatma VARANK**  
**Bakan a.**  
**Bakan Yardımcısı**

<b>Yayımlayan İdare</b>	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü		
<b>R. G. Tarihi</b>	24.03.2022	<b>R. G. Sayı</b>	E-14399437-010.06.01-3265630
<b>Konu</b>	Elektrikli Araç Şarj İstasyonları		

Bilindiği üzere, 8/6/2020 tarihli ve 2626 sayılı Cumhurbaşkanlığı kararı ile 9/6/2020 tarihli ve 31150 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Yönetmelik ile İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te değişiklik yapılmıştır.

Yapılan değişiklik sonrası elektrikli araç şarj istasyonu faaliyet konusu ilk defa İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'e derç edilmiştir. Ancak düzenleme sonrası Bakanlığımıza intikal eden bilgi ve belgelerden, elektrikli araç şarj istasyonlarının açılması, elektrikli araç şarj istasyonlarının tali faaliyet konusu olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenleme aşamasında hangi kriterlere göre değerlendirme yapılacağı, bu gibi yerler için verilecek işyeri açma ve çalışma ruhsatları için gerekli olan şartlar ve yapı kullanma izin belgesi, imar planında işaretlenmesi, vaziyet planına işlenmesi, geçiş yolu izin belgesi düzenlenmesi, ilgili TSE standardı, elektrik dağıtım şirketi onayı gibi evraklardan hangilerinin istenmesi gerektiği ve mevcut ruhsatlı akaryakıt istasyonlarında elektrikli araç şarj istasyonlarının yapımı durumunda hâlihazırdaki istasyonda değişikliğe gidilerek kazanılmış hakların kaybedilip kaybedilmeyeceği hususlarında tereddüde düşüldüğü anlaşılmıştır.

Konuyla ilgili 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 4 üncü maddesi "3 üncü maddede belirtilen merciler, iznin verilmesi için yapılacak beyan ve incelemelerde aşağıda öngörülen genel kriterlere göre düzenlenecek yönetmeliği esas alırlar.

a) İnsan sağlığına zarar vermemek,

b) Çevre kirliliğine yol açmamak,

c) Yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemelere aykırı davranmamak." hükmünü,

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun büyükşehir belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluklarını düzenleyen 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi "Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin

sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.” hükmünü, (j) bendi “Gıda ile ilgili olanlar dâhil birinci sınıf gayrisihhî müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetlemek, yiyecek ve içecek maddelerinin tahlillerini yapmak üzere laboratuvarlar kurmak ve işletmek.” hükmünü ve üçüncü fıkrası “İlçe belediyelerinin görev ve yetkileri şunlardır:

....

c) Sıhî işyerlerini, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrisihhî müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.

...” hükmünü,

5393 sayılı Belediye Kanunu’nun belediyelerin yetki ve imtiyazlarını düzenleyen 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (I) bendi “*Gayrisihhî müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek.*” hükmünü,

*80 inci maddesi* “Belediye sınırları ve mücavir alanları içinde, kara yolu ile yolcu taşıma hakkına sahip gerçek ve tüzel kişilerin şehirlerarası otobüs terminali kurmalarına ve işletmeleri ile her türlü akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı (LPG) ve sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) istasyonlarına nazım imar ve uygulama imar plânına uygun olmak kaydıyla belediye tarafından izin verilebilir. Akaryakıt istasyonlarına izin verilmesi için nazım imar plânında akaryakıt istasyonu olarak gösterilmesi şarttır. Bu istasyonlara çalışma ruhsatı büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi tarafından verilir.” hükmünü,

*2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu’nun 81 inci maddesi* “Belediye sınırları veya mücavir alanlar içinde bir işyerinin açılması “İşyeri Açma İzni Harcına” tabidir.” hükmünü,

*84 üncü maddesi* “Bu bölümde yazılı çeşitli harçlar aşağıdaki tarifeye göre alınır.

...

	Harcın Tutarı (YTL)	
	En az	En çok
...	...	...
3. İşyeri açma izni harcı: (beher metrekare için işin mahiyetine göre) Ancak bu miktar hiçbir suretle beşbin metrekareye isabet edecek tutarı aşamaz.	0,10	1

...” hükmünü,

3194 sayılı İmar Kanunu’nun 3 üncü maddesi “Her hangi bir saha, her ölçekteki plan esaslarına, bulunduğu bölgenin şartlarına ve yönetmelik hüküm aykırı maksatlar için kullanılamaz.” hükmünü,

5 inci maddesi “....

Yapı; karada ve suda, daimi veya muvakkat, resmi ve hususi yeraltı ve yerüstü inşaatı ile bunların ilave, değişiklik ve tamirlerini içine alan sabit ve müteharrik tesislerdir. . “ hükmünü,

20 nci maddesi “Yapı;

a) Kuruluş veya kişilerce kendilerine ait tapusu bulunan arazi, arsa veya parsellerde,

b) Kuruluş veya kişilerce, kendisine ait tapusu bulunmamakla beraber kamu kurum ve kuruluşlarının vermiş oldukları tahsis veya irtifak hakkı tesis belgeleri ile,

*İmar planı, yönetmelik, ruhsat ve eklerine uygun olarak yapılabilir.*” hükmünü, 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanunu’nun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (6) nolu bendi “*Akaryakıt*

*istasyonu: Dağıtıcı veya bunlarla tek elden satış sözleşmesi yapmış bayilerce ilgili mevzuata uygun (teknik, kalite ve güvenlik) olarak kurulup, bir veya farklı alt başlıktan birer akaryakıt dağıtıcısının tescilli markası altında faaliyette bulunan ve esas itibarıyla araçların akaryakıt, madeni yağ, otogaz LPG, temizlik ve ihtiyarî olarak bakım ile kullanıcıların tüplü LPG hariç diğer asgarî ihtiyaçlarını karşılayacak imkânları sunan yerleri,” hükmünü,*

*İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in 4 üncü maddesinin (a) bendi “Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyetinde bulunan r için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini,” hükmünü (t) bendi “İşyeri: Ticari sınaî, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri,” hükmünü,*

5 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi “Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna; ekmek fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonu için yapı kullanma izin belgesinin alınmış olması” hükmünü, (h) bendi “Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri; patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddelerin üretildiği, satıldığı ve depolandığı işyerleri; otuz kişiden fazla çalışanın bulunduğu her türlü işyerleri, ana giriş kapıları dışında cadde ve sokağa doğrudan bağlantısı olmayan ve birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hanı, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerinin alındığını gösteren itfaiye raporunun alınması, diğer işyerlerinde ise yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması,” hükmünü, yedinci fıkrası “Birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hanı, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerinin alındığını gösteren itfaiye raporu bu binaların yönetimi tarafından alınır ve yapıda değişiklik olmadığı sürece buralardaki işyerleri için ayrıca münferit itfaiye raporu aranmaz. Yangın tedbirlerini etkileyecek şekilde yapıda değişiklik yapılması durumunda yalnızca yapısında değişiklik yapılan işyerinin sahibinden münferit itfaiye raporu istenir.” hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.” ve üçüncü fıkrası “İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2’de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur.” hükmünü,

10 uncu maddesi “Adresi ve işleticisi aynı olan ve birden fazla faaliyet konusu bulunan işyerlerine, ana faaliyet dalı esas alınarak tek ruhsat düzenlenir. Tali faaliyet konuları ruhsatta ayrıca belirtilir.

Aynı adreste bulunsa bile ana faaliyet konusu veya işletmecisi farklı olan işyerlerine ayrı ayrı ruhsat düzenlenir.

İşyerlerinin depo olarak kullandıkları yerler, işyeri açma ve çalışma ruhsatında gösterilir. ..." hükmünü,

23 üncü maddesi "ikinci ve üçüncü sınıf gayrisıhhî müessese açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler; işin özelliğine göre bu maddenin ikinci fıkrasında belirtilen kriterlere uygun olarak işyerini düzenledikten sonra bu Yönetmeliğin eki Örnek 2'de yer alan başvuru formunu doldurarak yetkili idareye ibraz eder.

Yetkili idareler, ikinci ve üçüncü sınıf gayrisıhhî müesseseler için yapılacak beyan ve incelemelerde; insan sağlığına zarar verilmemesi, çevre kirliliğine yol açılmaması, yangın, patlama, genel güvenlik, iş güvenliği, işçi sağlığı, trafik ve karayolları, imar, kat mülkiyeti ve doğanın korunması ile ilgili düzenlemeleri esas alır.

Başvurunun öngörülen kriterlere uygun olarak doldurulduğunun tespiti halinde, başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı beş gün içinde düzenlenerek ilgiliye verilir. İlgili, bu belgeye dayanarak işyeri açabilir.

Beyana göre tanzim edilen ruhsat müktesep hak doğurmaz.

İkinci ve üçüncü sınıf işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idare tarafından bir ay içinde kontrol edilir. Bu süre içinde kontrol edilmemesi halinde, ilgili, çalışma ruhsatı almış sayılır ve kontrol görevini süresinde yerine getirmeyen kamu görevlileri hakkında yetkili idareler tarafından hükümler uygulanır.

Ruhsat verilmesini takiben yapılacak kontrol ve denetimlerde, ikinci fıkrada belirtilen aykırı beyan ve durumun tespiti halinde, işyerine bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir. Verilen süre içinde noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde verilmiş olan ruhsat, yetkili idare tarafından iptal edilerek işyeri kapatılır ve ilgililer hakkında ruhsat vermeye yetkili idareler tarafından ayrıca yasal işlem yapılır.

İkinci sınıf gayrisıhhî müesseselerden yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, akaryakıt ile sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğalgaz istasyonları ve benzeri yerlere müsaade verilmezden evvel civarında ikamet edenlerin sıhhat ve istirahatleri üzerine gerek tesisatları ve gerekse vaziyetleri itibarıyla bir zarar vermeyeceğine kanaat oluşturulması için yetkili idarelerce inceleme yapılması zorunludur. Bu müesseselerin etrafında yetkili idareler tarafından belirlenecek mesafede sağlık koruma bandı bırakılması mecburidir. Söz konusu yerlerin üçüncü sınıf gayrisıhhî müessese olarak açılması durumunda sıhhî nezarete tabi tutulması yeterlidir." hükmünü,

28 inci maddesi "Gayrisıhhî müesseselerde işletmenin faaliyet alanının değişmesi durumunda yeniden ruhsat alınması zorunludur.

..." hükmünü amir olup aynı Yönetmelik'in 24 ve 28 inci maddeleri arasında gayrisıhhi müesseseler ile ilgili diğer hükümler düzenlenmiştir.

Ayrıca mezkûr Yönetmelik'in eki (EK-2)'de yer alan "Gayrisıhhî Müesseseler Listesi" kısmının "(C) Üçüncü Sınıf Gayrisıhhî Müesseseler" bölümünün "1- Enerji Sanayii" başlıklı alt bölümünün 1.2 alt maddesinde; "Elektrik enerjisi ile çalışan araçların elektrik ihtiyacını temin edebilmeleri için otoparklarda, alışveriş merkezlerinin otopark alanı olarak ayrılmış yerlerinde, akaryakıt istasyonlarında veya yetkili idarece uygun görülecek ve imar planında bu amaca ayrılmış olan diğer yerlerde müstakil olarak kurulacak elektrikli araç şarj istasyonları," hükmü ve 1.2.1 alt madde kırılımında "Elektrikli araçların elektrik ihtiyacını temin edebilmeleri için otoparklar, alışveriş merkezleri veya akaryakıt istasyonlarında kurulacak elektrikli araç şarj istasyonları, kurulu bulunduğu iş yerinin ana faaliyet dalı esas alınarak

düzenlenen ruhsatta tali faaliyet olarak belirtilir.” hükmü, 1.2.2 alt madde kırılımında” Tamamı aynı yetkili idare sınırları içinde olmak kaydıyla, müstakil olarak kurulan araç şarj istasyonu adresinden başka yerlerde bulunan ve istasyon tarafından uzaktan veya yerinde yönetilebilen ve yetkili idarenin uygun göreceği yerlerde bulunan araç şarj üniteleri, araç şarj istasyonu için düzenlenen ruhsatta belirtilerek istasyon ve tüm üniteler için tek ruhsat düzenlenir.” hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, Elektrik Piyasası Dağıtım Yönetmeliği'nin 5 inci maddesinin ikinci fıkrasında “Kullanıcılar tarafından yapılan bağlantı başvurularında; başvurunun niteliğine göre motor ve elektrojen gruplarının sayısı ve güçleri, elektrikli taşıtların şarj edilebilmesi için kurulacak hızlı, orta hızlı ve yavaş şarj ünitelerinin sayısı ve güçleri, aydınlatma ve ısıtma tesisatı ve güçleri, koruma sistemleri gibi diğer tesis ve/veya teçhizatla ilgili teknik özellikleri de içeren elektrik projesi dağıtım şirketine sunulur. Dağıtım şirketi sunulan proje çerçevesinde kullanıcıdan gerekli olan ilave bilgileri de talep edebilir.” hükmü,

7 nci maddesinin birinci fıkrasında “Dağıtım şirketi ile kullanıcı arasındaki bağlantı anlaşması Elektrik Piyasası Bağlantı ve Sistem Kullanım Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde imzalanır ve anlaşma hükümlerine göre bağlantı tesis edilir.” hükmü,

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliği'nin 35 inci maddesinin (4) üncü fıkrasında “Elektrik enerjisi ile çalışan araçların şarj edilmeleri için, ilgili elektrik kurumunun, olumlu görüşü ile otoparklar, akaryakıt istasyonları veya diğer uygun yerlerde elektrikli araç şarj yeri yapılabilir.” hükmü,

Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik'in “Kapsam” başlıklı 2 nci maddesinde “(1) Bu Yönetmelik;

a) Ülkedeki her türlü yapı, bina, tesis ile açık ve kapalı alan işletmelerinde alınacak yangın önleme ve söndürme tedbirlerini,

b) Yangının ısı, duman, zehirleyici gaz, boğucu gaz ve panik sebebiyle can ve mal güvenliği bakımından yol açabileceği tehlikeleri en aza indirebilmek için yapı, bina, tesis ve işletmelerin tasarım, yapım, kullanım, bakım ve işletim esaslarını,

kapsar.

(2) Karada ve suda, sürekli veya geçici, resmî veya özel, yeraltı veya yerüstü inşaatı ile bunların ilâve, değişiklik ve onarımlarını içine alan sabit ve hareketli tesisler bu Yönetmeliğin uygulanması bakımından yapı sayılır ve bu tesisler hakkında bu Yönetmeliğe göre işlem yapılır.

...” hükmü,

“İlkeler” başlıklı 5 inci maddesinde “(1) Projeler, kanuni düzenlemeler yanında, yangına karşı güvenlik bakımından bu Yönetmelikte öngörülen şartlara uygun değil ise yapı ruhsatı verilmez. Yeni yapılan veya proje tadilatı ile kullanım amacı değiştirilen yapılarda bu Yönetmelikte öngörülen esaslara göre imalat yapılmadığının tespiti hâlinde, bu eksiklikler giderilinceye kadar binaya yapı kullanma izin belgesi veya çalışma ruhsatı verilmez.

...” hükmü,

“Karışık kullanım amaçlı binalar” başlıklı 18 inci maddesinde “(1) Bir binada iki veya daha fazla kullanım sınıflandırılmasına tabi olacak bölümler var ise ve bu bölümler birbirinden, daha yüksek tehlike sınıfına uygun bir yangın bölmesi ile ayrılamıyor veya iç içe olması sebebiyle ayrı korunma tedbirlerini uygulamak mümkün değil ise, daha yüksek koruma tedbirleri gerektiren sınıflandırmaya ilişkin kurallar bütün bina için uygulanır.” hükmü,

“Denetim” başlıklı 131 inci maddesi “(1) Bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı aşağıdaki şekilde denetlenir:

a) Özel yapı, bina, tesis ve işletmeler, mahalli itfaiye teşkilatı ile bunların bağlı veya ilgili olduğu bakanlık ve kamu kurum ve kuruluşlarının müfettişi, kontrolör veya denetim elemanları tarafından denetlenir. Bina sahibi, yöneticisi ve sorumluları denetim elemanlarınca binaların arzu edilen bütün bölümlerini ve teçhizatını göstermek, istenilen bilgi ve belgeleri vermek zorundadır. Denetim sonunda eksik bulunan ve giderilmesi istenilen aksaklıklar ile talep edilen önlemlerin öngörülen uygun süre içerisinde ilgililerce yerine getirilmesi mecburidir.

...” hükmü,

Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik’in 10 uncu maddesinde “Bu Yönetmelikte adı geçen tesisler bünyesindeki parkyerleri; burada bırakılacak araçlar nedeniyle, taşıt yolunda görüş mesafesini azaltacak şekilde düzenlenemez.” hükmü,

28 inci maddesinde “Bir arada veya yanyana bulunup aynı veya farklı hizmet birimlerini ihtiva eden tesislerin karayoluna bağlantısı, aynı geçiş yolu ile sağlanabilir.” hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan, Bakanlığımızın 6/4/2018 tarihli ve 2018/4 sayılı Genelge’sinin 3 üncü maddesi “Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önceki mevzuat doğrultusunda yapımı tamamlanıp yapı kullanma izni almış yapılarda, mevcut yapının emsal ve inşaat alanını, kullanım amacını, tadilata konu olmayan bağımsız bölümlerin arsa paylarını, saçak seviyesi ve çekme mesafelerini ihlal etmemek, binanın taşıyıcı sistemini olumsuz etkilememek, ayrıca yürürlükteki yangın, deprem, ısı ve su yalıtımı, çevre ve enerji verimliliği ile ilgili tedbirlerin alınması kaydıyla yapılacak tadilat işlemlerinin, yapı ruhsatının düzenlendiği tarihteki yönetmelik hükümlerine göre sonuçlandırılabilmesi” hükmünü taşımaktadır.

Yukarıdaki açıklamalar uyarınca konunun,

### **1- İmar Mevzuatı kapsamında değerlendirilmesi;**

a) Elektrikli araç şarj istasyonlarının veya şarj ünitelerinin bir temel veya bir kaideye ahşap, çelik benzeri profil veya beton gibi malzemeler ile inşai faaliyete konu bir taşıyıcı sisteminin olması, mimari uygulama, statik hesaplama, tesisat projeleri gerektirmesi durumunda yapı tanımı kapsamında değerlendirileceği ve yapı ruhsatı düzenlenmesi gerektiği, bu kapsamda ruhsatlı bir iş yerine elektrikli araç şarj istasyonu faaliyet konusu eklenebilmesi için tadilat ruhsatı düzenlenmesi gerektiği;

b) Elektrikli araç şarj istasyonlarının veya şarj ünitelerinin yukarıda belirtilen bir inşai faaliyet kapsamında olmadan, yerinde yapı gerektirmeden, sadece montaj ve elektrik bağlantısı niteliğinde olması halinde ise yapı tanımı kapsamına girmeyeceğinden yapı ruhsatı ve yapı kullanma iznine gerek olmayacağı;

c) Yapıldığı tarihteki mevzuata uygun olarak inşası tamamlanmış ve yapı kullanma izin belgesi almış yapılarda, 2018/4 sayılı Genelge’nin 3 üncü maddesindeki şartlarda tadilat yapılacak olması halinde, tadilatın yürürlükteki plana uygun olmak kaydıyla yapı ruhsatının düzenlendiği tarihteki Yönetmelik hükümlerine göre sonuçlandırılabilmesinin mümkün olduğu;

ç) Elektrikli araç şarj istasyonu ve şarj ünitelerinin kurulabilmesi için ilgili elektrik dağıtım şirketinin olumlu görüşünün alınması gerektiği;

## 2- Çevre Mevzuatı kapsamında değerlendirilmesi;

- a) Elektrikli araç şarj istasyonlarının ruhsatlandırma işlemlerinde tehlikeli atıklarla ve atık yönetimi ile ilgili özel bir düzenleme bulunmadığı;
- b) Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği kapsamında yapılacak herhangi bir işlemin bulunmadığı;
- c) 2872 sayılı Çevre Kanunu ve bu Kanun kapsamında çıkarılan tali mevzuat hükümlerine uyulması gerektiği;

## 3- İşyeri Açma ve Çalışma Mevzuatı kapsamında değerlendirilmesi;

- a) Üçüncü sınıf gayrisihhi müessese kapsamında olan elektrikli araç şarj istasyonlarının, yetkili idaresince yapılacak ruhsatlandırmada İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'te faaliyet konusuyla ilgili aranan şartların yanı sıra faaliyete geçebilmesi için ilgili mevzuatı gereği alınması gereken izin, ruhsat vb. belgeler ile varsa diğer şartların da karşılanması gerektiği;
- b) Yönetmeliğe uygun olarak düzenlenen elektrikli araç şarj istasyonlarına ilişkin başvuruların kabulünde Yönetmeliğin eki ÖRNEK-2'de yer alan bilgilerin ve belgelerin yeterli olacağı;
- c) Büyükşehir olan illerde müstakil olarak açılacak elektrikli araç şarj istasyonlarını ruhsatlandırma yetkisinin (ESB ve OSB alanları dışında) ilgili ilçe belediyesinde olduğu;
- ç) Elektrikli araç şarj istasyonu faaliyet konusunun; otoparklarda, alışveriş merkezlerinin otopark alanı olarak ayrılmış yerlerinde ve akaryakıt/LPG istasyonları dâhil bütün gayrisihhi müesseselerde ana faaliyet için ruhsat düzenleyen yetkili idare tarafından tali faaliyet olarak ruhsata işlenebileceği gibi belirtilen bu yerlerde üçüncü kişiler tarafından işletilecek elektrikli araç şarj istasyonlarına müstakil ruhsat da düzenlenebileceği;
- d) Ana faaliyet konusu (açık veya kapalı) otopark olan iş yerlerinde, elektrikli araç şarj istasyonu faaliyet konusunun bu faaliyet konusuna tali faaliyet olarak eklenebileceği, bununla beraber ana faaliyet konusu sair sıhhi müessese (otel, restoran, kafe, kafeterya, lokanta, düğün salonu vb.) kapsamında olan bir iş yerinde otopark faaliyet konusunun tali faaliyet olması durumunda elektrikli araç şarj istasyonu faaliyet konusunun ana faaliyete tali faaliyet olarak eklenmesinin mümkün olmadığı;
- e) (ç) bendinde belirtilen yerler dışında yetkili idarelerce uygun görülen ve imar planında bu amaca ayrılmış olan diğer yerlerde açılacak elektrikli araç şarj istasyonlarına müstakil ruhsat düzenlenebileceği;
- f) Tali faaliyet olarak yapılacak ruhsatlandırmalarda, ana faaliyetin yeniden ruhsatlandırılmasını gerektiren bir değişikliğin (işletmenin faaliyet alanının veya konusunun değişmesi, bir üst sınıfa adresinin değişmesi, işletmecinin değişmesi vb.) olmaması halinde ana faaliyet konusu için düzenlenen ruhsatta yeniden mer'î mevzuata uygunluğun aranmayacağı, yalnızca tali faaliyet konusuyla ilgili hususlar dikkate alınarak ruhsatın yenilenmesi gerektiği;
- g) Müstakil olarak açılacak elektrikli araç şarj istasyonlarının, farklı bir faaliyet konusu olan akaryakıt/LPG istasyonları için aranan ilave şartlara tabi tutulmasının mer'î mevzuat gereği mümkün olmadığı;
- ğ) İstasyonların ruhsatlarına yeni araç şarj ünitesi eklenmesi veya çıkarılması ile ilgili değişiklikler ruhsata işlendiğinde iş yerinin faaliyet alanının değişmesi halinde iş yerine yeniden ruhsat düzenlenmesi gerektiği;
- h) Yetkili idare sınırları içinde faaliyet gösterecek bütün araç şarj ünitelerinin, aynı sınırlar içinde müstakil olarak ruhsatlandırılmış olan ve üniteleri uzaktan veya yerinde yöne-

tilebilen bir elektrikli araç şarj istasyonu ruhsatında belirtilmesi gerektiği, bu bakımdan her bir araç şarj ünitesi için ayrı ayrı ruhsat düzenlenmeyeceği;

ı) Aynı yetkili idare sınırları içinde elektrikli araç şarj istasyonu niteliğini haiz şekilde tanzim edilmiş ve bu faaliyete uygun altyapısı ve istasyona ait sair yapı elemanları (tuvalet, market, çay ocağı, mescit, büfe, kafe, kafeterya, oto elektrik, lastikçi, yıkama yağlama vb.) bulunan yerlerin araç şarj ünitesi olarak başka bir müstakil ruhsata eklenmesinin mümkün olmadığı;

ı) İşyeri açma izni harcı ile ilgili olarak iş yeri faaliyet alanı, araç şarj istasyonu faaliyet alanı ile araç şarj üniteleri nedeniyle faydalanılan alanlar toplamı olacak şekilde hesaplanması gerektiği, hesaplamanın 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 84 üncü maddesinde yer alan tarifeye göre en az ve en çok harç tutarları esas alınarak yapılması gerektiği;

j) Müstakil olarak ruhsatlandırılacak elektrikli araç şarj istasyonları ve istasyon tarafından uzaktan veya yerinde yönetilen araç şarj üniteleri için Binaların Yangından Korunması Hakkında Yönetmelik kapsamında yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olmasının yeterli olduğu ve otuz kişiden fazla çalışanı bulunmadığı sürece itfaiye raporu alınması zorunlu olan yerlerden olmadığı;

k) Yönetmeliğin 5/h maddesinde yer alan ve itfaiye raporu alınması zorunlu olan iş yerlerinde, yangın tedbirlerini etkileyecek şekilde yapıda değişiklik yapılarak müstakil olarak ruhsatlandırılacak veya tali faaliyet olarak ana faaliyete eklenecek istasyonlar ya da bu yerlere konulacak olan şarj üniteleri için münferit itfaiye raporunun istenmesi gerektiği;

l) İşyeri mevzuatı kapsamında alınacak itfaiye raporlarının ve yangın tedbirlerinin esasında faaliyet icra edilecek ve ruhsata konu yerle sınırlı olarak tanzim edilmesi gerekmektedir birlikte karışık kullanım amaçlı binalarda bulunan iş yerleri için kullanım sınıflarının belirlenerek sınıflandırmalara ilişkin en yüksek koruma tedbirinin bütün bina için uygulanması gerektiği;

m) Bir arada veya yan yana bulunup aynı veya farklı hizmet birimlerini ihtiva eden Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan tesislerin karayoluna bağlantısının aynı geçiş yolu ile sağlanabileceği, bu durumda olan elektrikli araç şarj istasyonlarının ruhsatlandırılmasında söz konusu tesisler için alınmış geçiş yolu izin belgesinin esas alınabileceği;

n) Hâlihazırda geçiş yolu izin belgesi bulunan Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan tesislerde açılacak elektrikli araç şarj istasyonlarının veya buralara konulacak araç şarj ünitelerinin ruhsatlandırılmasında veya izin verilmesinde söz konusu için alınmış geçiş yolu izin belgesinin esas alınabileceği;

o) Karayolları Kenarında Yapılacak ve Açılacak Tesisler Hakkında Yönetmelik kapsamında yer alan tesisler bünyesindeki araç şarj ünitelerinin yerlerinin, buralarda bırakılacak araçlar nedeniyle, taşıt yolunda görüş mesafesini azaltacak şekilde belirlenemeyeceği;

ö) Faaliyet konularıyla ilgili bu Yönetmelik kapsamı dışındaki mevzuat hükümlerine uygunluğunun işletmecinin sorumluluğunda olduğu; Değerlendirilmektedir.

Konunun İliniz dâhilindeki tüm yetkili idarelere (OSB'ler dâhil) duyurulması ve uygulamanın yukarıda açıklandığı şekilde yürütülmesi hususunda bilgilerinizi ve gereğini arz ve rica ederim.

**Hasan SUVER**  
**Bakan a.**  
**Bakan Yardımcısı**

<b>Yayınlayan İdare</b>	Hazine ve Maliye Bakanlığı Kamu Mali Yönetim ve Dönüşüm Genel Müdürlüğü		
<b>Tarihi</b>	15.04.2022	<b>Sayı</b>	58759530-125.03 -1133956
<b>Konu</b>	Yeni Konaklama Bedelleri		

.....

15/04/2022 tarihli ve 31810 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 8/4/2022 tarihli ve 7394 sayılı **Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile Bazı Kanunlarda ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun** geçici 2 nci maddesinin birinci fıkrasında; "Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih ile 31/12/2022 tarihleri arasında, 17/12/2021 tarihli ve 7344 sayılı 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanununa ekli (H) işaretli cetvelin "1-Yurt İçinde Verilecek Gündelikler (Madde: 33)" başlıklı bölümünün dipnot kısmında yer alan "%50 artırımlı miktarı" ibareleri "%180 artırımlı miktarı" şeklinde, "%50'si" ibaresi "%95'i" şeklinde, "%40'ı" ibaresi "%75'i" şeklinde uygulanır." hükmü yer almakta olup söz konusu madde yayım tarihi olan 15/4/2022 tarihi itibariyle yürürlüğe girmiştir.

Bu itibarla, söz konusu hükme istinaden 15/04/2022 ile 31/12/2022 tarihleri arasında (bu tarihler dahil) yapılacak konaklama bedelinin ödenmesinde bahse konu maddeyle artırılan yeni oranların dikkate alınması hususunda bağlı, ilgili ve ilişkili birimler de dahil olmak üzere tüm birimlerinizin bilgilendirilmesini arz/rica ederim.,

**Yunus ELİTAŞ**  
**Bakan a.**  
**Bakan Yardımcısı**

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü		
<b>Tarihi</b>	26.04.2022	<b>Sayı</b>	97208366-010.99-3545848
<b>Konu</b>	Kamu Konutlarının Satış Gelirleri		

### GENELGE

(2022/10)

*Bilindiği üzere; 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 4 üncü maddesinin beş ilâ onbirinci fıkralarında, kamu konutlarının ekonomiye kazandırılmasına ilişkin yasal düzenlemelere yer verilmiş buna ilişkin usul ve esaslar da 385 Sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliğinde düzenlenmiştir.*

*4706 sayılı Kanunun unun 4 üncü maddesinin;*

*Beşinci fıkrasında, "kamu konutlarının ekonomiye kazandırılmasına ilişkin her türlü iş ve işlemin yürütülmesinde mahalli idarelere ait konutlar için ilgili idarelerin, diğerleri için Bakanlığımızın yetkili olduğu" yönünde,*

*Yedinci fıkrasında, "Taşınmazların satışından elde edilen gelirlerin, genel bütçeli idarelerde ilgili idarenin merkez muhasebe birimi hesaplarına aktarılacağı ve özel gelir kayde-*

dileceği, özel bütçeli idarelerde bu gelirlerin muhasebe birimi hesaplarına aktarılarak bütçelerine gelir olarak kaydedileceği, diğer kamu idarelerinde ise, elde edilen gelirlerin kendi mevzuatına göre muhasebe birimi hesaplarına aktarılarak bütçelerine gelir olarak kaydedileceği" yönünde,

*düzenlemelere yer verilmiştir.*

*385 sıra Sayılı Milli Emlak Genel Tebliğinin;*

12 inci maddesinin ikinci fıkrasında; "Kamu konutlarının satış işlemleri sırasında yapılan masraflara esas olmak üzere, bu konutların satış bedelinin yüzde beşinin genel bütçenin "lojman satış geliri" hesabına gelir olarak kaydedileceği ve birinci fıkrada kapsamında aktarılacak gelirlerden düşüleceği" yönünde,

13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında ise; "bu Tebliğ kapsamındaki kamu konutlarının satışından elde edilen gelirlerden, Kanunun 5 inci maddesinin beşinci fıkrası kapsamında belediyelere ve il özel idarelerine pay verilemeyeceği, " yönünde

*düzenlemelere yer verilmiştir.*

*Ancak, 15/4/2022 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan 7394 Sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi Ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun İle Bazı Kanunlarda Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile 4706 sayılı Kanuna eklenen geçici 29 uncu maddede; mahalli idarelere ve sosyal güvenlik kurumlarına ait konutların satışından elde edilen gelirler hariç olmak üzere, 4706 sayılı Kanunun 4 üncü maddesi kapsamında 2022 ve 2023 yıllarında ihalesi yapılan kamu konutları satışından elde edilen gelirlerin genel bütçeye gelir kaydedileceği hüküm altına alınmıştır.*

*Buna göre; 4706 sayılı Kanunun geçici 29 uncu maddesi çerçevesince, mahalli idareler ve sosyal güvenlik kurumlarına ait konutların satışından elde edilen gelirler hariç olmak üzere Bakanlığımız tarafından 2022 ve 2023 yıllarında ihalesi yapılan/yapılacak kamu konutlarına ilişkin işlemlerin aşağıda belirtildiği şekilde yürütülmesi gerekmektedir.*

#### **Kanunun yürürlüğe girdiği 15 Nisan 2022 tarihinden önce ihalesi yapılanlar;**

1 Ocak 2022 - 15 Nisan 2022 tarihleri arasında ihalesi yapılan kamu konutlarından 15 Nisan 2022 tarihinden önce tahsil edilerek ilgili idarelere aktarılan satış gelirleri hakkında herhangi bir işlem tesis edilmemesi,

Söz konusu ihalelere ilişkin 15 Nisan 2022 tarihi itibarıyla tahakkuk ve tahsil edilmiş satış gelirleri ile bu ihalelere ilişkin müteakip taksitlerin genel bütçeye (06.1.1.01. Lojman Satış Gelirleri hesap koduna) kamu konutları satış geliri olarak kaydedilmesi,

#### **Kanunun yürürlüğe girdiği 15 Nisan 2022 tarihinden sonra ihalesi yapılanlar;**

15 Nisan 2022 tarihinden sonra 2022 ve 2023 yıllarında ihalesi yapılan kamu konutlarından sonraki yıllarda tahsil edilecek taksit tutarları dahil olmak üzere elde edilen/edilecek tüm gelirlerin genel bütçeye (06.1.1.01. Lojman Satış Gelirleri hesap koduna) kamu konutları satış geliri olarak kaydedilmesi,

*hususlarında bilgilerini ve gereğini rica ederim.*

**Murat KURUM**  
**Bakan**

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Milli Emlak Genel Müdürlüğü		
<b>Y. Tarihi</b>	26.04.2022	<b>Sayısı</b>	97208366-010.99-3545854
<b>Konu</b>	Satış Bedellerine İndirim Uygulanması		

**GENELGE**

(2022/11)

Bilindiği üzere, 8/4/2022 tarihli ve 7934 sayılı Kanun ile 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun;

**4 üncü maddesinin ikinci fıkrasına;** “(b), (c) ve (g) bentleri kapsamında rayiç bedel üzerinden yapılan satışlarda, satış bedelinin peşin ödenmesi halinde satış bedeline yüzde yirmi indirim uygulanır.”

**5 inci maddesine ise;** “4 üncü madde kapsamında yapılan satışlar hariç olmak üzere 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 16/5/2012 tarihli ve 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanuna göre yapılan satışlarda, satış bedelinin peşin olarak ödenmesi hâlinde satış bedeline yüzde yirmi indirim uygulanır.”

hükümleri eklenmiştir.

Buna göre, 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ve 4706 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b), (c) ve (g) bentlerine göre yapılacak satışlarda;

Kanunun yürürlüğe girdiği 15 Nisan 2022 tarihinden önce ihalesi yapılanlar / satışı uygun görülenler;

15 Nisan 2022 tarihinden önce tahsil edilen peşin satış bedellerine ilişkin herhangi bir işlem tesis edilmemesi,

15 Nisan 2022 tarihi itibarıyla ödeme tarihi geçmemiş olanlardan, isteklilerin peşin ödeme talebinin olması halinde satış bedellerine yüzde yirmi indirim uygulanması,

Kanunun yürürlüğe girdiği 15 Nisan 2022 tarihinden sonra ihalesi yapılanlar / satışı uygun görülenler;

15 Nisan 2022 tarihi itibarıyla ödeme tarihi geçmemiş olanlardan, isteklilerin peşin ödeme talebinin olması halinde satış bedellerine yüzde yirmi indirim uygulanması,

Ayrıca, Kanunun yürürlüğe girdiği 15 Nisan 2022 tarihinden sonra yapılacak taşınmaz satış ihalelerinde; satış şartnamelerine ve ilan metinlerine “**satış bedelinin peşin olarak ödenmesi hâlinde satış bedeline yüzde yirmi indirim uygulanır.**” Hükmün özel hüküm olarak konulması,

hususlarında bilgilerini ve gereğini rica ederim.

**Murat KURUM****Bakan**

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü		
<b>Y. Tarihi</b>	26.04.2022	<b>Sayısı</b>	97208366-010.99-3545860
<b>Konu</b>	Suriye Uyruklulara Ait Taşınmazların Kiraya Verilmesi		

## GENELGE

(2022/12)

*Bilindiği üzere, 6/11/1967 tarihli ve 12743 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Suriye Uyruklu Özel ve Tüzel Kişilerin Hazinece El Konulan Mallarının İdaresi Hakkında Yönetmeliğin 21 inci maddesinde; "El konulun taşınır ve taşınmaz mallardan kiraya verilmesi mümkün olanlar, Hazineye ait mallar gibi 2490 sayılı Kanun hükümleri dairesinde kiraya verilmek suretiyle idare olunur. " şeklinde hüküm bulunmaktadır.*

*2886 sayılı Devlet İhale Kanununun 74 üncü maddesine dayanılarak çıkarılan 19/6/2007 tarihli ve 26557 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmeliğin;12 nci maddesinde; tarımsal amaçlı kiralamalarda ilk yıl kira bedelinin taşınmazın rayiç bedelinin yüzde birbuçluğu olduğu,*

*67 nci maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendinde de, tarım arazilerinin Kanunun 57 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre pazarlıkla kiraya verilebileceği, düzenlenmiştir.*

*Buna göre; Suriye uyruklu özel ve tüzel kişilere ait olup, Hazine tarafından el konulan taşınmazların;*

*a. 31/12/2019 tarihinden önce en az üç yıl süreyle ve halen tarımsal amaçlı kullanıcılarına, ilk yıl kira bedeli taşınmazın rayiç bedelinin yüzde birbuçluğu üzerinden, üç yıl süreyle ve 2886 sayılı Kanunun 51 inci maddesinin birinci fıkrasının (g) bendine göre pazarlıkla kiraya verilmesi,*

*b. İkinci ve izleyen yıllar kira bedellerinin kanuni faiz oranında arttırılarak tespit edilmesi,*

*c. Tarımsal amaçlı kullanımın belirlenmesinde; tespit tutanağı, ecrimisil ihbarnamesi, ecrimisil tahsilat makbuzları, mahkeme kayıtları, kamu kurum ve kuruluşlarının yazıları, kadastro veya tapulama kayıtları, varsa hava fotoğrafları, tapu kütüğünde yer alan şerh, belirtmeler vb. birbirini doğrulayan bilgi veya belgelerin dikkate alınması,*

*d. İlk yıl için kira bedelinin dörtte birinin onbeş gün içinde peşin olarak, kalanının üçer aylık dönemler hâlinde üç eşit taksitle, müteakip yıllar kira bedellerinin ise, üçer aylık dönemler hâlinde dört eşit taksitle ödenmesi, peşinatın dışında kalan kira bedellerinin, aynı yıl kira dönemi içinde olmak kaydıyla, dönemin son ayında ve tek seferde ödenebilmesi,*

*e. Bu Genelgede hüküm bulunmayan hallerde; Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmelik ve Suriye Uyruklu Özel ve Tüzel Kişilerin Hazinece el Konulan Mallarının İdaresi Hakkında Yönetmelik hükümlerinin kıyasen uygulanması,*

*hususlarında bilgilerini ve gereğini rica ederim.*

**Murat KURUM**  
**Bakan**



# GÖRÜŞLER



<b>Yayımlayan İdare</b>	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü		
<b>Y. Tarihi</b>	19.01.2022	<b>Sayısı</b>	71188846/622.02/2744393
<b>Konu</b>	Mezbahaların ruhsatlandırılmasında yetkili idare hk		
<b>Özet</b>	Mezbahaların Ruhsatlandırmasında Yetkili İdare		

.....

**İlgi:** ... Valiliğinin (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) ... tarihli ve ... sayılı yazısı.

İlgide kayıtlı yazı ile Bakanlığımıza iletilen ..... tarihli ve ..... sayılı yazınız ile, ... Mahallesi .... Sokakta işletilen işyerinin, İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin eki Ek-2’de yer alan B-İKİNCİ SINIF GAYRİSİHHİ MÜESSESELER listesinin 6.41 maddesinde 3 üncü sınıf kırmızı et mezbahaları olarak değerlendirildiği, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (t) bendinde de büyükşehir belediyelerinin görevleri arasında “Her çeşit toptancı hallerini ve mezbahaları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, imar plânında gösterilen yerlerde yapılacak olan özel hal ve mezbahaları ruhsatlandırmak ve denetlemek.” hükmünün yer aldığı belirtilmiş olup bu kapsamda 3 üncü sınıf kırmızı et mezbahaları olarak değerlendirilen işyerine, işyeri açma ve çalışma ruhsatı verme yetkisinin büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi ya da ilçe belediyelerinden hangisinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında olduğu hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu’nun “Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları” başlıklı 7 nci maddesinin birinci fıkrasında “Büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları şunlardır:

d) Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.

t) Her çeşit toptancı hallerini ve mezbahaları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, imar plânında gösterilen yerlerde yapılacak olan özel hal ve mezbahaları ruhsatlandırmak ve denetlemek.

...” hükmü çerçevesinde anılan görevlerin büyükşehir belediyeleri tarafından yürütüleceği belirlenmiştir.

Mezkûr Kanun’un 7 nci maddesinin üçüncü fıkrasının (c) bendinde “Sıhhî işyerlerini, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrisıhhî müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruh-

satlandırmak ve denetlemek," görevi büyükşehir ilçe belediyelerine verilmiştir.

Ayrıca İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi "Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini, büyükşehir belediyesi sınırları içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe belediyesini, belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi, organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini, endüstri bölgesi sınırları içinde Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını ve teknoloji geliştirme bölgesi yönetici şirketi ile bölgede yer alan AR-GE ve tasarım faaliyeti içinde bulunan firmalar için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı il müdürlüklerini," ve (t) bendi "İşyeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobilyeleri" hükmünü,

6 ncı maddesinin birinci fıkrası "Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır." ve üçüncü fıkrası "İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2'de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur." hükmünü,

Ek-2'de yer alan "BİRİNCİSINIF GAYRİSİHHİ MÜESSESELER" başlıklı bölümünün "6-GIDA MADDELERİ, İÇKİLER, YEMLER VE TARIMSAL ÜRÜNLER SANAYİİ" başlıklı alt bölümü

6.4- Kırmızı et kombina ve 1 inci ve 2 nci sınıf mezbahalar ile kanatlı et kombina ve kesimhaneler,

." hükmünü,

"İKİNCİ SINIF GAYRİSİHHİ MÜESSESELER" başlıklı bölümünün "6-GIDA MADDELERİ, İÇKİLER, YEMLER VE TARIMSAL ÜRÜNLER SANAYİİ" başlıklı alt bölümü

6.41- 3 üncü sınıf kırmızı et mezbahaları.

..." hükmünü amirdir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinde, 5216 sayılı Kanun uyarınca büyükşehir sınırları içinde her çeşit mezbahaları yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek, imar plânında gösterilen yerlerde yapılacak olan mezbahaları ruhsatlandırmak ve denetlemek görevinin büyükşehir belediyesinde olduğu değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

**Bakan a.**  
**Genel Müdür**

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı - Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü		
<b>Y. Tarihi</b>	09.02.2022	<b>Sayısı</b>	E-14399437-622.02-2839733
<b>Konu</b>	Deprem Sebebiyle Hasarlı Binalara Ait Emlak Vergisi Hk.		
<b>Özet</b>	Deprem sebebiyle hasarlı binalardan emlak vergisinin hangi şartlarda alınıp alınmayacağı hk.		

.....

**İlgi:** Belediye Başkanlığının 04.01.2022 tarihli ve 67717 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile 30 Ekim 2020 tarihinde meydana gelen 6,9 büyüklüğündeki depremde orta hasarlı olan ve kullanılmamasına rağmen yıkımı gerçekleştirilmeyen veya güçlendirme işlemi yapılan binalarla ilgili olarak emlak vergisi muafiyetinin uygulanıp uygulanmayacağı, hasarlı olan binaların yıkım işleminden itibaren 2 yıl süre içerisinde inşası tamamlanmayan taşınmazlardan bina veya arsa vergisinin ne kadar süre ile alınıp alınmayacağı konusunda tereddüte düşüldüğü belirtilerek konu hakkında Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu'nun;

*"Mevzu" başlıklı 1 inci maddesinde "Türkiye sınırları içinde bulunan binalar bu kanun hükümlerine göre Bina Vergisine tabidir."* hükmü,

*"Geçici muafıklar" başlıklı 5 inci maddesinde "...*

*c) Deprem, su basması, yangın gibi tabii afetler sebebiyle binaları yanan, yıkılan veya kullanılmaz hale gelen veya yangın, su baskını, yer kayması, kaya düşmesi, çığ ve benzeri (Deprem hariç) afetlerle zarar görmesi muhtemel yerlerdeki binaların vergi mükellefleri tarafından afetin vukubulduğu veya afete maruz bulunduğu yetkili kuruluşça tebliği tarihinden itibaren en geç 5 yıl içinde afetin vukubulduğu yerde veya kamu kuruluşlarınca gösterilen yerlerde inşa edilen binalar inşalarının sona erdiği yılı, kamu kuruluşlarınca ilgili kanunlarına göre inşa olunup hak sahiplerine teslim edilen binalar devredildikleri yılı takibeden bütçe yılından itibaren 10 yıl süre ile geçici muafiyetten faydalandırılır. (Bu halde, bu maddenin (a) fıkrası hükmü uygulanmaz.)*

*Şu kadar ki, kamu kuruluşlarınca afet bölgesi olduğu nedeniyle inşaat yasağı konulan yerlerde yapılan binalar için bu muafiyet uygulanmaz.*

*Muafiyetten faydalanacak mükellefler, İmar ve İskan Bakanlığından veya bu Bakanlığın yetkili kıldığı kuruluşlardan afete maruz kaldıklarına dair alacakları bir belgeyi vergi dairesine ibraz etmeye mecburdurlar.*

*Yukarda (a), (b), (c) ve (d) fıkralarında yazılı muafiyetlerden istifade için, mezkür fıkralarda yazılı hallerin vukuunda, keyfiyetin bütçe yılı içinde ilgili vergi dairesine bildirilmesi şarttır. Ancak, bu olaylar bütçe yılının son üç ayı içinde vukubulduğu takdirde bildirim, olayın vukubulduğu tarihten itibaren üç ay içinde yapılır.*

*Süresinde bildirimde bulunulmazsa muafiyet, bildirim yapıldığı yılı takibeden bütçe yılından muteber olur. Bu takdirde bildirim yapıldığı bütçe yılının sonuna kadar geçen yıllara ait muafiyet hakkı düşer. (Köylerdeki inşaat için bildirimde bulunulmaz.) " hükmü,*

*"Mükellefiyetin başlaması ve bitmesi" başlıklı 9 uncu maddesinde "(Değişik birinci fıkra: 3/4/2002-4751/2 md.) Bina vergisi mükellefiyeti;*

a) 33 üncü maddenin (1) ilâ (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vuku bulunduğu, aynı maddenin (8) numaralı fıkrasında yazılı halde ise bu duruma bağlı olarak takdir işleminin yapıldığı tarihi,

b) Dört yılda bir yapılan takdir işlemlerinde takdir işleminin yapıldığı tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

Takip eden bütçe yılından itibaren başlar.

Yanan, yıkılan, tamamen kullanılmaz hale gelen veya vergiye tabi iken muaflık şartlarını kazanan binalardan dolayı mükellefiyet, bu olayların vukubulduğu tarihi takibeden taksitten itibaren sona erer.

Oturulması ve kullanılması kanunların verdiği yetkiye dayanılarak yasak edilen binaların vergileri, mükelleflerce keyfiyetin vergi dairesine bildirilmesi veya vergi dairesince re'sen tespit edilmesi üzerine, bu olayların vukua geldiği tarihlerden sonra gelen taksitlerden itibaren, bu hallerin devam ettiği sürece alınmaz.” **hükmü,**

“Mükellefiyetin başlaması ve bitmesi” başlıklı 19 uncu maddesinde “(Değişik: 19/7/1972 -1610/12 md.)

Arazi vergisi mükellefiyeti;

a) 33 üncü maddenin (1) ilâ (7) numaralı fıkralarında yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde bu değişikliklerin vuku bulunduğu tarihi, aynı maddenin (8) numaralı fıkrasında yazılı halde ise bu duruma bağlı olarak takdir işleminin yapıldığı tarihi,

b) Dört yılda bir yapılan takdir işlemlerinde takdir işleminin yapıldığı tarihi,

c) Muafiyetin sukut ettiği tarihi,

Takip eden bütçe yılından itibaren başlar.

Vergiye tabi iken muaflık şartlarını kazanan araziden dolayı mükellefiyet, bu olayın vukubulduğu tarihi takibeden taksitten itibaren sona erer.

Kanunların verdiği yetkiye dayanılarak tasarrufu yasak edilen arazinin vergisi, mükelleflerce keyfiyetin vergi dairesine bildirilmesi veya vergi dairesince re'sen tespit edilmesi üzerine yasaklama tarihini izliyen taksitlerden itibaren bu hallerin devam ettiği sürece alınmaz.

Deprem, su basması, yangın gibi tabii afetler sebebiyle yanan, yıkılan binaların arsalarına ait vergiler, bu olayların vukua geldiği tarihleri takibeden bütçe yılından itibaren iki yıl süre ile alınmaz.

Üzerine bina yapılan arsanın Arazi Vergisi mükellefiyeti, inşaatın bittiği yılı takibeden bütçe yılından itibaren sona erer.” hükmü,

“Bildirim verme ve süresi” başlıklı 23 üncü maddesinde “(Değişik: 3/4/2002-4751/2 md.)

Bu Kanunun 33 üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden nedenlerin bulunması halinde (geçici ve daimi muafiyetten faydalanılması hali dahil) emlak vergisi bildirim verilmesi zorunludur. Devlete ait arazi için bildirim verilmez.

Bildirimler;

a) Yeni inşa edilen binalar için, inşaatın sona erdiği veya inşaatın sona ermesinden evvel kısmen kullanılmaya başlanmış ise her kısmın kullanılmasına başlandığı bütçe yılı içerisinde,

*b) Bu Kanununun 33 üncü maddesinde (8 numaralı fıkra hariç) yazılı vergi değerini tadil eden sebeplerin doğması halinde, değişikliğin vuku bulunduğu bütçe yılı içerisinde,*

*Emlâkın bulunduğu yerdeki ilgili belediyeye verilir.*

*Yukarıdaki fıkralarda yazılı haller bütçe yılının son üç ayı içinde vuku bulunduğu takdirde bildirim, olayın vuku bulunduğu tarihten itibaren üç ay içinde verilir. Elbirliği mülkiyetinde mükellefler müşterek imzalı bir bildirim verebilecekleri gibi, münferiden de bildirim verebilirler. Paylı mülkiyet halinde ise bildirim münferiden verilir.*

*..." hükmü,*

*"Vergi değerini tadil eden sebepler" başlıklı 33 üncü maddesinde "Vergi değerini tadil eden sebepler aşağıda gösterilmiştir:*

*2. (Değişik : 17/7/1972 - 1610/23 md.) Bir binanın yanması, yıkılması suretiyle veya sair sebeplerle tamamen veya kısmen harabolması veya binada mevcut asansör veya kalorifer tesislerinin kısmen veya tamamen kaldırılması;*

*..." hükmü yer almaktadır.*

*(Hazine) ve Maliye Bakanlığı Gelirler Genel Müdürlüğü (Gelir İdaresi Başkanlığı) nün 07.04.2000 tarihli ve B.07.0.GEL.0.66/6685-4245/15904 sayılı yazısında "...*

*1- 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 9 uncu maddesinin ikinci fıkrasında, "Yanan, yıkılan tamamen kullanılmaz hale gelen ... binalardan dolayı mükellefiyet, bu olayların vuku bulunduğu tarihi takip eden taksitten itibaren sona erer..." hükmüne yer verilmiş, aynı maddenin üçüncü fıkrasında da, oturulması ve kullanılması kanunların verdiği yetkiye dayanılarak yasak edilen binaların vergilerinin, mükelleflerce, keyfiyetin vergi dairesine bildirilmesi veya vergi dairesince re'sen tespit edilmesi üzerine, bu olayların vukua geldiği tarihlerden sonra gelen taksitlerden itibaren, bu hallerin devam ettiği sürece alınmayacağı belirtilmiştir.*

*Konu hakkında 26 Seri No.lu Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliğinin 5 numaralı bölümünde gerekli açıklama yapılmıştır.*

*Söz konusu tebliğde de açıklandığı üzere, 17 Ağustos 1999 tarihinde Marmara Bölgesi ve civarında meydana gelen deprem nedeniyle yıkılan, yanan veya tamamen kullanılmaz hale gelen binalardan dolayı mükellefiyet, bu olayın meydana geldiği tarihi takip eden taksitten itibaren sona erecektir. Dolayısıyla, Belediyesi ve mücavir alan sınırları içinde bulunan söz konusu binalardan dolayı daha önce bina vergisi mükellefiyeti bulunanlar, bu verginin 1999 yılı ikinci taksitini ödemeyeceklerdir.*

*Binaların yıkılması, yanması veya tamamen kullanılamaz hale gelmesi nedeniyle bu binaların bina vergisi mükellefiyeti sona erecektir. Ancak, bu binalar arsa vasfını kazanacaklardır. Bu durum, 33 üncü maddeye göre vergi değerini tadil eden sebeplerden olup mükellefler, arsalarının bulunduğu belediyeye 1999 yılı sonuna kadar arsa vergisi beyannamesi vereceklerdir. (Mücbir sebeplere ilişkin hükümler saklıdır.)*

*Ancak, Emlak Vergisi Kanununun 19 uncu maddesine göre deprem sonucu yıkılan, yanan veya tamamen kullanılamaz hale gelen binaların arsalarına ait vergilerin, bu olayların meydana geldiği 1999 yılını takip eden bütçe yılından itibaren iki yıl süreyle (2000 ve 2001 yıllarında) ödenmesi söz konusu olmayacaktır.*

*Ayrıca, hasarlı olup oturulması ve kullanılması kanunların verdiği yetkiye dayanılarak yasak edilen binalar var ise bu binaların vergileri de mükelleflerce keyfiyetin vergi dairesine*

*bildirilmesi veya vergi dairesince re'sen tespit edilmesi üzerine, bu olayların meydana geldiği tarihten sonra gelen taksitlerden itibaren, yasaklama halinin devam ettiği sürece alınmaması gerekmektedir.*

*Orta hasarlı olup oturulması ve kullanılması konusunda idarece yasaklama olmamasına rağmen mükelleflerçe geçici bir süre kullanılmayan, dolayısıyla mevcut hasarların tamirinden sonra kullanılması mümkün olan binalara ait emlak vergisinin ise ödeneceği tabidir.*

...” denilmektedir.

Yukarıda belirtilen hükümlerin değerlendirilmesinde;

1- Deprem nedeniyle yıkılan, yanan veya tamamen kullanılmaz hale gelen ve kanunların verdiği yetkiye dayanılarak yasak edilen binalardan dolayı mükellefiyetin bu olayın meydana geldiği tarihi takip eden taksitten itibaren sona ereceği, dolayısıyla idareniz sınırları içinde bulunan söz konusu binalardan daha önce bina vergisi mükellefiyeti bulunanların bu verginin 2020 yılı ikinci taksitini ödemeyecekleri, bu hallerin devam ettiği sürece de alınmayacağı,

2- Hasarlı binaların yıkılması sonucu bu binaların bina vergisi mükellefiyetinin sona ereceği ve bu binaların arsa vasfını kazanacağı, bu durum Emlak Vergisi Kanunu'nun 33 üncü maddesine göre vergi değerini tadil eden sebeplerden olup mükelleflerin mücbir sebeplere ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla belediyenize olayın meydana geldiği tarihten itibaren süresi içerisinde arsa vergisi bildiriminde bulunmaları gerektiği,

3- Deprem sonucu yıkılan, yanan veya tamamen kullanılamaz hale gelen binaların arsalarına ait vergilerin, bu olayların meydana geldiği 2020 yılını takip eden bütçe yılından itibaren iki yıl süreyle (2021 ve 2022 yıllarında) ödenmeyeceği,

4- Oturulması ve kullanılması konusunda idarece yasaklama olmayan orta hasarlı binaların mevcut hasarlarının tamirinden sonra kullanılması halinde bina vergisinin ödenmesi gerektiği,

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

**Bakan a.**

**Genel Müdür**

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü		
<b>Y. Tarihi</b>	07.02.2022	<b>Sayısı</b>	14399437-622.02-2658649
<b>Konu</b>	Taksi durağı hk.		
<b>Özet</b>	Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçinde Taksi Durağını ve Yazıhanesini Ruhsatlandırma Yetkisinin Büyükşehir Belediyelerinde Olduğu Hk.		

.....

**İlgi:** a) ... Valiliğinin (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) ... tarihli ve ... sayılı yazısı.

b) ... Belediye Başkanlığının ... tarihli ve ... sayılı yazısı.

c) ... Belediye Başkanlığının ... tarihli ve ... sayılı yazısı.

d) ... Valiliğinin (Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği İl Müdürlüğü) ... tarihli ve ... sayılı yazısı.

İlgi (a), (b), (c) ve (d) yazılar ile ekleri incelenmiş olup söz konusu yazılar ile, “Taksi Durağı” işletmeciliği faaliyet konulu işyerlerinin ruhsatlandırma, denetleme ve ruhsata dair diğer işlemleri gerçekleştirme yetkisinin büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi ya da ilçe belediyelerinden hangisinin görev, yetki ve sorumlulukları arasında olduğu hususunda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği gibi 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun büyükşehir belediyesinin görev, yetki ve sorumlulukları ile ilgili 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (d) bendi “Büyükşehir belediyesi tarafından yapılan veya işletilen alanlardaki işyerlerine büyükşehir belediyesinin sorumluluğunda bulunan alanlarda işletilecek yerlere ruhsat vermek ve denetlemek.”, (f) bendi “Büyükşehir ulaşım ana plânını yapmak veya yaptırmak ve uygulamak; ulaşım ve toplu taşıma hizmetlerini plânlamak ve koordinasyonu sağlamak; kara, deniz, su ve demiryolu üzerinde işletilen her türlü servis ve toplu taşıma araçları ile taksi sayılarını, bilet ücret ve tarifelerini, zaman ve güzergâhlarını belirlemek; durak yerleri ile karayolu, yol, cadde, sokak, meydan ve benzeri yerler üzerinde araç park yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek; kanunların belediyelere verdiği trafik düzenlemesinin gerektirdiği bütün işleri yürütmek.” ve (p) bendi “Büyükşehir içindeki toplu taşıma hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli tesisleri kurmak, kurdurmak, işletmek veya işletmek, büyükşehir sınırları içindeki kara ve denizde taksi ve servis araçları dahil toplu taşıma araçlarına ruhsat vermek. (Ek cümle: 16/5/2018-7144/14 md.) Büyükşehir içindeki toplu taşıma hatlarıyla ilgili olarak; şehir merkezine olan uzaklık, nüfus ve hattı kullanan sayısı kriterleri esas alınarak tespit edilecek hatlarla ilgili toplu taşıma hizmetlerinin işlettilmesine karar vermek.” hükmünü,

9 uncu maddesi “Büyükşehir içindeki kara, deniz, su, göl ve demiryolu üzerindeki her türlü taşımacılık hizmetlerinin koordinasyon içinde yürütülmesi amacıyla büyükşehir belediye başkanı ya da görevlendirdiği kişinin başkanlığında, yönetmelikle belirlenecek kamu kurum ve kuruluşları ile, Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonunun görevlendireceği ilgili odanın temsilcisinin katılacağı Ulaşım Koordinasyon Merkezi kurulur. İlçe belediye başkanları kendi belediyesini ilgilendiren konuların görüşülmesinde koordinasyon merkezlerine üye olarak katılırlar. Ulaşım Koordinasyon Merkezi toplantılarına ayrıca gündemdeki konularla ilgili üye olarak belirlenmeyen ulaşım sektörü ile ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarından ihtisas meslek odalarının temsilcileri de davet edilerek görüşleri alınır.

Bu Kanun ile büyükşehir belediyesine verilen trafik hizmetlerini plânlama, koordinasyon ve güzergâh belirlemesi ile taksi, dolmuş ve servis araçlarının durak ve araç park yerleri ile sayısının tespitine ilişkin yetkiler ile büyükşehir sınırları dahilinde il trafik komisyonunun yetkileri ulaşım koordinasyon merkezi tarafından kullanılır.

Ulaşım koordinasyon merkezi kararları, büyükşehir belediye başkanının onayı ile yürürlüğe girer.

Ulaşım koordinasyon merkezi tarafından toplu taşıma ile ilgili alınan kararlar, belediyeler ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarıyla ilgililer için bağlayıcıdır.

Koordinasyon merkezinin çalışma esas ve usulleri ile bu kurullara katılacak kamu ku-

rum ve kuruluş temsilcileri, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile İçişleri Bakanlığı tarafından müştereken çıkarılan yönetmelikle belirlenir.

Büyükşehir belediyelerine bu Kanun ile verilen görev ve yetkilerin uygulanmasında, 13.10.1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz.

...” hükmünü,

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik'in 4 üncü maddesi “...

t) (Ek:RG-9/6/2020-31150-C.K-2626/2 md.) İş yeri: Ticari, sınai, zirai veya mesleki bir faaliyetin ya da girişimin icrasına tahsis edilen veya bu faaliyetlerde kullanılan, kara ya da su üzerindeki açık veya kapalı alanda bulunan sabit ya da mobil yerleri, . “ hükmünü,

6 ncı maddesi “Yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmaz ve çalıştırılmaz. İşyerlerine bu Yönetmelikte belirtilen yetkili idareler dışında diğer kamu kurum ve kuruluşları ile ilgili meslek kuruluşları tarafından özel mevzuatına göre verilen izinler ile tescil ve benzeri işlemler bu Yönetmelik hükümlerine göre ruhsat alma mükellefiyetini ortadan kaldırmaz. İşyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan açılan işyerleri yetkili idareler tarafından kapatılır.

İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2'de yer alan durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurur. ...” hükmünü,

Aynı Yönetmeliğin ek (EK-1)'in yer alan “N- TAKSİ DURAĞI VE YAZIHANESİ, KAPALI VE AÇIK OTOPARKLAR” bölümünün “a) Taksi durağı” alt bölümü

1- En az sekiz araba park edebilecek alana sahip olacaktır.

2- İşletme yazıhanesinde bir ecza dolabı bulunacaktır.

3- Park alanın tabanı beton, asfalt gibi etrafın kirlenmesine neden olmayacak bir madde ile kaplanacak ve birikinti sular toplama rögarlarına verilecektir.

4- Yollar üzerinde bulunan duraklar trafiğe mani olmayacak şekilde tespit edilecektir.

5- Telefon ve telsiz sistemi bulunacaktır.

6- Taksi duraklarında şoförlerin isimleri ve fotoğrafları görünür şekilde asılacaktır.

7- Taksilerde şoförle ilgili kimlik bilgileri müşterinin görebileceği şekilde asılacaktır.

8- Çalışanlar, işyerinin belirlediği kıyafeti giyecektir.” hükmünü amirdir.

Yukarıda açıklanan mevzuat hükümleri çerçevesinde; büyükşehir belediyesi sınırlarında faaliyet gösterecek taksi durak yerlerini tespit etmek ve işletmek, işletmek veya kiraya vermek yetkisinin büyükşehir belediyelerinde olduğu, bu bakımdan büyükşehir belediyesi sınırları içinde taksi durağı ve yazıhanesini ruhsatlandırma yetkisinin büyükşehir belediyelerinde olduğu değerlendirilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

**Bakan a.  
Genel Müdür**

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü		
<b>Y. Tarihi</b>	09.02.2022	<b>Sayısı</b>	E-14399437-622.02-2565576
<b>Konu</b>	Ortak Hizmet Projesi Hk.		
<b>Özet</b>	Belediyelerin dernek ve vakıflarla ortak hizmet projesi yapması durumunda Valiliklerce istenecek belgeler hk.		

.....

**İlgi:** 17.12.2021 tarihli ve 2472762 sayılı yazınız.

İlgi yazı ile ..... Büyükşehir Belediyesine ait ..... ilçesi ..... Mahallesi sınırları içerisinde yer alan “Okul Binası ve Depo ve Arsası” vasıflı ... da 117 parsel numaralı taşınmazın 5393 sayılı Belediye Kanunu ile ..... Büyükşehir Belediye Meclisi'nin 25.11.2021 tarihli ve 2021/354 sayılı kararı gereğince 5 yıl süre ile Mahallesi Kültür ve Dayanışma Derneği tarafından “Kültür ve Sosyal Etkinliklerde” faaliyet gerçekleştirmek üzere ortak hizmet projesi kapsamında kullanılması planlanmakta olduğu, söz konusu dernek ile imzalanmış protokolün İdarenize gönderildiği ve 5393 sayılı Kanun'un 75 inci maddesinin (c) bendi gereğince ..... Büyükşehir Belediyesi ile Mahallesi Kültür ve Dayanışma Derneği arasında ortak hizmet projesi kapsamındaki çalışmaların yapılabilmesi için gerekli iznin verilmesi talep edildiği belirtilerek bu kapsamda ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı'nın, ..... Mahallesi Kültür ve Dayanışma Derneği ile protokolde belirtilen amaç ve kapsamda ortak hizmet projesi yürütmesinin uygun olup olmadığı, uygun olması durumunda ne tür bilgi ve belgelerin talep edileceği hususunda Bakanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlıklı 75 inci maddesinde “Belediye, belediye meclisinin kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanlarına giren konularda;

*f. Mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına ait yapım, bakım, onarım ve taşıma işlerini bedelli veya bedelsiz üstlenebilir veya bu kuruluşlar ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir ve bu amaçla gerekli kaynak aktarımında bulunabilir. Bu takdirde iş, işin yapımını üstlenen kuruluşun tâbî olduğu mevzuat hükümlerine göre sonuçlandırılır.*

*g. Mahallî idareler ile merkezî idareye ait aslî görev ve hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla gerekli aynî ihtiyaçları karşılayabilir, geçici olarak araç ve personel temin edebilir.*

*h. (Değişik: 12/11/2012-6360/19 md.) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebilir. Diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerekir.*

*i. Kendilerine ait taşınmazları, aslî görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebilir veya süresi yirmibeş yılı geçmemek üzere tahsis edebilir. Bu taşınmazlar aynı kuruluşlara kiraya da verilebilir. Bu taşınmazların, tahsis amacı dışında kullanılması hâlinde, tahsis işlemi iptal edilir. Tahsis süresi sonunda, aynı esaslara göre yeniden tahsis mümkündür.*

*Kamu kurum ve kuruluşlarına belediyeler, bağlı kuruluşları ve belediye şirketlerince devir veya tahsis edilen taşınmazlar, kamu konutu ve sosyal tesis olarak kullanılamaz.*

*(Ek fıkra: 12/11/2012-6360/19 md.) 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi ile 5253 sayılı Dernekler Kanununun 10 uncu maddesi; belediyeler, il özel idareleri, bağlı kuruluşları ve bunların üyesi oldukları birlikler ile ortağı oldukları Sayıştay denetimine tabi şirketler için uygulanmaz.*

*(Ek fıkra: 31/10/2016-KHK-678/11 md.; Aynen kabul: 1/2/2018-7071/11 md.) Afet, kitlesel göç ve teröre maruz kalan yerleşim birimlerinin belediyeleri (...)(3) vali veya belediye başkanı, aksayan belediye hizmetinin başka bir belediye tarafından yerine getirilmesini talep edebilir. Yardım istenilen belediye, meclis kararına gerek olmaksızın İçişleri Bakanının izniyle bu talebi yerine getirebilir.” hükmü yer almaktadır.*

Sayıştay Başkanlığının 2020 Yılına ait bir Sayıştay Düzenlilik Denetim Raporunda “... Yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri gereği, belediyeler kendi mülkiyetindeki taşınmazları, sadece asli görev ve hizmetlerinde kullanmak üzere mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına tahsis edebilmektedir.

*Bununla birlikte 02.02.2018 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 16.10.2017 T. 2017/1 E., 5415/1 K. sayılı Sayıştay Genel Kurulu İçtihadı Birleştirme Kararına göre; belediyeler, ancak mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla belediye meclislerinin bu konuya ilişkin alacakları kararla ve sadece mahallî idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına taşınmaz tahsis edebileceklerdir.*

*Belediye tarafından bahsi geçen taşınmaz tahsislerinin ortak projesi kapsamında dernek ve vakıflara yapıldığı bildirilmişse de ortak hizmet projesi belediyenin görev ve sorumluluk alanı içerisindeki somut bir konuya ilişkin olmalıdır. Dernek ve vakıflara belediye taşınmazlarının uzun süre kullandırılması ortak hizmet projesi değil tahsis niteliğindedir. **Dolayısıyla ortak hizmet projesi adı altında da olsa dernek ve vakıflara taşınmaz tahsisi yapılamaz.** Kaldı ki ortak hizmet projesi yapılması ile sadece kamu idareleri ile mahalli idarelere taşınmaz tahsisi yapılabileceği aynı maddede düzenlenmiş ve açık bir şekilde kamu idareleri ile mahalli idareler dışında hiçbir gerçek ya da tüzel kişiye taşınmaz tahsisi yapılamayacağı belirtilmiştir.*

*Bu itibarla, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri ve Sayıştay Genel Kurulu İçtihadı Birleştirme Kararı çerçevesinde tahsisli taşınmazların mevzuata uygun hale getirilmesi gerekmektedir.” denilmektedir.*

Sayıştay 3. Dairesinin 27.05.2021 tutanak tarihli ve 383 K., 203 sayılı ilamında “..

*Mevzuat hükümlerinden ve açıklamalardan anlaşılacağı üzere ortak hizmet projesi ile yardım birbirinden farklı kavramlar olup, ortak hizmet projesinde belediye ve dernek, gerçekleştirilecek hizmette iş bölümü yapmalıdırlar ve belli şartların sağlanması gerekmektedir. Yardım ise tek taraflı olup karşılıksızdır. Dolayısıyla belediyelerin ortak hizmet projeleri dışında dernek, vakıf, birlik ve benzeri kuruluşlara yardım suretiyle katkı sağlaması mümkün değildir.*

*...” denilmekte olup yine Sayıştay 4. Dairesinin 10.12.2019 tutanak tarihli ve 213 K., 29 sayılı ilamında “**TAŞINMAZ TAHSİSİ** ..... Belediyesi tarafından kiralanan ve kira bedeli Belediye bütçesinden ödenen taşınmazın, ..... Derneğin kullanımına verildiği görülmüştür.*

*Buna göre, 5393 sayılı Kanunun 75’inci maddesi gereği belediyelerin, dernek ve vakıflar ile yalnızca kendi görev ve sorumluluk alanına giren konularda ortak hizmet projesi gerçekleştirebilmeleri imkanı bulunmakta olup, anılan taraflar arasında yürütülen herhangi bir ortak hizmet projesi de bulunmamaktadır.*

*Sorumluların savunmalarında beyan ettikleri gibi taşınmazın kullanımının ..... Kaymakamlığına verilmiş olması, yapılan işlemin niteliğini değiştirmemektedir. Şöyle ki, kiralama yapmak suretiyle edinilen taşınmazın derneğin kullanımına verilmesiyle derneğe mali destek sağlanmış olmaktadır. Yapılan kira sözleşmesinde kiralanan taşınmazın Derneği için kullanılacağı açıkça belirtilmekte olup, anılan dernek ile 5393 sayılı Kanun'un 75'inci maddesi kapsamında mütalaa edilebilecek bir hizmet projesi de bulunmamaktadır.*

*Bu itibarla ..... Belediyesi tarafından kiralanan taşınmazın ..... Derneğine tahsis edilerek kira bedelinin bütçeden ödenmesi sonucu neden oluşan kamu zararı tutarı ..... TL 'nin sorumlularına ortaklaşa ve zincirleme 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nun 53'üncü maddesi gereğince işleyecek faizleri ile birlikte ödettirilmesine, ..." karar verilmiştir.*

Yukarıda belirtilen hükümlerinin değerlendirilmesinde, belediyeler belediye meclisinin kararı üzerine görev ve sorumluluk alanlarına giren mahalli müşterek nitelikteki somut bir konuda ve iş bölümü çerçevesinde yapacağı anlaşmaya uygun olarak kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkarlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği, diğer dernek ve vakıflar ile gerçekleştirilecek ve taşınmaz tahsisi konusunu içermeyen ortak hizmet projeleri için mahallin en büyük mülki idare amirinin izninin alınması gerektiği, Büyükşehir Belediyesi ile Mahallesi Kültür ve Dayanışma Derneği arasında yapılacak ortak hizmet projesinin yürütülüp yürütülemeyeceği konusu Valiliğiniz takdirinde olup konuya ilişkin hangi bilgi ve belgelerin isteneceği hususunun da işin mahiyetine göre Valiliğinizce değerlendirilmesi gerektiği mütalaa edilmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

**Bakan a.**  
**Genel Müdür**

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü		
<b>Y. Tarihi</b>	09.02.2022	<b>Sayısı</b>	E-14399437-622.02-2915284
<b>Konu</b>	Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Hk.		
<b>Özet</b>	Belediyelerin personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımlarını yapabileceği şirketler hk.		

.....

**İlgi:** a) İçişleri Bakanlığı Hukuk Hizmetleri Genel Genel Müdürlüğü'nün 26.01.2022 tarihli ve 33141 sayılı yazısı.

b) Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 23.11.2021 tarihli ve 136641 sayılı yazısı.

c) Kamu İhale Kurumu Düzenleme Dairesinin Başkanlığı'nın 19.11.2021 tarihli ve 20034 sayılı yazısı.

d) Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 03.11.2021 tarihli ve 126998 sayılı yazısı.

İlgi yazılar ile belediyelerin bünyelerinde faaliyet gösteren şirketler tarafından başka belediyelere verilen 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendinde belirtilen personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlere ilişkin olarak uygulanması gereken katma değer vergisi (KDV) oranı konusunda tereddüt hâsıl olduğundan Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Bilindiği üzere 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 127 nci maddesiyle 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye eklenen geçici 23 ve geçici 24 üncü maddelerine dayanılarak, Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alımı Sözleşmeleri Kapsamında Çalıştırılmakta Olan İşçilerin Sürekli İşçi Kadrolarına veya Mahalli İdare Şirketlerinde İşçi Statüsüne Geçirilmesine İlişkin 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 23 ve geçici 24 üncü maddelerinin Uygulanmasına Dair Usul ve Esaslar hazırlanarak 01/01/2018 tarihli ve 30288 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

*Ayrıca, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 20 nci maddesinde "İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetleri 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait ve halen bu kapsamda hizmet alımı yaptığı mevcut şirketlerinden birine, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebilir.*

*Bu madde kapsamındaki şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırları, ilk defa alınacak işçilere ilişkin belirlenecek ölçütleri esas alarak yıllık sınırlamaları ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaları izlemeye ilişkin usul ve esasları belirlemeye Cumhurbaşkanlığı yetkilidir." hükmü yer almakta olup söz konusu hüküm çerçevesinde İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar 28/04/2018 tarihli ve 30405 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.*

Söz konusu Usul ve Esasların "Amaç ve kapsam" başlıklı 1 inci maddesinde; "Bu Usul ve Esasların amacı; 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 20 nci maddesi kapsamındaki şirketlerde işçilerin işe alımı, işçilere ilişkin personel giderlerinin toplam giderler içindeki payına ilişkin üst sınırları, ilk defa alınacak işçilere ilişkin belirlenecek ölçütleri esas alarak yıllık sınırlamaları ve bu kapsamdaki alımlar ile harcamaları izlemeye ilişkin usul ve esasları belirlemektir." hükmü, "Hizmetlerin Gördürülmesi" başlıklı 6 ncı maddesinde "(1) İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 22 nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait şirketlere gördürebilir.

**a)** Belediye veya bağlı kuruluşlarından birinin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlerden; aynı belediye veya bağlı kuruluşları tarafından da ortaklık oranlarına bakılmaksızın doğrudan hizmet alımı yapılması mümkündür.

**b)** Bu kapsamda yapılacak personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerin bedelinin tespitinde, Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin yaklaşık maliyetin tespitine ilişkin

hükümlerine uyulması zorunludur. Bu Usul ve Esaslarda düzenlenmeyen hususlarda Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği eki Hizmet İşleri Genel Şartnamesi ve ilgili diğer mevzuat hükümleri uygulanır.

c) Bu kapsamdaki hizmet alımlarında taraflar arasında sözleşme imzalanması zorunludur." hükmü ile "Uygulamaya ilişkin esaslar" başlıklı 10 uncu maddesinde "(1) Bu Usul ve Esasların uygulanmasına ilişkin tereddütleri gidermeye ve uygulamayı yönlendirmeye İçişleri Bakanlığı yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi "1) 5018 sayılı Kanuna ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde yer alan kamu idareleri (MİT Müsteşarlığı hariç) ile bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye ekli (I) sayılı listede yer alan idarelerin merkez ve taşra teşkilatları, il özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası il özel idareleri, belediyeler ve bağlı kuruluşlarına ait şirketler; merkezi yönetim, sosyal güvenlik kurumu, fon, kefalet sandığı, yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, gençlik hizmetleri ve spor il müdürlüğü, mahalli idare ve şirket bütçelerinden veya döner sermaye bütçelerinden, anılan liste kapsamındaki diğer idareler için ise kendi bütçelerinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamaz ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümleri uygulanmaz.

2) Bu bendin uygulanmasında personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı; bu Kanun ve diğer mevzuattaki hükümler uyarınca ihale konusu işte çalıştırılacak personel sayısının ihale dokümanında belirlendiği, bu personelin çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı, yaklaşık maliyetinin en az %70'lik kısmının asgari işçilik maliyeti ile varsa aynı yemek ve yol giderleri dahil işçilik giderinden oluştuğu ve niteliği gereği süreklilik arz eden işlere ilişkin hizmet alımlarını ifade eder. Mahalli idare veya şirketlerinin bütçelerinden yapılan, yıl boyunca devam eden, niteliği gereği süreklilik arz eden ve haftalık çalışma saatlerinin tamamının idare için kullanıldığı park ve bahçe bakım ve onarımı ile çöp toplama, cadde, sokak, meydan ve benzerlerinin temizlik işlerine ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilir. Hizmet alım sözleşmesi kapsamında niteliği birbirinden farklı hizmet türlerinin bulunması halinde personel çalıştırılmasına dayalı olup olmama yönünden yapılacak değerlendirme her hizmet türü için ayrı ayrı yapılır. Danışmanlık hizmetleri, hastane bilgi yönetim sistemi hizmetleri ve çağrı merkezi hizmetlerine ilişkin alımlar personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı olarak kabul edilmez.

3) Kurum, hizmet alımının personel çalıştırılmasına dayalı olup olmadığı ya da niteliği itibarıyla bu sonucu doğurup doğurmadığı hususunda (2) numaralı alt bentte sayılan kriterleri ayrı ayrı ya da birlikte dikkate almak suretiyle usul ve esaslar belirlemeye yetkilidir." hükmünü taşımaktadır.

Öte yandan 4 sayılı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Atıflar" başlıklı 798 inci maddesinde "(1) a) İçişleri Bakanlığının mahalli idareler üzerinde sahip olduğu vesalet yetkisine ilişkin mevzuat hükümleri dışında mevzuatta Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün görevleriyle ilgili olarak İçişleri Bakanlığına veya birimlerine yapılmış olan atıflar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına veya birimlerine, İçişleri Bakanına veya İçişleri Bakanlığı görevlilerine yapılmış olan atıflar Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanına veya Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı görevlilerine,

**yapılmış sayılır.”** hükmü yer almaktadır.

Ayrıca 3.8.2018 tarihli Mahalli İdareler Genel Müdürlüğünün Görevlerinin Devir ve Tasfiyesine İlişkin Protokol uyarınca İl Özel İdareleri, Belediyeler ve Bağlı Kuruluşları İle Bunların Üyesi Olduğu Mahalli İdare Birliklerinin Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmetlerinin Gördürülmesine İlişkin Usul ve Esaslar İçişleri Bakanlığı ile Bakanlığımızın müştereken yürüteceği mevzuat olarak tespit edilmiş olup bahse konu usul ve esasların belediyeler ve bağlı kuruluşları ile bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri bakımından yürütümü Bakanlığımızca icra edilmektedir.

Yukarıda belirtilen hükümler birlikte değerlendirildiğinde;

1) İl özel idareleri, belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, personel çalıştırılmasına dayalı hizmetlerini 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 22 nci maddesindeki limit ve şartlar ile 62 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendindeki sınırlamalara tabi olmaksızın doğrudan hizmet alımı suretiyle, doğrudan doğruya veya dolaylı olarak, birlikte ya da ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bu idarelere ait şirketlere, bu nitelikte herhangi bir şirketi bulunmuyorsa münhasıran bu amaçla kuracakları bir şirkete gördürebileceği,

2) Belediye veya bağlı kuruluşlarından birinin sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlerden aynı belediye veya bağlı kuruluşlarının doğrudan hizmet alımı yapabileceği, bir belediye veya bağlı kuruluşun başka bir belediye veya bağlı kuruluşun sermayesinin yarısından fazlasına sahip olduğu şirketlerden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı yapamayacağı,

3) Belediyeler ile bağlı kuruluşları ve bunların üyesi olduğu mahalli idare birlikleri, birlikte veya ayrı ayrı sermayesinin yarısından fazlası bunlara ait şirketlerin, mahalli idare ve şirket bütçelerinden personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı veya niteliği itibarıyla bu sonucu doğuracak şekilde alım yapamayacağı ve buna imkân sağlayan diğer mevzuat hükümlerinin uygulanmayacağı,

Değerlendirilmektedir.

Bilgilerini ve gereğini arz ve rica ederim.

**Bakan a.  
Genel Müdür**

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü		
<b>Y. Tarihi</b>	28.02.2022	<b>Sayısı</b>	E-14399437-622.02-2929739
<b>Konu</b>	<i>Belediye Taşınmazlarının Satışı Hk.</i>		
<b>Özet</b>	Belediye Kanunu'nun 69 uncu Maddesi Kapsamında Satışı Yapılan Taşınmazların Maliyet ve Taşınmaz Değerlerinin Belirlenmesi Hk.		

.....

**İlgi:** .....Belediye Başkanlığının 15.12.2021 tarihli ve 64512 sayılı yazısı.

İlgi yazı ile 5393 sayılı Belediye Kanunu ve Belediyelerin Arsa, Konut ve İşyeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik çerçevesinde idarenizce imar, satın alma veya kamulaştırma yolu ile edinilen arsa vasıflı taşınmazlar ile arsalarla sonraki yıllar-

da İdareniz bütçesinden harcama yapılarak inşaatları tamamlanmış olan yapıların satışı için satış bedellerinin belirlenmesinde; arsa ve yapı için bedel belirleme usullerinin ne şekilde olması gerektiği, hangi kriterlere dikkat edileceği, arsa ve yapı için geçmiş yıllarda yapılan harcamalarının güncellenip güncellenmeyeceği, güncelleme hesaplarının nasıl yapılması gerektiği, konut ve işyerlerine alıcı çıkmaması halinde yeniden ihaleye çıkarılmaksızın belirlenmiş olan fiyat üzerinden satış yapmaya belediye encümeninin ne kadar süre için yetkili olduğu, satışa sunulup da satılmayan konut ve işyeri fiyatlarının hangi tarihte yeniden belirlenmesi gerektiği ve satışa sunulup da satılmayan konut ve işyerleri için yeniden satış kararı alınırken, daha önce belirlenen satış bedelinin düşürülüp düşürülemeyeceği hususlarında tereddüde düşüldüğü belirtilerek konu hakkında Bakanlığımız görüşü talep edilmiştir.

Bilindiği üzere 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin yetkileri ve imtiyazları" başlıklı 15 inci maddesinin (h) bendinde "Mahallî müşterek nitelikteki hizmetlerin yerine getirilmesi amacıyla, belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde taşınmaz almak, kamulaştırmak, satmak, kiralamak veya kiraya vermek, trampa etmek, tahsis etmek, bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesis etmek." hükmü,

Mezkur Kanun'un "Meclisin görev ve yetkileri" başlıklı 18 inci maddesinde "Belediye meclisinin görev ve yetkileri şunlardır:

e) Taşınmaz mal alımına, satımına, takasına, tahsisine, tahsis şeklinin değiştirilmesine veya tahsisli bir taşınmazın kamu hizmetinde ihtiyaç duyulmaması hâlinde tahsisin kaldırılmasına; üç yıldan fazla kiralanmasına ve süresi otuz yılı geçmemek kaydıyla bunlar üzerinde sınırlı aynî hak tesisine karar vermek." hükmü,

Aynı Kanun'un "Encümenin görev ve yetkileri" başlıklı 34 üncü maddesinde "Belediye encümeninin görev ve yetkileri şunlardır:

g) Taşınmaz mal satımına, trampasına ve tahsisine ilişkin meclis kararlarını uygulamak; süresi üç yılı geçmemek üzere kiralanmasına karar vermek.

..." hükmü,

Söz konusu Kanun'un "Arsa ve konut üretimi" başlıklı 69 uncu maddesinde "Belediye; düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla belediye ve mücavir alan sınırları içinde, özel kanunlarına göre korunması gerekli yerler ile tarım arazileri hariç imarlı ve alt yapı arsalar üretmek; konut, toplu konut yapmak, satmak, kiralamak ve bu amaçlarla arazi satın almak, kamulaştırma yapmak, bu arsaları trampa etmek, bu konuda ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşları ve bankalarla iş birliği yapmak ve gerektiğinde onlarla ortak projeler gerçekleştirmek yetkisine sahiptir.

Belediye, bu amaçla bütçesinden gerekli parayı ayırmak suretiyle işletme tesis edebilir. Arsalar hariç üretilen konut ve işyerlerinin satışı 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tâbi değildir. O belediye ve mücavir alan sınırları içinde kendisine, eşine veya onsekiz yaşından küçük çocuklarına ait konutu olmayan dar gelirli kişiler ile afete maruz kalanlara, sanayi bölgelerinden nakledilecekleri ve üyelerinin tamamı bu durumda olan kooperatiflere, bedeli 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu hükümlerine göre oluşturulan takdir komisyonu tarafından belirlenecek tutardan aşağı olmamak üzere arsa tahsisi yapılabilir. Durumları 775 sayılı Gecekondu Kanununun 25 inci maddesine uyan kimselere de bu maddeye göre arsa ve konut sağlanabilir. Bu fıkranın uygulama esasları, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından hazırlanacak çerçeve

yönetmeliğe uygun olarak belediye meclisleri tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.” hükmü bulunmaktadır.

Öte yandan 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun “Kapsam” başlıklı 1 inci maddesinde “Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür.” hükmü,

Aynı Kanun'un “İlkeler” başlıklı 2 nci maddesinde “Bu Kanunun yürütülmesinde, ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarla ve zamanında karşılanması ve ihalede açıklık ve rekabetin sağlanması esastır. ...” hükmü,

Mezkûr Kanun'un “Tahmin edilen bedelin tespiti” başlıklı 9 uncu maddesinde “Tahmin edilen bedel, idarelerce tespit edilir veya ettirilir. İşin özelliğine göre gerektiğinde bu bedel veya bu bedelin hesabında kullanılacak fiyatlar belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsa gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturulur. Tahmin edilen bedel, bunun dayanaklarının da eklendiği bir hesap tutanağında gösterilir ve asıl evrak arasında saklanır. Bu bedel gerektiğinde ihale komisyonlarınca tahkik ettirilir.

Ancak, yapım işlerinde bu işler için kanunların verdiği yetkiye dayanılarak ilgili dairelerce tespit edilmiş birim fiyatları varsa, bunlar uygulanır.” hükmü,

Anılan Kanun'un “İhale komisyonları” başlıklı 13 üncü maddesinde “İta amirleri, ilgili idarenin memurlarından birinin başkanlığında idareden, yapım işlerinde işin ehli veya uzmanı olmak şartıyla, en az bir kişi ve maliye memurunun katılmasıyla kurulacak komisyonları görevlendirirler.

İl özel idarelerine ait ihaleler, il daimi encümenince, belediyelere ait ihaleler belediye encümenince bu Kanun hükümlerine göre yürütülür.” hükmü yer almaktadır.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun “Taşınır ve taşınmaz satışı” başlıklı 46 ncı maddesi “Genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin her türlü taşınır ve taşınmazlarının satışına Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yetkilidir. Satış bedelleri genel bütçeye gelir kaydedilir. Diğer kamu idarelerine ait taşınır ve taşınmazların elden çıkarılması kanunlarında ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinde belirtilen yetkili organlarının kararıyla mümkündür.

...” hükmünü içermektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 69 uncu maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak hazırlanan Belediyelerin Arsa, Konut ve İşyeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmeliğin “Arsa satışı” başlıklı 14 üncü maddesi “Düzenli kentleşmeyi sağlamak üzere belediye tarafından üretilen arsaların 7 nci madde kapsamı dışında kalanlara satışı 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılır.” hükmünü,

Mezkûr Yönetmeliğin “Konut ve işyeri satışı” başlıklı 15 inci maddesi “Sosyal konutlar dışındaki konutlar ile işyerlerinin satışı aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır:

**a) Bedelin tespiti: Satış bedeli, arsa payları dahil olmak üzere kıymet takdir komisyonunca belirlenecek maliyet bedeline en az %5 ilave yapılmak suretiyle belediye encümeni tarafından tespit edilir.**

**b) İlan:** Konut ve işyerlerinin satış şartları, yerleri, büyüklükleri, sayıları, özellikleri, fiyatları, müracaat şekli, son müracaat tarihi ile diğer hususların ilanı 22 nci madde hükümlerine göre yapılır.

c) **Teminat:** Konut ve işyeri satışlarında teminat alınıp alınmayacağı, alınacaksa miktar veya oranı ilanda belirtilir.

d) **Satış:** Konut ve işyerleri açık artırma usulüyle satılır. Konut ve işyerleri, encümen tarafından önceden belirlenen fiyat üzerinden satışa sunulur ve ihale en yüksek teklifi veren istekli üzerinde bırakılır. Satışa sunulan konut ve işyerine alıcı çıkmaması halinde, yeniden ihaleye çıkarılmaksızın belirlenmiş olan fiyat üzerinden satış yapmaya belediye encümeni yetkilidir. Satışa sunulup da satılmayan konut ve işyerlerinin fiyatları, her yıl günün şartlarına göre yeniden belirlenir.

e) **İndirim:** Satışa çıkarıldığı halde alıcısı çıkmayan konutlara en az 30 kişiden oluşan grupların talep olması halinde indirim yapılabilir. Belli faaliyetler için tahsis edilecek işyerlerinde söz konusu meslek mensuplarına öncelik tanınabileceği gibi satış bedeli üzerinden indirim de uygulanabilir. İndirim oranı %25'i geçemeyeceği gibi satış bedeli hiçbir şekilde konut ve işyerleri maliyetinin altında belirlenemez. Bu bent uyarınca kendisine konut satışı yapılan kişi konutu 5 yıl süreyle başkasına satamaz ve devredemez. Bu husus tapu siciline şerh edilir.

f) (Değişik: RG-3/10/2013-28784) **Ödeme planı:** Konut ve işyeri satışlarında alınacak peşinat tutarı, satış bedelinin %50'sinden az olmamak üzere belirlenir. Kalan miktar en çok 2 yıl içerisinde ve belirlenecek plana göre ödenir. Belediye meclis kararı ile tamirat ve imalat niteliğindeki mesleklerin icrası amacıyla, küçük sanayi siteleri için, belediyelerce yapılan işyerleri, satış bedelinin en az %20'sine kadarı peşin, kalan miktarı ise 10 yıl içerisinde ödenmesi şartıyla satılabilir. Bu bent kapsamında yapılan taksitli satışlar için belediye meclisince belirlenecek vade farkı uygulanır. Borcun zamanında ödenmemesi halinde sözleşme hükümlerine göre hareket edilir. Konut ve işyerlerinin satışında banka kredisi ve diğer finansman araçlarından yararlanılabilir." hükmünü,

Anılan Yönetmeliğin "Belediye meclisinin yetkisi" başlıklı 16 ncı maddesi "Belediye meclisi, dar gelirli tanımına ilişkin miktarı %25'e kadar arttırmaya veya düşürmeye; tahsis ve satışlarda alınacak peşinat miktarlarını ve peşin ödemelere uygulanacak indirim oranını, tahsis ve satışlarda uygulanacak taksit süreleri ile vade farkını, yıllık kira artış oranını, satışlarda uygulanacak grup veya meslek indirim oranını belirlemeye; 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun gereğince belirlenen oranı geçmemek üzere gecikme faizini tespit etmeye yetkilidir." hükmünü,

Söz konusu Yönetmeliğin "Tahsis ve satış yetkisi" başlıklı 17 nci maddesi "Arsa, konut ve işyeri tahsisi, kiralama ve satışları belediye encümeni kararı ile yapılır. Belediye encümeni kişilerin dar gelirli kapsamına girip girmediğini belirlemeye, tahsis, kiralama ve satışın yapıp yapılmamasına, satışlarda teklif edilen fiyatın yeterli olup olmadığına ve ihaleyi sonuçlandırıp sonuçlandırmamaya yetkilidir.

Aile nüfusu, dul, engelli, evde yatalak hasta bulunması, çocukların gelir getirici bir işte çalışıp çalışmaması, aile bireylerinin sahip olduğu araç ve diğer varlıklar, gazi, şehit eş ve çocukları ile benzer özel durumları olanlara belediye encümeni tarafından kıymet takdir komisyonu tarafından belirlenen miktar üzerinden başkaca şart aranmaksızın arsa ve konut tahsis edilebilir." hükmünü,

Adı geçen Yönetmeliğin "Yeniden değerlendirme" başlıklı 21 inci maddesi "Arsa ve konutların tahsis, kiralama ve satışlarında peşinat alındıktan sonra kalan borç miktarı her yıl

**bir önceki yılın tüketici fiyat endeksi ile çarpılarak yeniden değerlemeye tabi tutulur.”** hükmünü ve “Yönetmelik” başlıklı 24 üncü maddesi “**Belediyeler, 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanunu ve bu Kanuna dayanılarak çıkarılan yönetmelikler ile bu Yönetmelik hükümlerine aykırı olmamak kaydıyla arsa, konut ve işyeri üretimi, tahsisi, satışı ve kiralanmasına ilişkin diğer hususları belediye meclisi kararı ile çıkaracakları yönetmelikle düzenlerler.”** hükmünü içermektedir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun “Maliyet bedeli” başlıklı 262 nci maddesinde “**Maliyet bedeli, iktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi veyahut değerinin artırılması münasebetiyle yapılan ödemelerle bunlara müteferri bilümun giderlerin toplamını ifade eder.**

(Ek fıkra: 14/10/2021-7338/27 md.) Aşağıda sayılan giderler de maliyet bedeline dâhil edilir:

a) İktisadi kıymetin iktisap edilmesi veya değerinin artırılması ile doğrudan ilgili; gümrük vergileri, gümrük komisyonları, yükleme, boşaltma, nakliye ve montaj giderleri,

b) İktisadi kıymetin iktisap edilmesi veya değerinin artırılması ile doğrudan ilgili; resim ve harçlar, noter, tapu, mahkeme, değer tespiti, danışmanlık, komisyon ve ilan giderleri,

c) İktisadi kıymetin finansmanında kullanılan kredilere ait faiz giderleri ve bunlara ilişkin kur farklarının; emtialarda emtianın stoklara girdiği tarihe kadar, diğer iktisadi kıymetlerde ise iktisadi kıymetin envantere alındığı hesap döneminin sonuna kadar olan kısmı ile söz konusu kredilere ilişkin giderler (Faiz giderleri ile kur farklarının diğer kısımlarını maliyet bedeline ithal etmekte veya genel giderler arasında göstermekte mükellefler serbesttirler.),

ç) İktisadi kıymetin stoklara veya envantere alındığı tarihe kadarki depolama ve sigorta giderleri,

d) Gayrimenkullerde mevcut bir binanın satın alınarak yıkılmasından ve arsasının tesviyesinden mütevellit giderler.

(Ek fıkra: 14/10/2021-7338/27 md.) Gayrimenkullerle doğrudan ilgili olması şartıyla, bunların envantere alındığı hesap dönemi sonuna kadar alınan hibeler maliyet bedelinden indirilir.

(Ek fıkra: 14/10/2021-7338/27 md.) İktisadi kıymetin (emtia hariç) iktisap edilmesi veya değerinin artırılması ile ilgili olan özel tüketim vergisi, indirilemeyecek katma değer vergisi, banka ve sigorta muameleleri vergisi ile kaynak kullanımını destekleme fonunu maliyet bedeline ithal etmekte veya genel giderler arasında göstermekte mükellefler serbesttirler.

(Ek fıkra: 14/10/2021-7338/27 md.) Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.” hükmü,

Mezkûr Kanun'un “Gayrimenkullerde veya elektrik üretim ve dağıtım varlıklarında maliyet bedelinin artması” başlıklı 272 nci maddesinde “(Değişik: 3/7/2005-5398/24 md.) Normal bakım, tamir ve temizleme giderleri dışında, gayrimenkulü veya elektrik üretim ve dağıtım varlıklarını genişletmek veya iktisadi kıymetini devamlı olarak artırmak maksadıyla yapılan giderler, gayrimenkulün veya elektrik üretim ve dağıtım varlıklarının maliyet bedeline eklenir.

(Bir geminin iktisap tarihindeki süratini fazlaştırmak, yolcu ve eşya yükleme ve barındırma tertibatını genişletmek veya değiştirmek suretiyle iktisadi kıymetini devamlı olarak artıran giderlerle bir motorlu kara nakil vasıtasının kasa veya motorunun yenisi ile değiştirilmesi

veya alımında mevcut olmayan yeni bir tertibatın eklenmesi için yapılan giderler maliyet bedeline eklenmesi gereken giderlerdendir.)

Gayrimenkuller kira ile tutulmuş ise veya elektrik üretim ve dağıtım varlıklarının işletme hakkı verilmiş ise, kiracı veya işletme hakkına sahip tüzel kişi tarafından yapılan bir ve ikinci fıkralardaki giderler bunların özel maliyet bedeli olarak ayrıca değerlendirilir. Kiracının veya işletme hakkına sahip tüzel kişinin faaliyetini icra için vücuda getirdiği tesisata ait giderler de bu hükümdedir.

Gayrimenkuller veya elektrik üretim ve dağıtım varlıkları için yapılan giderler hem tamir, hem de kıymet artırma giderlerinden terekküp ettiği takdirde, mükellef bu giderlerden maliyet bedeline eklenecek kısmı ayrı göstermek mecburiyetindedir." hükmü yer almaktadır.

Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliğinin "Tanımlar" başlıklı 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (u) bendi "**Maliyet bedeli: bir varlığın satın alınması, üretilmesi veya değerinin arttırılması için yapılan harcamalar veya verilen kıymetlerin toplamının maliyet bedeli olduğu belirtilmektedir.**" hükmünü içermektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinde; belediyelerin özel mülkiyetinde bulunan taşınmazların, belediye meclisi tarafından karar alınmak ve belediye encümeni tarafından da bu karar uygulanmak suretiyle 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu uyarınca satışının gerçekleştirilebileceği,

Öte yandan belediyelerin düzenli kentleşmeyi sağlamak, beldenin konut, sanayi ve ticaret alanı ihtiyacını karşılamak amacıyla 5393 sayılı Kanun'un 69 uncu maddesi kapsamında konut, toplu konut ve iş yeri yapmak ve satmak yetkisine sahip olduğu, arsalar hariç bu amaçla üretilen konut ve iş yerlerinin satışının 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine tabi olmandan 5393/69 uncu madde ve Belediyelerin Arsa, Konut ve İşyeri Üretimi, Tahsisi, Kiralaması ve Satışına Dair Genel Yönetmelik hükümlerine uygun olarak üretilmiş ve satışa ilişkin Genel Yönetmelikte yer almayan diğer hususların bulunması halinde bunları düzenleyen yönetmeliğin belediye meclisince çıkarılmış olması halinde yapılabileceği,

Bu kapsamda, konut ve işyeri satış bedelinin arsa payları dâhil olmak üzere anılan Yönetmelikte belirtilen şekilde kurulan kıymet takdir komisyonunca belirlenecek maliyet bedeline en az %5 ilave yapılmak suretiyle belediye encümeni tarafından tespit edileceği, maliyet bedelinin ise iktisadi bir kıymetin iktisap edilmesi veyahut değerinin artırılması münasebetiyle yapılan ödemelerle bunlara müteferri bilumum giderlerinin toplamını ifade ettiği, konut ve işyeri için geçmiş yıllarda değer artırılması amacıyla yapılan harcamaların yalnızca hesaplanan ilk maliyet bedeline eklenmesi gerektiği, konut ve işyeri üretiminde hesaplanan ilk maliyet bedelinin her yıl güncellenmesine gerek bulunmadığı, satışa sunulan konut ve işyerine alıcı çıkmaması halinde, yeniden ihaleye çıkarılmaksızın belirlenmiş olan fiyat üzerinden yılı içinde satış yapmaya belediye encümeninin yetkili olduğu,

Satışa sunulup da satılmayan konut ve iş yerlerinin satış bedelinin, yeniden ihaleye çıkılmış olup olmadığına bakılmaksızın her yıl günün şartlarına göre güncellenmesi gerektiği, güncelleme yapılırken daha önce belirlenmiş satış bedelinin altında bir belirleme yapılamayacağı, gerek belirlenmiş olan satış bedeli gerekse indirimli satış bedelinin belirlenmiş olan ilk maliyet bedelinin altına düşmeyeceği, Değerlendirilmektedir. Bilgilerini rica ederim.

Bakan a.  
Genel Müdür

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı-Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü		
<b>Y. Tarihi</b>	02.03.2022	<b>Sayısı</b>	14399437/2924686
<b>Konu</b>	Taşınmaz satışları hk.		
<b>Özet</b>	Belediyenin Mülkiyetinde Olan Taşınmazların Satış Süreci Hk		

.....

İlgi : ...

İlgi yazılarda özetle; 10 yıl ve daha öncesi dönemde satışı yapılan mülkiyeti belediyenize ait taşınmazların bir kısmının bedellerinin tam veya kısmi olarak tahsil edildiği ancak isteklilerin ihale sonrası süreç için yükümlülüklerini yerine getirmede; bir kısmının ise bedelleri tahsil edilmiş olmasına rağmen fiili imkânsızlık nedeni ile tapu tescillerinin sağlanamadığı belirtilmektedir. Buna göre, hâlihazırda mülkiyeti Belediyenizde bulunan taşınmazların tapularının verilmesi ile fiili imkânsızlık nedeni ile tapu tescili yapılamayacak taşınmazlara ait evveliyatında tahsil edilen bedellerin rayiç bedel üzerinden ilgisine iadesi hususunda tereddüt hâsıl olmuş olup Bakanlık görüşümüz talep edilmektedir.

Bilindiği üzere, 4721 sayılı Medeni Kanun'un "Taşınmaz mülkiyetinin kazanılması" başlıklı 705 inci maddesinde; "Taşınmaz mülkiyetinin kazanılması, tescille olur.

Miras, mahkeme kararı, cebrî icra, işgal, kamulaştırma hâlleri ile kanunda öngörülen diğer hâllerde, mülkiyet tescilden önce kazanılır. Ancak, bu hâllerde malikin tasarruf işlemleri yapabilmesi, mülkiyetin tapu kütüğüne tescil edilmiş olmasına bağlıdır." hükmü,

706 ncı maddesinde birinci fıkrasında; "Taşınmaz mülkiyetinin devrini amaçlayan sözleşmelerin geçerli olması, resmî şekilde düzenlenmiş bulunmalarına bağlıdır." hükmü,

717 inci maddesi birinci fıkrasında; "Taşınmaz mülkiyeti, terkin veya taşınmazın tamamen yok olmasıyla sona erer." hükmü,

999 inci maddesinde; "Özel mülkiyete tâbi olmayan ve kamunun yararlanmasına ayrılan taşınmazlar, bunlara ilişkin tescili gerekli bir aynî hakkın kurulması söz konusu olmadıkça kütüğe kaydolunmaz.

Tapuya kayıtlı bir taşınmaz, kayda tâbi olmayan bir taşınmaza dönüşürse, tapu sicilinden çıkarılır." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu'nun 1 inci maddesi birinci fıkrasında; "Genel bütçeye dahil dairelerle katma bütçeli idarelerin, özel idare ve belediyelerin alım, satım, hizmet, yapım, kira, trampa, mülkiyetin gayri ayni hak tesisi ve taşıma işleri bu Kanunda yazılı hükümlere göre yürütülür." hükmü,

Yine Kanun'un ihale işlemleri başlıklı ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde; ihaleye hazırlık ve tekliflerin değerlendirilmesi ve ihale kararlarına ilişkin düzenlemelere yer verilmektedir. Öte taraftan Kanun'un devamındaki "İhalenin sözleşmeye bağlanması" başlıklı 53 üncü maddesi birinci fıkrasında; "Bütün ihaleler bir sözleşmeye bağlanır. Sözleşme, idare adına ita amiri tarafından imzalanır." hükmü,

Kesin teminat başlıklı 54 üncü maddesinde; "Taahhüdün, sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşme yapılmasından önce müteahhit veya müşteriden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat alınır. (Ek cümle: 17/9/2004 - 5234/9 md.) Tasfiye idaresince yapılan taşınır mal satışlarında kesin teminat, ihale bedelinin % 6'sından az olamaz.

Müteahhit veya müşterinin bu zorunluluğa uymaması halinde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale bozulur ve varsa geçici teminatı gelir kaydedilir.

Verilen kesin teminat, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir.

Sözleşmenin yapılmasından sonra geçici teminat iade edilir.” hükmü,

4706 inci maddesinde; “Sözleşme yapılması gerekli olan hallerde müteahhit veya müşteri 31 inci maddeye göre onaylanan ihale kararının veya Maliye Bakanlığının vizesi gereken hallerde bu vizenin yapıldığının bildirilmesini izleyen günden itibaren 15 gün içinde geçici teminatı kesin teminata çevirerek noterlikçe tescil edilmiş sözleşmeyi, idareye vermek zorundadır.

Satışlara ilişkin ihalelerde müşterinin aynı süre içinde ihale bedelini ve müşteriye ait bulunan vergi, resim ve harçları yatırması, diğer giderleri ödemesi gerekir.

Bu zorunluluklara uyulmadığı takdirde, protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihale bozulur ve varsa geçici teminat gelir kaydedilir.” hükmü,

4707inci maddesinde; “Bedeli, vergi, resim, harç ve diğer masrafları ödemiş olmak şartıyla, müşteri, şartnamede yazılı süre içinde taşınmaz malları namına tescil ettirmeye mecburdur. Aksi takdirde müşteri, vukua gelecek hasar, zarar, fuzuli işgal ve diğer sebeplerle idareden bir talepte bulunamaz.” hükmü,

İdarenin görev ve sorumluluğu başlıklı 60 inci maddesinde; “İdare 57 nci maddede yazılı süre içinde sözleşme yapılması hususunda kendisine düşen görevleri yapmak ve taşınmaz malların satımında, ferağa ait işlemleri tamamlamak, şartnamede belirtilen sınır ve evsafa göre satılan malları müşteriye teslim etmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde, müteahhit veya müşteri, sürenin bitmesinden itibaren en çok 15 gün içinde, 10 gün müddetli bir noter ihbarnamesi ile bildirmek şartıyla, taahhüdünden vazgeçebilir. Bu takdirde teminat geri verilir. Müteahhit veya müşteri, ihaleye girmek ve teminat vermek için yaptığı masrafları istemeye hak kazanır.

Tebliğatin 32 nci maddedeki sürede yapılmamasından dolayı idarenin zararına sebep olanlar hakkında kanuni işlem yapılır.” hükmü,

62 inci maddesi; “Sözleşme yapıldıktan sonra 63 üncü maddede yazılı hükümler dışında müteahhit veya müşterinin taahhüdünden vazgeçmesi veya taahhüdünü, şartname ve sözleşme hükümlerine uygun olarak yerine getirmemesi üzerine, idarenin en az 10 gün süreli ve nedenleri açıkça belirtilen ihtarına rağmen aynı durumun devam etmesi halinde, ayrıca protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın kesin teminatı gelir kaydedilir ve sözleşme feshedilerek hesabı genel hükümlere göre tasfiye edilir.

Gelir kaydedilen kesin teminat, müteahhit veya müşterinin borcuna mahsup edilemez.” hükmünü amirdir.

Ayrıca Hazine Taşınmazlarının İdaresi Hakkında Yönetmeliğin “Satışı yapılamayacak taşınmazlar” başlıklı 59 uncu maddesinde; “Özel mevzuatı gereğince satışı mümkün olmayan taşınmazlar ile satışı izne tabi olup ilgili kamu idaresince satışına izin verilmeyen taşınmazlar satılamaz.”, 61 inci maddesinde; “Müşteri; satış bedelini, vergi, resim, harç ve diğer masrafları ödemesi şartıyla, şartnamede yazılı süre içinde taşınmazları namına tescil ettirmeye mecburdur. Aksi takdirde müşteri, vukua gelecek hasar, zarar, fuzuli işgal ve diğer sebeplerle İdareden bir talepte bulunamaz.” hükmü,

Öte yandan, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 77 nci maddesinde “Haklı bir sebep olmaksızın, bir başkasının malvarlığından veya emeğinden zenginleşen, bu zenginleşmeyi geri vermekle yükümlüdür.

*Bu yükümlülük, özellikle zenginleşmenin geçerli olmayan veya gerçekleşmemiş ya da sona ermiş bir sebebe dayanması durumunda doğmuş olur.” hükmü,*

*117 nci maddesinde “Muaccel bir borcun borçlusu, alacaklının ihtarıyla temerrüde düşer.*

*Borcun ifa edileceği gün, birlikte belirlenmiş veya sözleşmede saklı tutulan bir hakka dayanarak taraflardan biri usulüne uygun bir bildirimde bulunmak suretiyle belirlemişse, bu günün geçmesiyle; haksız fiilde fiilin işlendiği, sebepsiz zenginleşmede ise zenginleşmenin gerçekleştiği tarihte borçlu temerrüde düşmüş olur. Ancak sebepsiz zenginleşenin iyiniyetli olduğu hâllerde temerrüt için bildirim şarttır.” hükmü,*

*120 nci maddesinde “Uygulanacak yıllık temerrüt faizi oranı, sözleşmede kararlaştırılmamışsa, faiz borcunun doğduğu tarihte yürürlükte olan mevzuat hükümlerine göre belirlenir.” hükmü bulunmaktadır.*

*Ayrıca Bakanlığımız Hukuk Hizmetleri Genel Müdürlüğünden alınan 17.01.2022 tarihli ve 1533390 sayılı görüş yazısında; usulüne uygun olarak satışı yapılan ancak akabinde idareden kaynaklanan fiili imkânsızlığa bağlı tapuya tescili sağlanamayan taşınmazlarda; ifanın imkânsız hale geldiği tarih esas alınmak suretiyle yapılan ödemelerin sebepsiz zenginleşme hükümleri uyarınca temerrüt faizi işletilerek iadesinin uygun olacağı mütalaa edilmiştir.*

*Buna göre yukarıdaki mevzuat hükümleri çerçevesinde,*

*- 10 yıl öncesinde satışı yapılan ancak tapuları verilemeyen taşınmazlar için; ihale öncesi ve sonrası sürece ilişkin idare ve isteklinin hukuki, mali yeterlilik ve yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve geçen süre zarfında herhangi bir yasal engel oluşmamış olmak şartıyla tapu tescillerinin sağlanabileceği,*

*- Müşterilerin, satışlara ilişkin ihalelerde ihale kararının onaylanmasından itibaren 15 gün içinde ihale bedelini ve kendisine ait vergi, resim ve harçları yatırması ve diğer giderleri ödemesi gerektiği, aksi takdirde protesto çekmeye ve hüküm almaya gerek kalmaksızın ihalenin bozulacağı ve varsa geçici teminatın gelir kaydedileceği; 2886 sayılı Kanun uyarınca satışların taksitle veya kısmi ödemeyle yapılmasına imkân bulunmadığı; bedeli, vergi, resim, harç ve diğer masrafları ödemiş olmak şartıyla, müşterinin, şartnamede yazılı süre içinde taşınmaz malları namına tescil ettirmeye mecbur olduğu, aksi takdirde müşterinin, vukua gelecek hasar, zarar, fuzuli işgal ve diğer sebeplerle idareden bir talepte bulunamayacağı,*

*- İdareden kaynaklı fiili imkânsızlık nedeni ile tapusu verilemeyecek taşınmazlar için, taşınmazların satışa konu edildiği dönemde imar planında ayrıldığı amacın mevzuatta yer alan satışa konu olmayacak taşınmazlar (park, dere yatağı, yeşil alan) kapsamında olup olmadığının incelenerek,*

*a) Satışın yapıldığı tarihte özel mevzuatı gereğince satışa konu olamayacak taşınmazlar açısından kurulmuş sözleşmeler hükümsüz olduğundan müşterilerin İdareye yapmış olduğu her türlü ödemenin (geçici teminat, belgelemek şartıyla ihale için yaptığı diğer masraflar ile kısmi ödemeler) iade edilmesi gerektiği,*

*b) Satışın yapıldığı tarihte satışı mümkün olan ancak sonraki yıllarda değişikliğe uğrayarak özel mevzuatı gereğince satışa konu olmayacak taşınmazlar açısından ihale kararının onaylanmasından sonra 15 günlük sürenin bitmesinden itibaren malın müşteriye teslim edilmemesi durumunda en çok 15 gün içinde ve 10 gün müddetli bir noter ihbarnamesi ile bildirmek şartıyla sözleşmeden vazgeçebileceği, bu takdirde teminatını geri alacağı gibi ihaleye girmek ve teminat vermek için yaptığı masrafları istemeye hak kazanacağı; belirtilen sürelerin geçmesine rağmen sözleşmeden vazgeçmeyen müşteriler için geçici teminat ile kısmi ödemelerin iade edileceği, ancak ihale için yapılan diğer masrafların iade edilemeyeceği,*

c) Alacaklıların usulüne uygun bir bildirimle alacağını istemesine yönelik ihtarda bulunması kaydıyla (a) ve (b) bentlerinde belirtilen geçici teminat ve kısmi ödemelerin İdare tarafından sebepsiz zenginleşme kapsamında değerlendirilerek temerrüt faizi uygulanmak suretiyle müşterilere/isteklilere iade edilmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Gereğini ve bilgilerini rica ederim.

**Bakan a.**  
**Genel Müdür**

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı-Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü		
<b>Y. Tarihi</b>	02.03.2022	<b>Sayısı</b>	14399437/3051912
<b>Konu</b>	Elektronik haberleşme istasyonları hk		
<b>Özet</b>	Elektronik Haberleşme İstasyonlarında Yapı Ruhsatı Alınması Sürecine İlişkin Belediyelerin Yürüteceği İş ve İşlem Süreci Hk.		

**İlgi:** a) 03.10.2018 tarihli ve 71188846-010.06.01-173474 Genelgemiz.

b) Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü 'nün 17.09.2021 tarihli ve E-11968226-045.01-1718165 sayılı yazısı.

c) 06.10.2021 tarihli ve 2402 sayılı yazınız.

İlgi (c) yazıda özetle; yapı ve binalar üzerine tesis edilecek baz istasyonlarına ilişkin 3194 sayılı İmar Kanunu'nun ek 9 uncu maddesi ile geçici 24 üncü maddesi kapsamında elektronik haberleşme altyapılarında yapı ruhsatı alınması sürecine ilişkin belediyelerin yürüteceği iş ve işlemlere yönelik tereddüde düşülen konularda Bakanlığımız görüşü talep edilmektedir.

Konu hakkında Bakanlığımız Mesleki Hizmetler Genel Müdürlüğü'nden alınan ilgi (b) görüş yazısında aşağıdaki hususlara yer verilmekle birlikte gerek İmar Kanunu'nun ek 9 ve geçici 24 üncü maddelerinde gerekse Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 62 ve geçici 4 üncü maddelerinde elektronik haberleşme istasyonlarına ilişkin tereddüde düşüldüğü belirtilen hususların ayrıntılı olarak düzenlendiği ifade edilmiştir.

Buna göre 3194 sayılı İmar Kanununun ek 9 uncu maddesinde "Dördüncü fıkradaki kule ve direkler hariç, Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile umumi hizmet alanları gibi kamu hizmetine tahsis edilmiş tüm alanlar ile kamu veya özel mülkiyete tabi arsa ve arazilerde yapılacak olan 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanunu kapsamında elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus on beş metreden yüksek kule ve direkler ile bunlara ait zorunlu altyapı unsurları alan fonksiyonu tahdidi olmaksızın ve 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarında, herhangi bir bedel, ücret ve harç alınmaksızın gösterilir.

Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile umumi hizmet alanları gibi kamu hizmetine tahsis edilmiş tüm alanlar ile kamu veya özel mülkiyete tabi arsa ve arazilerde; 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarında gösterilen kule ve direkler ile bunlara ait zorunlu altyapı unsurları için ruhsat alınır. Ruhsat başvurularında yatay ve dikey görünüşü ihtiva eden kroki ile statik ve elektrik projeleri dışında herhangi bir proje veya belge istenemez. Ruhsat başvurusuna malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belge eklenir. Bu kule veya direkler ile kurulumu bunlarla birlikte yapılacak elektronik haberleşme cihazlarına ait bulunduğu konteyner, kabin, kabinet ve benzeri altyapı unsurları için tek ruhsat düzenlenir.

1/1000 ölçekli uygulama imar planlarında gösterilmeyen ve yüksekliği on beş metreden fazla olmayan elektronik haberleşme istasyonlarının Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile umumi hizmet alanları gibi kamu hizmetine tahsis edilmiş tüm alanlar ile kamu veya özel mülkiyete tabi arsa ve ile bunlara ait zorunlu altyapı arazilerde kurulmasına mahsus kule ve direkler unsurlarına, statik bakımından sakınca olmadığına dair inşaat mühendislerince hazırlanacak raporun sunulması, fennî mesuliyetin üstlenilmesi, malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belgenin sunulması ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun ilgili mevzuatında belirlenen gerekli ve yeterli koruma mesafesinin bırakılması ile yer seçim belgesinin alınmış olması kaydıyla başkaca bir şart aranmaksızın ilgili idarelerce izin verilir.

Yapı ve binalarda kule ve direkler ile bunlara ait zorunlu altyapı unsurlarına; yüksekliği on metreden az olmak, statik ve elektrik bakımından sakınca olmadığına dair inşaat ve elektrik/elektronik mühendislerince hazırlanacak rapor ile bu meslek mensuplarınınca fennî mesuliyetin üstlenildiğine dair taahhütname verilmek ve malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belgenin sunulması kaydıyla başkaca bir şart aranmaksızın ilgili idarece izin verilir. İkinci fıkra uyarınca yapılan ruhsat ve yapı kullanma izin belgesi başvurularında 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca ruhsat harcı ve yapı kullanma izin harcı alınır. Üçüncü ve dördüncü fıkralar uyarınca yapılan izin başvurularında ruhsat harcı ve yapı kullanma izin harcı tutarı toplamı kadar izin belgesi bedeli alınır. Bu madde kapsamında, ruhsat harcı, yapı kullanma izni harcı ve izin bedeline esas olan haberleşme istasyonlarına mahsus kule ve direklerin alanı [taban alanı\*(yükseklik/5)] şeklinde hesaplanır. Bunlar dışında herhangi bir harç, ücret ve bedel alınmaz.

(...)” hükmü.

Geçici 24 üncü maddesinde “Ek 9 uncu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olup aynı maddenin birinci fıkrası kapsamına giren kule ve direkler bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren işletmecilerin bir yıl içinde başvurusu üzerine üç yıl içinde 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarına, alan fonksiyonu tahdidi olmaksızın ve herhangi bir bedel, ücret ve harç alınmaksızın işlenir. Başvuru yapılmaması hâlinde 32 nci ve 42 nci maddeler uyarınca işlem yapılır.

Ek 9 uncu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş bulunan elektronik haberleşme istasyonlarına mahsus kule ve direkler ile bunların zorunlu altyapı unsurları için elektronik haberleşme istasyonunu ilk kuran işletmeci tarafından bir yıl içinde müracaat dilekçesi ibraz edilmek ve üç yıl içinde gerekli belgeler tamamlanmak şartıyla statik bakımından uygun olduğuna dair inşaat mühendislerince hazırlanacak raporun ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından düzenlenen güvenlik sertifikasının veya güvenlik sertifikasına tabi olmayanlar için radyolink frekansı tahsis edildiğine ilişkin kullanım hakkı yetki belgesi, elektrik aboneliği veya ilgili tarihi tevsik edici bir belgenin idareye sunulması ve söz konusu kule ve direklerin statik/betonarme fennî mesuliyetinin üstlenilmesi kaydıyla başkaca herhangi bir belge aranmaksızın ve ek 9 uncu maddenin beşinci fıkrasında yer alan yöntem ile hesaplanan bedelin ödenmesi şartıyla belirtilen haberleşme istasyonlarına mahsus kule ve direkler ile bunların zorunlu altyapı unsurları için izin veya ruhsat verilmiş sayılır. Bu ücret dışında herhangi bir harç, ücret veya bedel alınmaz.

2/7/2004 ile 1/10/2009 tarihleri arasında kurulmuş olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulmasına mahsus yapılmış kule ve direkler için izin veya ruhsat aranmaz. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından verilen güvenlik sertifikası veya güvenlik

sertifikasına tabi olmayanlar için radyolink frekansı tahsis edildiğine ilişkin kullanım hakkı yetki belgesi, 2/7/2004 ile 1/10/2009 tarihleri arasında kurulmuş olan elektronik haberleşme istasyonlarının elektrik aboneliği veya ilgili tarihi tevsik edici bir belgenin idareye sunulması ile bu tarihler arasında kurulum yapıldığı tevsik edilir ve başkaca herhangi bir belge aranmaz.

Ek 9 uncu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce yapılmış olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus kule ve direkler için 32 nci ve 42 nci maddeler uyarınca alınmış tüm idari yaptırım kararları iptal edilmiş sayılır ve yıkım kararları uygulanmaz, idari para cezaları tahsil edilmez. Ancak ödenmiş olan idari para cezaları iade edilmez." hükmü yer almaktadır.

Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin 62 nci maddesinde "(...)

(5) Yer seçim belgesi için gerekli belgelerin eksiksiz olarak idareye teslim edilmesinden ve ücretin ödenmesinden itibaren yirmi gün içerisinde verilmeyen yer seçim belgesi verilmiş sayılır. Büyükşehir sınırları içerisinde, yer seçim belgesi vermeye ve ücretini almaya büyükşehir belediyeleri yetkilidir.

(...)

(8) Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile umumi hizmet alanları gibi kamu hizmetine tahsis edilmiş tüm alanlar ile kamu veya özel mülkiyete tabi arsa ve arazilerde; yüksekliği 15 metreden yüksek olan kule ve direkler ile bunlara ait zorunlu altyapı unsurları uygulama imar planında gösterilir ve bu yapılar için ruhsat alınır. Yapı ruhsatı başvurularında, yatay ve dikey görünüşü ihtiva eden kroki ile statik ve elektrik projeleri dışında herhangi bir proje veya belge istenemez. Yapı ruhsatı başvurusuna malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belge eklenir. Bu kule veya direkler ile kurulumu bunlarla birlikte yapılacak elektronik haberleşme cihazlarına ait bulunduğu konteyner, kabin, kabinet ve benzeri altyapı unsurları için tek ruhsat düzenlenir.

1. Yüksekliği 15 metreden fazla olmayan ve uygulama imar planında gösterilmeyen elektronik haberleşme istasyonlarının Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile umumi hizmet alanları gibi kamu hizmetine tahsis edilmiş tüm alanlar ile kamu veya özel mülkiyete tabi arsa ve arazilerde kurulumuna mahsus kule ve direkler ile bunlara ait zorunlu altyapı unsurlarına, statik bakımından sakınca olmadığına dair inşaat mühendislerince hazırlanacak raporun sunulması, fennî mesuliyetin üstlenilmesi, malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belgenin sunulması ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun ilgili mevzuatında belirlenen gerekli ve yeterli koruma mesafesinin bırakılması ile yer seçim belgesinin alınmış olması kaydıyla başkaca bir şart aranmaksızın ilgili idarelerce izin verilir.

2. Yapı ve binalarda kule ve direkler ile bunlara ait zorunlu altyapı unsurlarına; yüksekliği 10 metreden az olmak, statik ve elektrik bakımından sakınca olmadığına dair inşaat ve elektrik/elektronik mühendislerince hazırlanacak rapor ile bu meslek mensuplarınca fennî mesuliyetin üstlenildiğine dair taahhütname verilmek ve malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belgenin sunulması kaydıyla başkaca bir şart aranmaksızın ilgili idarece izin verilir. Bu yapılar idaresince ulusal adres veri tabanına işlenir.

(...)" hükmü,

Geçici 4 üncü maddesinde "(1) 17/11/2020 tarihinden önce kurulmuş bulunan elektronik haberleşme istasyonlarına mahsus kule ve direkler ile bunların zorunlu altyapı un-

surları için elektronik haberleşme istasyonunu ilk kuran işletmeci tarafından bir yıl içinde müracaat dilekçesi ibraz edilmek ve üç yıl içinde gerekli belgeler tamamlanmak şartıyla statik bakımından uygun olduğuna dair inşaat mühendislerince hazırlanacak raporun ve Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından düzenlenen güvenlik sertifikasının veya güvenlik sertifikasına tabi olmayanlar için radyolink frekansı tahsis edildiğine ilişkin kullanım hakkı yetki belgesi, elektrik aboneliği veya ilgili tarihi tevsik edici bir belgenin idareye sunulması ve söz konusu kule ve direklerin statik/betonarme fennî mesuliyetinin üstlenilmesi kaydıyla başkaca herhangi bir belge aranmaksızın ve Kanununun ek 9 uncu maddesinin beşinci fıkrasında yer alan yöntem ile hesaplanan bedelin ödenmesi şartıyla belirtilen haberleşme istasyonlarına mahsus kule ve direklerle bunların zorunlu altyapı unsurları için izin veya ruhsat verilmiş sayılır. Bu ücret dışında herhangi bir harç, ücret veya bedel alınmaz

(2) 2/7/2004 ile 1/10/2009 tarihleri arasında kurulmuş olan elektronik haberleşme istasyonlarının kurulumuna mahsus yapılmış kule ve direkler için izin veya ruhsat aranmaz. Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu tarafından verilen güvenlik sertifikası veya güvenlik sertifikasına tabi olmayanlar için radyolink frekansı tahsis edildiğine ilişkin kullanım hakkı yetki belgesi, elektrik aboneliği veya ilgili tarihi tevsik edici bir belgenin idareye sunulması ile bu tarihler arasında kurulum yapıldığı tevsik edilir ve başkaca herhangi bir belge aranmaz." hükümlerine yer verilmektedir.

Bu kapsamda, devletin hüküm ve tasarrufu altındaki yerler ile umumi hizmet alanları gibi kamu hizmetine tahsis edilmiş tüm alanlar ile kamu veya özel mülkiyete tabi arsa ve arazilerde yapılacak olan elektronik haberleşme istasyonları için; yüksekliği on beş metreden fazla olan kule ve direklerle bunlara ait zorunlu altyapı unsurlarının 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarında gösterilmesi ve ruhsat alınması gerektiği, ruhsat başvurularında yatay ve dikey görünüşü ihtiva eden kroki ile statik ve elektrik projeleri dışında herhangi bir proje veya belge istenemeyeceği, malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belge ekleneceği; yüksekliği on beş metreden fazla olmayan kule ve direklerle bunlara ait zorunlu altyapı unsurlarının ise 1/1000 ölçekli uygulama imar planlarında gösterilmeden bu yapılar için imar mevzuatı kapsamında denetim ve gözetim kontrolünün sağlanması amacıyla statik bakımından sakınca olmadığına dair inşaat mühendislerince hazırlanacak raporun sunulması ve yine inşaat mühendisi tarafından fennî mesuliyetin üstlenilmesi, Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunun ilgili mevzuatında belirlenen gerekli ve yeterli koruma mesafesinin bırakılması ile yer seçim belgesinin alınmış olması ve malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belge eklenmek kaydıyla ilgili idarelerce izin verilmesi gerektiği,

Yapı ve binalardaki kule ve direklerle bunlara ait zorunlu altyapı unsurlarının ise; yine bu yapılar için imar mevzuatı kapsamında denetim ve gözetim kontrolünün sağlanması amacıyla yüksekliği on metreden az olmak, statik ve elektrik bakımından sakınca olmadığına dair inşaat ve elektrik/elektronik mühendislerince hazırlanacak rapor ile bu meslek mensuplarınınca fennî mesuliyetin üstlenildiğine dair (statik proje için inşaat mühendisi fenni mesul, elektrik tesisat projesi için elektrik mühendisi fenni mesul) taahhütname verilmesi ve malik ya da tasarruf sahibi ile işletmeci arasında yapılan kiralamaya veya kullanıma ilişkin belge eklenmesi kaydıyla ilgili idarelerce izin verilmesi gerektiği,

"İlgili idare" ifadelerinden yapı ruhsatı vermeye yetkili idarenin anlaşılması gerektiği, büyükşehir sınırları içerisinde, yer seçim belgesi vermeye ve ücretini almaya büyükşehir belediyelerinin yetkili olduğu, İmar Kanununun ek 9 uncu maddesinin ikinci fıkrası uyarınca yapılan ruhsat ve yapı kullanma izin belgesi başvurularında 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı

Belediye Gelirleri Kanunu uyarınca yapı ruhsatı (bina inşaat) harcı ve yapı kullanma izin harcı alınacağı, üçüncü ve dördüncü fıkraları uyarınca yapılan izin başvurularında, ruhsat harcı ve yapı kullanma izin harcı tutarı toplamı kadar olacak şekilde hesaplanan izin belgesi bedelinin idaresince ilgililerinden tahsil edileceği, madde kapsamında, ruhsat harcı, yapı kullanma izni harcı ve izin bedeline esas olan haberleşme istasyonlarına mahsus kule ve direklerin alanı [taban alanı\*(yükseklik/5)] şeklinde hesaplanması gerektiği, bunlar dışında herhangi bir harç, ücret ve bedel alınmayacağı,

Bununla birlikte; 27 Ocak 2018 tarihli 30314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Elektronik Haberleşme İstasyonlarına Yer Seçim Belgesinin Verilmesi ve Ücretlerinin Belirlenmesine İlişkin Yönetmeliğin 1 inci ve 2 nci maddelerinde amaç ve kapsam hüküm altına alınmakta yine Yönetmeliğin ekinde yer seçim belgesi ücret tarifesine yer verilmektedir. Buna göre; yer seçim belgesi ücreti (KDV hariç) 31/12/2018 tarihine kadar geçerli olmak üzere 2.400 TL olarak belirlenmiş, her yıl bir önceki yıla ilişkin olarak yeniden değerlendirilme oranında artışa tabi olacağı şekli ile Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde hüküm altına alınmıştır. Diğer taraftan, yer seçim belgesinin 2022 yılı için artış sonucu tahakkuk edecek tutarı 5.409,38 TL+KDV'ye isabet edecek olup, 3194 sayılı Kanununun ek 9 uncu maddesinde yer alan; "...Ulaştırma ve Alt yapı Bakanlığının yer seçim belgesi için belirlediği ücretin beş katını, diğer yerlerde üç katını geçemez." hükmü çerçevesinde değerlendirme yapıldığında yer kullanım ücreti 2022 yılı için 5.409,38 x 5 = 27.046,90 TL + KDV olarak hesaplanmaktadır.

Diğer taraftan, İmar Kanununun ek 9 uncu maddesinin yürürlüğe girmesinden önce (17/11/2020 tarihinden önce) kurulmuş bulunan elektronik haberleşme istasyonları ile 2/7/2004 ile 1/10/2009 tarihleri arasında kurulmuş olan elektronik haberleşme istasyonları hakkında ne şekilde işlem tesis edileceği Kanununun geçici 24 üncü maddesi ile Planlı Alanlar İmar Yönetmeliğinin geçici 4 üncü maddesinde düzenlenmiş olup, söz konusu haberleşme istasyonları hakkında belirtilen esaslar dâhilinde işlem tesis edilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

Öte yandan, Bakanlığımız ile yapılacak yazışmalarda ilgi (c)'de kayıtlı Genelgemiz hükümlerine uyulması gerekmektedir.

Bilgilerini rica ederim.

**Bakan a.**  
**Genel Müdür**

<b>Yayınlayan İdare</b>	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü		
<b>Y. Tarihi</b>	14.04.2022	<b>Sayısı</b>	E-53773008-622.02-3441843
<b>Konu</b>	Yemek yardımına ilişkin düzenlemenin yayımlandığı tarihte yürürlüğe gireceği ve belediye başkanlarının da yararlanabileceği hk.		

..... BELEDİYE BAŞKANLIĞI'NA

**İlgi:** ..... tarihli ve ..... sayılı yazı.

Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinde 08/04/2022 tarihinde yapılan değişikliğin yürürlük tarihi ile belediye başkanının yemek yardımından yararlanıp yararlanamayacağına ilişkin ilgi yazı incelenmiştir.

**a) Düzenlemenin yürürlüğe gireceği tarihin ne olduğu hakkında:**

Bilindiği üzere, 07/04/2022 tarihli ve 5418 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe

konulan ve 08/04/2022 tarihli ve 31803 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmeliğin 1 inci maddesinde, "25/8/2021 tarihli ve 31579 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşme'nin Üçüncü Kısımının Dördüncü Bölümünde yer alan Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme'nin "İtfaiye ve zabıta personeline yiyecek yardımı" başlıklı 12 nci maddesinde ve "Yerel yönetimlerde çalışan kamu görevlilerine yemek yardımı" başlıklı 16 ncı maddesinde belirtilen kumanya yardımı; bu Yönetmeliğin uygulanamayacağı durumlarda ve 2022 ve 2023 yılları ile sınırlı olarak, günlük 100 gösterge rakamını geçmemek üzere belirlenen gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ödeme yapılması şeklinde uygulanabilir. Bu şekilde yapılan ödeme aylık 2100 gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçemez. " hükmü,

2 nci maddesinde ise, "Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer." hükmü yer almaktadır.

Diğer taraftan, 10 sayılı Resmi Gazete Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 7 nci maddesinde, "(1) Kanunlar, Cumhurbaşkanlığı kararnameleri ve yönetmelikler ile diğer düzenlemeler, ayrıca bir yürürlük tarihi belirtilmemiş ise Resmî Gazete'de yayımlandığı gün yürürlüğe girer." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, genel ve düzenleyici nitelikteki işlemler ilke olarak yürürlüğe girdikleri tarihten sonraki olaylara uygulanacağı hem idare hukukunda hem de yüksek yargı içtihatlarında kabul görmüştür. Kanun koyucunun genel ve düzenleyici nitelikteki işlemlerin Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten önceki veya sonraki bir tarihte yürürlüğe gireceğine ilişkin düzenleme yapması da mümkün bulunmaktadır.

*Yargıtay Büyük Genel Kurulunun 14/9/1927 tarihli ve E: 1927/7, K: 1927/7 sayılı kararında, "Bir yasanın yürürlük zamanı hakkında ayrıca süre belirtilmeyip yayın gününden yürürlüğe gireceği açıklandığında, merkezde Ceridei Resmîye ile yayınlanıp ilan edilmekle her yerde ilan edilmiş kabul edilerek ilan tarihinden geçerli sayılır. " denilmiştir.*

*Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 23/2/1990 tarihli ve E: 1988/109, K: 1990/85 sayılı kararında ise, "Genel ve düzenleyici nitelikteki işlemler ilke olarak yürürlüğe girdikleri tarihten sonraki olaylara uygulanırlar ve daha önceki hukuksal düzene göre doğmuş bulunan haklara etki etmezler." denilmiştir.*

Bu itibarla, Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliğinde yapılan değişikliğin "**08.04.2022 tarihinde yürürlüğe gireceği**" hüküm altına alındığından, uygulamanın bu tarih itibarıyla yapılması gerektiği değerlendirilmektedir.

**b) Belediye başkanlarının yemek yardımından yararlanıp yararlanamayacağı hakkında:**

*Bilindiği üzere, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 39 uncu maddesinde, "...657 sayılı Devlet Memurları Kanunu uyarınca Devlet memurları ile bakmakla yükümlü buldukları için uygulanan sosyal hak ve yardımlar, aynı esas ve usullere göre belediye başkanları ile bakmakla yükümlü buldukları için de uygulanır. " hükmüne yer verilmiştir.*

Diğer taraftan, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nda "yiyecek yardımı" Devlet memurlarının sosyal hak ve yardımlarının düzenlendiği VI. Kısımında sayılmıştır.

Bu itibarla, belediye başkanlarının Devlet Memurları Yiyecek Yardımı Yönetmeliği ile sağlanan haklardan yararlanması mümkün bulunmaktadır.

Bilgilerini rica ederim.